KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ARTICLE 370: ABROGATION AND ITS IMPLICATIONS.

Article 370 of the Indian constitution is an article that gives **autonomous status** to the state of Jammu and Kashmir. It was in **Part XXI** as **temporary, transitional and special provisions**.

History:

- ✓ **India Independence Act, 1947**; **Princely states** had the right to join either **Indian dominion** or **Pakistan dominion** or stay **independently**.
- ✓ **Instrument of accession** was signed by **Raja Harisingh** under provisions of **India independence act, 1947** in which he agreed to **accede to the dominion of India**.
- ✓ Indian PM Jawaharlal Nehru and PM of Jammu and Kashmir Sheikh Abdullah signed an agreement called **Delhi agreement** (Indian citizenship is extended to state subjects of Jammu and Kashmir) in **1952.**
- ✓ **Constitution (application to Jammu and Kashmir) order, 1954 -** exceptions and modifications can be done by President Orders only.
- ✓ Dissolution of **State's constituent assembly** without recommending the abrogation of article 370. So It was become a permanent feature. (while abrogating state legislative assembly was considered as state's constituent assembly).
- ✓ **Dissolution effort of article 370 before 2019**; Presidential Orders made after the dissolution of the State Constituent Assembly except a **1986** order extending **Article 249** (Article 249 deals with Power of Parliament to legislate with respect to a matter in the State List in the national interest)
- ✓ **Jammu & Kashmir (Reorganization) Bill, 2019** {Ref. Article 3 of Constitution of India}.

Why was article 370 abrogated? Or what were the negative implications of article 370?

*Outsiders (non permanent citizens) could not be able to avail the following special provisions as per article **35A**:*

Social:

- ✓ **Educational benefits** like scholarship.
- ✓ **Gender discrimination -** women who marry outsiders, children of such women and their children would lose status of permanent citizen.
- ✓ Benefits of **Social welfare programs.**

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Economical:

- ✓ Purchasing of **Land properties.**
- ✓ **Employment** under State Government.

Political:

- ✓ **Contesting elections.**
- ✓ **Violation of Fundamental Rights**; articles14, 19, 21.
- ✓ Insertion of article 370 was done **unconstitutionally** like by **President order** not by parliamentary procedure.

Other than article 35A there have been other issues such as –

Political:

- ✓ **Lack of Compliance with central government plans/initiatives.** Ex. **Laws on property**, **preventive detention** or **tax system** etc. India has used Article 370 at least 45 times to extend provisions of the Indian Constitution to J&K (by President order only) (+ve)
- ✓ **Transparency and Accountability erosion**; jurisdiction of certain institutions were not applicable to Jammu and Kashmir state due to Article 370 like **CAG**, **Lokpal**, **CBI** etc.. (+ve)
- ✓ There is a legal provision in India that **places of religious worship cannot be misused for political purposes.** But this provision **does not apply to J&K**. state does not come within the ambit of secularism. This has led to reorganization of **separatism**.

- ✓ People were not involved effectively in the governance affecting the **democratic principles**. Ex- **RTI act** was not applicable. (+ve)

Economical:

- ✓ **Unemployment**; According to **Centre for Monitoring Indian Economy's (CMIE)** monthly wise data on unemployment, Jammu & Kashmir had the **highest monthly average unemployment rate of 15%** between January 2016 and July 2019 among all states (**Double the national average- 6.4%**).
- ✓ **Imbalanced development** because of lack of natural resources like ores and minerals; lack of energy resources like thermal power plants, hydel power plants etc.
- ✓ Most of the **manufacturing activity** restricted to agriculture and handicrafts.

Social:

- ✓ No significant improvement in **basic facilities**; roads, drinking water supply
- ✓ **Human right violation**; killing public by bomb explosions etc.

Strategical:

- ✓ **Terrorism**; infiltration and young generation were misled to join terrorist organizations.
- ✓ It undermines the **rights of West Pakistan refugees**. They were neglected from inclusion into mainstream population.

Positive implications from abrogation of article 370:

- ✓ Government of India has got **more power** now; Ex- declaration of **national emergency based on internal disturbances**, Implementation of laws based on subjects of **Central and concurrent lists**, **alteration of borders** and enforcement of **part IV, IVA**; Implementation of **RTI act, RTE acts** etc which enhances **transparency**, **accountability** as well as **democracy** in the region.
- ✓ **Inclusive development**; extension of **77th amendment** (deals with reservation of **SC&ST** in state services) and **103rd amendment** (reservation **EWS** in education and public employment) etc.
- ✓ Helps in ending **separatism, nepotism and corruption**.
- ✓ Women will enjoy greater rights; **gender neutral policy** design.
- ✓ **Cultural unification and social integration.**
- ✓ **Reducing regional imbalance**; Jammu & Kashmir and Ladakh as well as former J&K with the rest of the nation; equitable allocation of resources etc (The central government will appoint Advisory Committees to study about matters related to distribution of assets and liabilities, generation and supply of electricity and water). People of Ladakh will be brought to the mainstream Indian society.
- ✓ Effective control over borders in achieving **national security and integrity**.
- ✓ **Economical development; Investment opportunities; Private sector development; Businesses establishment; Job opportunities**.

Negative implications from abrogation of article 370:

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

- ✓ **Overriding character of union government** (orientation towards Unitary feature) because central government passed laws **without concurrence of state legislative assembly** and consulting political leaders who were under detention. In **SBI vs Zaffar Ullah Nehru (2016)**, the SC held that Article 370 cannot be repealed without the concurrence of the Constituent Assembly of Jammu and Kashmir.
- ✓ Against the **spirit of federalism**; **Reorganization of a state (article 3)** requires its consent of state legislative assembly. Here also Consent of governor was taken instead of state legislative assembly's concurrence by **amending article 367**.
- ✓ It may even push mainstream politicians to **promote extremists views**.
- ✓ In **Santosh Kumar vs State of J&K & others (2017) case**, the SC said that due to historical reasons, Jammu and Kashmir had a special status. Now, Jammu &Kashmir will lose its autonomous status and hence **questions** may arise about the special provisions provided under **article 371**.
- ✓ **Commercialization** of the region; **Ecological impact**- Forests, wildlife glaciers, Lakes etc.
- ✓ There is **no evidence** that coming **under direct control of the central government** would certainly lead to **greater development of the region**. For instance, the level of development in **Andaman and Nicobar** is not very impressive.
- ✓ **Freedom of people** has been affected; ban on internet and strict movement of people and goods etc.

Challenges:

Strategical:

- ✓ **Relationship with neighboring countries** willing be affected. Pakistan suspended its trade relationship with India formally.
- ✓ **Internal stability** of the Jammu and Kashmir will be hampered; Ex- **non state actors** (Terrorists) and **Separatists** will also intensify their actions against this move of Central government.

Cultural:

- ✓ **Threat to Indigenous people**; losing of livelihood opportunities, cultural identity etc.
- ✓ **Disturbance of normalcy** in the state; Communal riots etc.

Social:

- ✓ Since the region is prone to **international disturbances** from China and Pakistan, a large portion of **pasture** land will be occupied by **military personnel.** This will affect the **farmer community**. (-ve)

Economical:

- ✓ **Financial allocation** is to be provided from central government (UTs); high fiscal deficit.

Political:

- ✓ Other political parties use such sensitive issues to gain **political vote banks.**
- ✓ Threat to lives of **politically important personalities** like PM, Home minister etc.

Administrative:

- ✓ **Misuse of power** while implementing laws; Ex- Unlawful Activities Prevention Act etc.

Ways ahead :

- ✓ **Structural reforms** by providing all the **basic facilities** such as education (Right to Education act) roads, drinking water, households etc.
- ✓ **Alternate livelihood opportunities**; Promoting self employment, entrepreneurship; Tourism, Film industry, sports, scientific education etc; Induction of youth into armed forces like **Mission Reach out** by **Indian Military.**
- ✓ **Skilling and training** of youth based on Market requirements; **Udaan** scheme by Ministry of Skill Development and Entrepreneurship.
- ✓ **Awareness program** to change attitude of youth; **Watan Ko Jano** (Youth Exchange Program) to give exposure to the youth and children of Jammu and Kashmir about the cultural and socio-economic development taking place in other parts of the country.
- ✓ Promotion for **investment** opportunities and **industrial development**.
- ✓ **Exploration of natural resources** by using advanced technologies; such as there is a large scope for herbal and organic products (Local communities will also be benefitted).
- ✓ **Institutional** set up; Ex- **Institute of Himalayan Environment Development** – studies about Sustainable development and environment conservation.
- ✓ **Effective survey conduction and database management**; **NITI Aayog** has prepared 5 thematic reports related development of Himalayan region.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

370ನೇ ವಿಧಿ: ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು.

ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ **370 ನೇ ವಿಧಿಯು ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು** ನೀಡುವ ವಿಧಿಯಾಗಿದೆ. ತಾತ್ಕಾಲಿಕ, ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಭಂಧಿಸಿದ **XXI ಭಾಗದಲ್ಲಿ** ಇದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇತಿಹಾಸ:

- ✓ **ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ, 1947** ರ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **ರಾಜಾ ಹರಿಸಿಂಗ್** ಅವರು **ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ** ಸಹಿ ಹಾಕಿದರು, ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರವನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲು ಸೇರಲು ಒಪ್ಪಿದರು.
- ✓ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಧಾನಿ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಮತ್ತು ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರದ ಪ್ರಧಾನಿ ಶೇಖ್ ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ ಅವರು **ದೆಹಲಿ ಒಪ್ಪಂದ** (ಭಾರತೀಯ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರದ ರಾಜ್ಯ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ) ಎಂಬ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದರು.
- ✓ **ಸಂವಿಧಾನ (ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ) ಆದೇಶ, 1954** - ಮುಂದೆ ಅಳವಡಿಸಲ್ಪಡುವ **ವಿನಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರ** ಆದೇಶದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬ ನಿರ್ಬಂಧನೆಯನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಯಿತು.
- ✓ 370 ನೇ ವಿಧಿಯ ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ **ರಾಜ್ಯ ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆಯನ್ನು** ವಿಸರ್ಜಿಸಲಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿದಿತ್ತು.
- ✓ **2019 ರ ಮೊದಲು 370 ನೇ ವಿಧಿಯ ವಿಸರ್ಜನೆ ಪ್ರಯತ್ನ; 249 ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನು** ವಿಸ್ತರಿಸುವ **1986 ರ ಆದೇಶವನ್ನು** ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ವಿಸರ್ಜನೆಯ ನಂತರ ಮಾಡಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯ ಆದೇಶಗಳು (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶಾಸನಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಸಂಸತ್ತಿನ ಅಧಿಕಾರದೊಂದಿಗೆ 249 ನೇ ವಿಧಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ)
- ✓ **ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ (ಮರುಸಂಘಟನೆ) ಮಸೂದೆ, 2019 { ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ 3 ನೇ ವಿಧಿ}** ಮೂಲಕ ೧೯೫೪ ರ ಆದೇಶವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

370ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನು ಏಕೆ ರದ್ದುಪಡಿಸಲಾಯಿತು? ಅಥವಾ 370ನೇ ವಿಧಿಯ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಯಾವುವು?

35 ನೇ ವಿಧಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ (ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲದ ನಿವಾಸಿಗಳು) ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಶೇಷ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ:

ಸಾಮಾಜಿಕ:

- ✓ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನದಂತಹ **ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು.**
- ✓ **ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ** - ಹೊರಗಿನವರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಮಹಿಳೆಯರು, ಅಂತಹ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಶ್ವತ ನಿವಾಸಿಯ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.
- ✓ **ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ**ಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು.

ಆರ್ಥಿಕ:

- ✓ **ಭೂಮಿಯ ಖರೀದಿ.**
- ✓ **ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಡಿಯಲ್ಲಿಯ ಉದ್ಯೋಗ.**

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ರಾಜಕೀಯ:

- ✓ **ಚುನಾವಣೆ**ಗಳಲ್ಲಿ ಮತ ಹಾಕುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವುದು.
- ✓ **ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ; 14, 19, 21** ವಿಧಿಗಳು.
- ✓ 370 ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಿದ್ದು ಸಂಸತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಂತೆ ಅಳವಡಿಸದೇ **ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ** ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯ ಆದೇಶದಂತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

35ನೇ ವಿಧಿಯ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ -

ರಾಜಕೀಯ:

- ✓ **ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು / ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ.** ಉದಾ. **ಆಸ್ತಿ,** ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕಾ ಬಂಧನ ಅಥವಾ **ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ** ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕಾನೂನುಗಳು ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲು 370 ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ 45 ಬಾರಿ ಬಳಸಿದೆ (ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯ ಆದೇಶದಂತೆ) (+ve)
- ✓ **ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ** ; ಉದಾ: 370 ನೇ ವಿಧಿಯಿಂದಾಗಿ **ಸಿಎಜಿ, ಲೋಕಪಾಲ್, ಸಿಬಿಐ** ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.(+ ve)

- ✓ ಭಾರತದಲ್ಲಿ **ಧಾರ್ಮಿಕ ಪೂಜಾ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು** ಎಂಬ ಕಾನೂನು ನಿಬಂಧನೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈ ನಿಬಂಧನೆ ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯವು ಜಾತ್ಯತೀತತೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ **ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾವಾದ**ದ ಹುಟ್ಟಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.
- ✓ ಜನರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ **ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವಗಳ** ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬೀರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಉದಾ: **ಆರ್ ಟಿಐ ಕಾಯ್ದೆ** ಅನ್ವಯವಾ ಗಿರಲಿಲ್ಲ. (+ve)

ಆರ್ಥಿಕ:

- ✓ **ನಿರುದ್ಯೋಗ; ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕಾನಮಿ (CMIE)** ಮಾಸಿಕ ವಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, **ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರವು** ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜನವರಿ 2016 ಮತ್ತು ಜುಲೈ 2019 ರ ನಡುವೆ **ಗರಿಷ್ಠ ಮಾಸಿಕ ಸರಾಸರಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ** ದರವನ್ನು **(15%)** ಹೊಂದಿದೆ **(ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿ- 6.4%)**.
- ✓ ಅದಿರು ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳಂತಹ **ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ**ಯಿಂದಾಗಿ ಅಸಮತೋಲಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ; ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರಗಳು, ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರಗಳು ಮುಂತಾದ **ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ.**
- ✓ **ಉತ್ಪಾದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆ**ಗಳು ಕೇವಲ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು.

ಸಾಮಾಜಿಕ:

- ✓ **ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ** ಗಮನಾರ್ಹ ವಾದ ಸುಧಾರಣೆ ಇರಲಿಲ್ಲ; ರಸ್ತೆಗಳು, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ಉಲ್ಲಂಘನೆ**; ಬಾಂಬ್ ಸ್ಫೋಟಗಳಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು ಮುಂತಾದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿರಬಹುದು..

ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ/ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿ:

- ✓ **ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ**; ಭಯತ್ಪಾದಕರ ಗಡಿಯ ಮೂಲಕ ಒಳನುಸುಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಲು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.
- ✓ **ಪಶ್ಚಿಮ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ನಿರಾಶ್ರಿತರರು** ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅತಂತ್ರದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು **ಶಾಶ್ವತ ನಿವಾಸಿಗ**ರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

370 ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನುರದ್ದುಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- ✓ **ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ** ಈಗ **ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರ** ಹಸ್ತಾಂತರಿತವಾಗಿದೆ; **ಆಂತರಿಕ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿಯ ಸಂಧರ್ಭಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತುರ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ** ಘೋಷಣೆ, **ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಸಮವರ್ತಿ ಪಟ್ಟಿಗಳ ವಿಷಯಗಳ** ಆಧಾರದ, ಗಡಿಗಳ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು **ಭಾಗ IV, IVA** ಯ ಜಾರಿ; RTI ಕಾಯ್ದೆ, RTE ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಒತ್ತು**; ಎಲ್ಲರನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದು; **77 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ವಿಸ್ತರಣೆ** (ರಾಜ್ಯ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ **ಎಸ್‌ಸಿ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಟಿ** ಮೀಸಲಾತಿಯೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ) ಮತ್ತು **103 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ** (ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ **ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ** ಮೀಸಲಾತಿ) ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾವಾದ, ಸ್ವಜನಪಕ್ಷಪಾತ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು** ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ✓ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ; **ಲಿಂಗ ತಟಸ್ಥ ನೀತಿಯನ್ನು** ಪಾಲಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು.
- ✓ **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿಯೂ ಐಕ್ಯತೆ**ಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.
- ✓ **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು** ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು; ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ಮತ್ತು ಲಡಾಖ್ , ಅಷ್ಟೇಅಲ್ಲದೆ ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡು; ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮನಾದ ಹಂಚಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ (ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ವತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳ ವಿತರಣೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸರಬರಾಜಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತದೆ).
- ✓ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು** ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿಯಂತ್ರಣ.
- ✓ **ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ**; ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಅವಕಾಶಗಳು; ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ; ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ; ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

370 ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯಿಂದಾಗುವ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- ✓ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಬಂಧನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ **ಶಾಸಕಾಂಗ ಸಭೆಯ (ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ) ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ** ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. **ಎಸ್‌ಬಿಐ vs ಜಾಫರ್ ಉಲ್ಲಾ ನೆಹರು (2016)** ನಲ್ಲಿ, ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರದ ರಾಜ್ಯ ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ 370 ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದೆ.
- ✓ **ಸಂಯುಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮನೋಭಾವದ ವಿರುದ್ಧ**; ರಾಜ್ಯದ ಮರುಸಂಘಟನೆಗೆ (ಲೇಖನ 3) ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗ ಸಭೆಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಲೇಖನ 367 ಅನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಸಮ್ಮತಿಯ ಬದಲು ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 370ನೇ ವಿಧಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರಚಾರ** ಮಾಡಲು ಮತ್ತು **ಉಗ್ರಗಾಮಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು** ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಇದನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.
- ✓ **ಸಂತೋಷ್ ಕುಮಾರ್ vs ಸ್ಟೇಟ್ ಆಫ್ ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ & ಇತರರು (2017)** ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ, ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿದೆ ಎಂದು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಹೇಳಿದೆ. ಈಗ, ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರವು ತನ್ನ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ **371 ನೇ ವಿಧಿಯ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾದ ವಿಶೇಷ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಉದ್ಭವಿಸಬಹುದು.

- ✓ **ವ್ಯವಹಾರಿಕರಣ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾಲುಗಾರಿಕೆ; ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ -** ಅರಣ್ಯಗಳು, ವನ್ಯಜೀವಿ ಹಿಮನದಿಗಳು, ಸರೋವರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ನೇರ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ** ಬರುವುದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಪುರಾವೆಗಳಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, **ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಿಕೋಬಾರ್**‌ನಲ್ಲಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಟ್ಟವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿಲ್ಲ.
- ✓ **ಜನರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ**ದ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ; ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ಜನರು ಮತ್ತು ಸರಕುಗಳ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಚಲನೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸವಾಲುಗಳು:

ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ/ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿ:

- ✓ **ನೆರೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧ**ದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. **ಪಾಕಿಸ್ತಾನ**ವು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿವಾಗಿ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿತು.
- ✓ **ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರದ ಆಂತರಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಗೆ** ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ; **ಭಯೋತ್ಪಾದಕರು** ಮತ್ತು ಉಗ್ರಗಾಮಿಗಳುಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕತಾವಾದಿಗಳು ಕೂಡ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಈ ನಡೆಯ ವಿರುದ್ಧ ತಮ್ಮ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ:

- ✓ **ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರು ಅನುಭವಿಸುವ ತೊಂದರೆ**ಗಳು; ಜೀವನೋಪಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗುರುತು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಸಾಮಾಜಿಕ:

ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಿಂದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವ ಗುರಿಯಾಗುವುದರಿಂದ, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಭೂಮಿಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಮಿಲಿಟರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು **ರೈತ ಸಮುದಾಯ**ದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. (-ve)

ಆರ್ಥಿಕ:

ಹಣಕಾಸು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ (ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ) ಒದಗಿಸಬೇಕು; ಕೇಂದ್ರ **ಸರಕಾರದ ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊರತೆ** ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯ:

- ✓ ಇತರ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಮತ ಪಡೆಯಲು ಇಂತಹ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತವೆ.
- ✓ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾದ ಪ್ರಧಾನಿ, ಗೃಹ ಸಚಿವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೆದರಿಕೆ.

ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ:

- ✓ **ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಾಗ ಅಧಿಕಾರದ ದುರುಪಯೋಗ**; ಉದಾ- ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಕಾಯ್ದೆ(UAPA) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗಗಳು:

- ✓ **ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು** : ರಸ್ತೆಗಳು, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಶಿಕ್ಷಣ (ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ) ಮನೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ.
- ✓ **ಪರ್ಯಾಯ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳು; ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ**, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು; **ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ಚಲನಚಿತ್ರೋದ್ಯಮ, ಕ್ರೀಡೆ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ** ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯುವಕರ **ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ** ನೀಡುವಿಕೆ.
- ✓ ಯುವಕರ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ **ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ; ವತನ್ ಕೋ ಜಾನೊ (ಯುವಕರ ವಿನಿಮಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ)** ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರದ ಯುವಕರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದೇಶದ ಇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು.
- ✓ **ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ**ಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ✓ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು **ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪರಿಶೋಧನೆ;** ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಯಾರಿಸಲ್ಪಡುವ **ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ** ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆಯಿದೆ.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Artificial Intelligence

DEFINITION:

The theory and development of **computer systems that are** able to perform tasks normally requiring **human intelligence**, such as **visual perception, speech recognition, decision-making, and translation between languages**.

OR

Development of **Computer system = human intelligence** (**visual**, **speech**, **thinking**, **decision making**)

OR

Artificial intelligence (AI) is the ability of a computer program or a **machine** to **think** and **learn** like a human being.

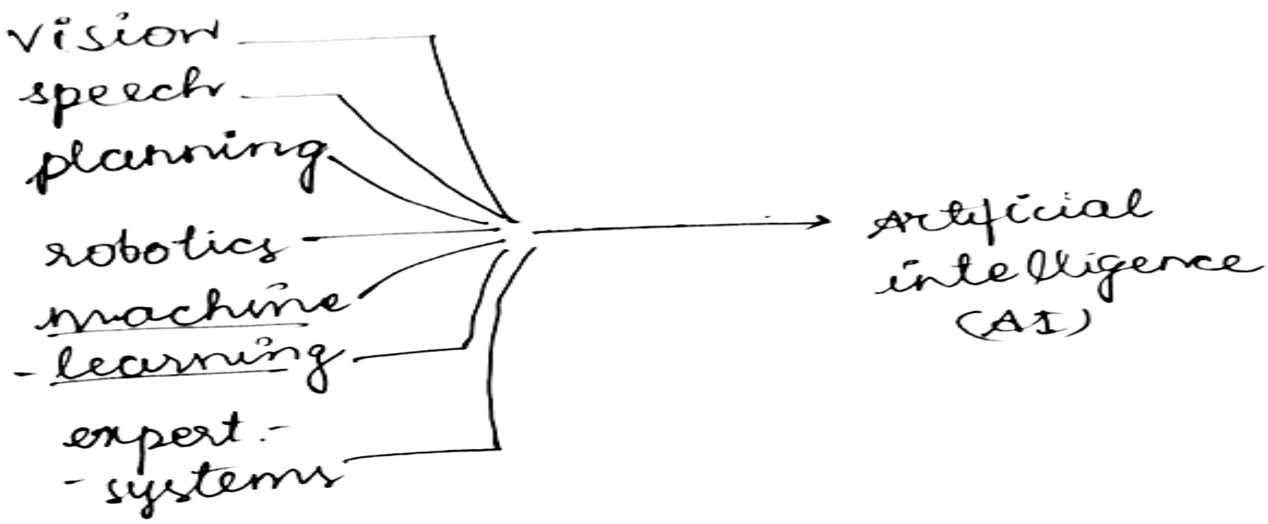

APPLICATIONS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN DAILY LIFE

- ✓ Stores and services (smart cards)
- ✓ Chat bots
- ✓ Mobility and Navigation (maps)
- ✓ Daily life kiosk machines (ATM, Passbook print machines, ticket print, face recognition)
- ✓ Email communications
- ✓ Social media
- ✓ Web searching (eg: SEO- Search Engine Optimization)

KADAMBA ACADEMY STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

WHY IS IT NECESSARY OR POSITIVES OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE?

Governance:

- ✓ **Policy** design and Policy implementation: ex **PFMS**.
- ✓ **Real time based assessment**: ex pollutants in the air, river water flow, traffic mgt etc.
- ✓ **Grievance redressal**; Ask Disha, e-janaspandana etc.

Administrative:

- ✓ Reduces **corruption, red tapism** because of **less human interactions** etc. Ex **DBT**, Automatic transfer for salary, pensions or granting of leaves etc.
- ✓ **Effective database maintenance**; **PDS** (online verification of **biometric and demographic details**), **IT returns** and **data collection**, gathering, and analyzing - survey etc. performance appraisal measures.

Social:

- ✓ Helps to **physically challenged**, **old aged people**. ex- **self driving cars**, self services at house hold level.
- ✓ Reduces the accidents due to **human error**; **auto piloting** in railways, aviation sector.
- ✓ **Fake news and paid news** can be effectively monitored and curbed at earlier stages: ex **iffy quotient**.

Education & heath:

- ✓ **Tele education, MOOCs, paper evaluation**, **real time assessment of patients**, data base maintenance of patients etc.
- ✓ **Tourism**; Helps in mobility and Navigation- e.g.: **Google maps**

Economical:

- ✓ **Productivity**; more man hours; economic development etc.
- ✓ **Banking**; attraction of customers (**advertisements**), improving their services, **fraud detection** etc; India's first banking robot **'Lakshmi'** in **City union bank**

Technological:

- ✓ Applicable wherever **accuracy** is necessary: **Nano technology**, **Bio technology**, **surgery** etc.
- ✓ **Block chain technology**; Finance during **elections**, more safety of government activities as this technology is more **secure**.
- ✓ **Optimum** time to complete the work: Car making etc.

Individual:

- ✓ **Privacy protection**: ex **spam filters** in emails, **plagiarism** detection. (**IPRs**).
- ✓ **Personal assistance**: ex: **alexa**

Defense *:*

- ✓ **Confidential data gathering + surveillance;** ex drones,UAVs etc.
- ✓ **Loss of life can be reduced and can be used to target terrorism**; ex Russia - unmanned robo tanks in Syria. Flock 93 - sworn drones etc.

Space:

- ✓ Helps to study about **universe, solar system and Goldilocks zones** etc. Ex **Kepler- K2** + **K2 293b**, **K2 294b** Field where less human interface is required : launch of rockets/satellites.

NEGATIVE IMPACTS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Economy:

- ✓ **Unemployment**
- ✓ Employee's **life at risk** because of **failure in automation.**
- ✓ **Mobility; Traffic management**: slight mistake, huge impact (accidents).

Health:

- ✓ AI leads to more attraction to virtual world; **addiction** to online games; More and more **dependency** on personal assistant tools like **Alexa** for everything makes people suffer from **laziness**, **obesity** etc.
- ✓ People will become **introverts**; lacking in **Social networking**, **communication skills**.

Political:

- ✓ **Elections**- campaigns (fake news)
- ✓ **Digital divide**; either between **rural and urban** or between **older generation** and **newer generation**.

Technical:

- ✓ **Accelerated hacking**; self evolving feature of artificial technology makes hacking self sustainable in new environments.

CHALLENGES IN USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE:

Economy:

- ✓ **Costly**
- ✓ MNCs like e-commerce companies will use their consumers data to demonetize and sell to outsiders (**Data localization issue**).
- ✓ **Lack of finance** for R&D promotion in this filed.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Defense:
- ✓ Fall in wrong hands like **terrorists- security** of the nation and **human rights violations.**

Individual:
- ✓ **Privacy breach- Pegasus spyware (WhatsApp)**, Hacking on **National Finical Switch** in 2017.

Political:
- ✓ **Surveillance** over vote banks of a particular area. Or any important **personalities** personal data. ex Influencing the election results by using AI.

Ethics:
- ✓ **Ethical dilemma- employment of labors vs. efficiency of the processes**.
- ✓ **Decision making** in complex situations; **compassion, empathy, morality** etc.

Technical:
- ✓ Lack of sufficient input data; no optimum output.

Society:
- ✓ **Education:** lack of collaboration between **universities and industries**.
- ✓ **Health: lack of expertise**- hospitals. Lack of advanced tech application in **pharmacy**.

SUGGESTIONS:

Economy:
- ✓ Comprehensive **planning**; ex- **National Strategy for Artificial Intelligence** by NITI Ayog.; **Policy promotion -** Startup and innovation policy by Tamil Nadu.
- ✓ Improving the **infrastructure**; data banks, servers etc.
- ✓ **Promotion of R&D:** Institutional development like labs etc; .**Centre for research excellence** in AI - NITI.; **NITI + Intel + Tata institute** of Fundamental Research- international centre for AI in **Bengaluru.**
- ✓ **Private sector participation;** Indian government with **IBM** are collaborating to apply artificial intelligence in agricultural sector; **WIPRO + IIT Kharagapur**; adv research in AI.; **NITI ayog + Microsoft**- AI tools in Agriculture and health sector

Social:
- ✓ **Education:** expertise in such areas from earlier stages only, **CBSE has introduced AI subject** in academics from 2019-20.
- ✓ Introduction of upgraded programs in engineering colleges like AI, ML etc **- Mohan Reddy committee**.
- ✓ **Health:** First government hospital in India to use **robotic surgery facility @ Safdarganj**, NewDelhi.
- ✓ **Institutional development;** Ex- **artificial intelligence task force** Ministry of commerce and industry to leverage into economical benefits; **NASSCOM** propose to setup a **centre of excellence for data science and artificial intelligence in Bengaluru**

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Defence;
- ✓ **Smart border surveillance** by using AI; application of AI in military as suggested by **N. Chandrashekharan Committee.**

Ethical:
- ✓ Adressing the **ethical dilemmas (Kamakoti committee)**; **Facebook** has established **institute of ethics** in this direction.

Administrative:
- ✓ Capacity building (training and skilling) - first **B-Tech course** in AI by **IIT Hyderabad**; **IIT Kharagpur+ Telengana-** skilling prog.
- ✓ **International;** Exchange of information and expertise: **G20 summit**, **Osaka**;
- ✓ Compliance with international standards: **ISO std.**

Technical:
- ✓ **Reducing the errors**: **Reservoir Computing System** is designed to monitor actions being done by AI supported tools or platforms (teacher to machines).

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:

ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರ, ಗ್ರಹಿಕೆ, ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ, ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು **ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅನುವಾದ** ಮಾಡುವಂತಹ **ಮಾನವ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ**ಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ **ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ** ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

ಅಥವಾ

ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಎನ್ನುವುದು **ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ** ಅಥವಾ **ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಯೋಚಿಸಲು** ಮತ್ತು ಕಲಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದು.

ಅಥವಾ

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ = **ಮಾನವ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ (ದೃಶ್ಯ, ಮಾತು, ಚಿಂತನೆ, ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು)**

ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆರ್ಟಿಫಿಕಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ ಅರ್ಜಿಗಳು

- ✓ ಮಾಲ್ ಗಳು ಮತ್ತು ಮಳಿಗೆಗಳು (ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು)
- ✓ ವೆಬ್ ಸೈಟ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ನೀಡುವ ಚಾಟ್ ಬಾಟ್‌ಗಳು
- ✓ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಲು ಬಳಸುವ ಗೂಗಲ್ ಮ್ಯಾಪ್ ಗಳು (ನಕ್ಷೆಗಳು)
- ✓ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನ ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ಕಿಯೋಸ್ಕ್ ಯಂತ್ರಗಳು (ಎಟಿಎಂ, ಪಾಸ್‌ಬುಕ್ ಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರಗಳು, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಟಿಕೆಟ್ ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಮುಖ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ)
- ✓ ಇಮೇಲ್ ಸಂವಹನ
- ✓ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ
- ✓ ವೆಬ್ ಹುಡುಕಾಟ (ಉದಾ: ಎಸ್‌ಇಒ- ಸರ್ಚ್ ಎಂಜಿನ್ ಆಪ್ಟಿಮೈಸೇಶನ್)

ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನಿದೆ ಅಥವಾ ಅದರ ಧನಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳೇನು

ರಾಜಕೀಯ:

- ✓ ಉತ್ತಮವಾಗಿ **ನೀತಿ ವಿನ್ಯಾಸ** ಮತ್ತು **ನೀತಿ ಅನುಷ್ಠಾನ** ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ: ಉದಾ: **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (PFMS).**
- ✓ **ರಿಯಲ್-ಟೈಮ್ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ**: ಉದಾ: **ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿನ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳು, ನದಿ ನೀರಿನ ಹರಿವು, ಟ್ರಾಫಿಕ್ ನಿರ್ವಹಣೆ,** ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಕುಂದುಕೊರತೆ ಪರಿಹಾರ; ಆಸ್ಕ್ ದಿಶಾ (IRCTC** ವೆಬ್ ಸೈಟ್), **ಇ-ಜನಸ್ಪಾಂಡನ** ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ:

- ✓ **ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ** ನಂತಹ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ **ಮನುಷ್ಯ-ಮನುಷ್ಯರ** ನಡುವೆ **ನೇರವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು** ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಉದಾ: **ನೇರ ಲಾಭ ವರ್ಗಾವಣೆ, ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಸಂಬಳ, ಪಿಂಚಣಿಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆ,** ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ **ರಜೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು** ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ;** ಪಿಡಿಎಸ್ (**ಬಯೋಮೆಟ್ರಿಕ್** ಮತ್ತು **ಜನಸಂಖ್ಯಾ ವಿವರ**ಗಳ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪರಿಶೀಲನೆ), ತೆರಿಗೆ ಮರುಪಾವತಿ, **ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ** ಮತ್ತು **ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ - ಸಮೀಕ್ಷೆ** ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ **ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ**ವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ:

- ✓ **ಅಂಗವಿಕಲರಿಗೆ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ** ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಉದಾ: **ಸ್ವಯಂ ಚಾಲನಾ ಕಾರುಗಳು, ಮನೆ**ಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುವ **ಸ್ವಯಂ ಚಾಲಿತ ಸೇವೆಗಳು.**
- ✓ **ಮಾನವ ದೋಷ**ದಿಂದಾಗಿ ಜರುಗುವಂತಹ ಅಪಘಾತಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ; **ರೈಲ್ವೆ, ವಾಯುಯಾನ** ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ **ಆಟೊ ಪೈಲಟಿಂಗ್** ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಬಹುದು.
- ✓ **ನಕಲಿ ಸುದ್ದಿ** ಮತ್ತು **ಫೇಕ ನ್ಯೂಸ್** ಗಳನ್ನು ಮೊದಲನೆ ಹಂತ ಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ನಿಗ್ರಹಿಸಬಹುದು: ex **iffy ಗುಣಾಂಕ**.

ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ:

- ✓ **ಟೆಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಬೃಹತ್ ಮುಕ್ತ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕೋರ್ಸ್(MOOC), ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ನೈಜ-ಸಮಯದ ಆಧಾರಿತ ರೋಗಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ರೋಗಿಗಳ ಡೇಟಾಬೇಸ್ ನಿರ್ವಹಣೆ** ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ; ಚಲನಶೀಲತೆ** ಮತ್ತು **ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ** ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ- ಉದಾ .: **ಗೂಗಲ್ ನಕ್ಷೆಗಳು**

ಆರ್ಥಿಕ:

- ✓ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ **ಉತ್ಪಾದಕತೆ**ಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಇದರಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ **ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ**ಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್**; ಗ್ರಾಹಕರ ಆಕರ್ಷಣೆ (ಜಾಹೀರಾತುಗಳು), ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು, ವಂಚನೆ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಲು ಸಹಕರಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ; **ಸಿಟಿ ಯೂನಿಯನ್** ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ರೋಬೋಟ್ **'ಲಕ್ಷ್ಮಿ'**

ತಾಂತ್ರಿಕ:

- ✓ **ನಿಖರತೆ** ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕಡೆ ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನ್ವಯ ಮಾಡಬಹುದ: **ನ್ಯಾನೊತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ**, ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ ಬ್ಲಾಕ್‌ಚೈನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ; **ಚುನಾವಣೆಯ** ಸಮಯದಲ್ಲಿ **ಹಣಕಾಸು** ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ **ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ** ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದು; ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಹೆಚ್ಚು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ **ಸರ್ಕಾರ** ಮತ್ತು **ಅದರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು** ಹೆಚ್ಚಿನ **ಸುರಕ್ಷತೆ**ಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.
- ✓ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು **ಕಡಿಮೆ ಸಮಯ** ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು: **ಕಾರು ತಯಾರಿಕೆ** ಇತ್ಯಾದಿ.

ವೈಯಕ್ತಿಕ:

- ✓ **ಗೌಪ್ಯತೆ ರಕ್ಷಣೆ**: ಉದಾ: **ಇಮೇಲ್**ಗಳಲ್ಲಿ **ಸ್ಪ್ಯಾಮ್ ಫಿಲ್ಟರ್**ಗಳು, **ಕೃತಿಚೌರ್ಯ** ಪತ್ತೆ, **ಸೈಬರ್ ಕ್ರೈಂ** ಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು.
- ✓ **ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆರವು** ಪಡೆಯಲು: ಉದಾ: ಅಲೆಕ್ಸಾ

ರಕ್ಷಣಾ:

- ✓ **ಗೌಪ್ಯ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ** + ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ **ಕಣ್ಗಾವಲು** ಇಡಲು; ಉದಾ: **ಡ್ರೋನ್**ಗಳು, **ಮಾನವರಹಿತ ವೈಮಾನಿಕ ವಾಹನ**ಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಯುದ್ಧ**ದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ **ಜೀವನದ ನಷ್ಟ**ವನ್ನು **ಕಡಿಮೆ** ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು **ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ**ಯನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಲು ಬಳಸಬಹುದು; ಉದಾ: **ರಷ್ಯಾ** ದೇಶವು **ಸಿರಿಯಾ**ದಲ್ಲಿ **ಐಸಿಸ್** ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವಾಗ **ಮಾನವರಹಿತ ರೋಬೋ ಟ್ಯಾಂಕ್**ಗಳು ಬಳಸಿತ್ತು. **ಪ್ಲಾಕ್ 93** - ಹಾರಾಡುವ ಚಿಕ್ಕ ಹುಳುಗಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಡ್ರೋನ್‌ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

ವ್ಯೋಮ:

- ✓ ಇದು **ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ಸೌರಮಂಡಲ** ಮತ್ತು **ಗೋಲ್ಡಿಲಾಕ್ಸ್ ವಲಯ**ಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಉದಾ: **ಕೆಪ್ಲರ್- ಕೆ 2**(ನಕ್ಷತ್ರ) **+ ಕೆ 2 293 ಬಿ, ಕೆ 2 294 ಬಿ** (ಅದರ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವ ಭೂಮಿಯ ತರಹದ ಗ್ರಹಗಳು); **ಮಾನವರ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದೆ** ನಡೆಸುವಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ **ರಾಕೆಟ್ ಉಡಾವಣೆ** ಮಾಡುವಾಗ

ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯಿಂದಾಗುವ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಆರ್ಥಿಕತೆ:

- ✓ **ನಿರುದ್ಯೋಗ** ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ
- ✓ **ಯಾಂತ್ರೀಕೃತಗೊಂಡ ವೈಫಲ್ಯ**ದಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ **ನೌಕರರ ಜೀವಕ್ಕೆ** ಅಪಾಯ ಸಂಭವಿಸಬಹುದು. ಅಪಾಯದಲ್ಲಿದೆ.
- ✓ **ಚಲನಶೀಲತೆ; ಸಂಚಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ**: ಸ್ವಲ್ಪ ತಪ್ಪು ಆದರೂ ದೊಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮ ಸಂಭವಿಸಬಹುದು (ಅಪಘಾತಗಳು)..

ಆರೋಗ್ಯ:

- ✓ **ವರ್ಚುವಲ್ ಜಗತ್ತಿ**ಗೆ **ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಣೆ**ಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ; **ಆನ್‌ಲೈನ್ ಆಟ**ಗಳಿಗೆ ವ್ಯಸನ ಆಗುವಿಕೆ; ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಅಲೆಕ್ಸಾ ನಂತಹ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಹಾಯಕ ಸಾಧನಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಜನರು **ಸೋಮಾರಿತನ, ಬೊಜ್ಜು** ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- ✓ ಜನರು **ಅಂತರ್ಮುಖಿ**ಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ; **ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆರೆಯದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರುವುದು**, ಹೊರಗಿನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜಾಸ್ತಿ ಗಮನ ಕೊಡದೆ ಇರುವುದ, **ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ್ಯದ ಕೊರತೆ,**

ರಾಜಕೀಯ:

- ✓ **ಚುನಾವಣೆಗಳು-** ಪ್ರಚಾರಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ನಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು **(ನಕಲಿ ಸುದ್ದಿ)**
- ✓ **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ** ಬಳಕೆಯಿಂದ ಆಗುವ **ವಿಭಜನೆ; ಗ್ರಾಮೀಣ** ಮತ್ತು **ನಗರಗಳ** ನಡುವೆ ಅಥವಾ **ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರಿನ** ಮತ್ತು **ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯ** ನಡುವೆ.

ತಾಂತ್ರಿಕ:

- ✓ **ಹ್ಯಾಕಿಂಗ್ ನಂತಹ ದುಷ್ಟ ಕಾರ್ಯ**ಗಳು ಇಂತಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮತ್ತಷ್ಟು **ವೇಗವರ್ಧಿತ** ಆಗುತ್ತವೆ; ಕೃತಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು **ಸ್ವಯಂ-ವಿಕಾಸ**ದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಹ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಸ್ವಯಂ-ಸುಸ್ಥಿರಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯನ್ನು ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ಸವಾಲುಗಳು:

ಆರ್ಥಿಕತೆ:

- ✓ ದುಬಾರಿಯಾಗಿದೆ
- ✓ ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ಕಂಪೆನಿಗಳು ತಮ್ಮ **ಗ್ರಾಹಕರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೆ** ರವಾನಿಸಿ ಅಂತಹ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವವರಿಗೆ **ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತವೆ. (ಮಾಹಿತಿ ಸ್ಥಳೀಕರಣ** ಸಮಸ್ಯೆ).
- ✓ ಇಂತಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ **ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊರತೆ** ಇದೆ.

ರಕ್ಷಣಾ:

- ✓ **ಭಯೋತ್ಪಾದಕರಂತಹ** ದುಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಸಿಕ್ಕರೆ ಅವರು ಒಂದು **ಸಮಾಜದ** ಅಥವಾ **ಒಂದು ದೇಶದ ಭದ್ರತೆಗೆ** ಧಕ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು- **ರಾಷ್ಟ್ರದ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ.**

ವೈಯಕ್ತಿಕ:

- ✓ **ಗೌಪ್ಯತೆ ಉಲ್ಲಂಘನೆ- ಪೆಗಾಸಸ್ ಸ್ಪೈವೇರ್ (ವಾಟ್ಸಾಪ್)**, 2017ರಲ್ಲಿ **ನ್ಯಾಷನಲ್ ಫೈನಲ್ ಸ್ವಿಚ್** ಮೇಲೆ ಹ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಾವಿರಾರು ಗ್ರಾಹಕರು ಗೌಪ್ಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಳುವು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

ರಾಜಕೀಯ:

- ✓ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ **ಮತ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ** ಮೇಲೆ **ಕಣ್ಗಾವಲು** ಇಡುವ ಹಾಗೆ ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು . ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ **ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು** ಕಲೆ ಹಾಕುವಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದು.

ನೈತಿಕತೆ:

- ✓ ನೈತಿಕ ಸಂದಿಗ್ಧತೆ- **ಕಾರ್ಮಿಕರ ಉದ್ಯೋಗ** ಮತ್ತು **ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ** ಇವೆರಡರ ಮಧ್ಯೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲ ಉಂಟಾಗಬಹುದು.
- ✓ **ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು; ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಅನುಭೂತಿ, ನೈತಿಕತೆ,** ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ವಿಫಲವಾಗಬಹುದು .

ತಾಂತ್ರಿಕ:

- ✓ ಒಂದು ಆರ್ಥಿಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಾಗ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂನಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೀಡದಿದ್ದಾಗ, ಅದು ನಮಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಫಲಿತಾಂಶ ನೀಡದಿರುವುದು; ಇದರಿಂದ **ಗರಿಷ್ಠ ಉತ್ಪಾದನೆ** ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಅಡಚಣೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದು.

ಸಮಾಜ:

- ✓ **ಶಿಕ್ಷಣ: ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಹಯೋಗದ ಕೊರತೆ.**
- ✓ **ಆರೋಗ್ಯ: ಪರಿಣತಿಯ ಕೊರತೆ- ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ, ಔಷಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ** ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ **ಕೌಶಲ್ಯದ ಕೊರತೆ** ಇರುವುದು

ಸಲಹೆಗಳು:

ಆರ್ಥಿಕತೆ:

- ✓ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು; **ನೀತಿ ಆಯೋಗ್** ಅವರಿಂದ ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಗಾಗಿ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ** ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು; **ನಾವೀನ್ಯತೆ ನೀತಿ – ತಮಿಳುನಾಡಿನ** ಸರ್ಕಾರವು ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನವೀನತೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಯೋಜನೆ.
- ✓ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗುವಂತೆ **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು** ಸುಧಾರಿಸುವುದು; **ಡೇಟಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಸರ್ವರ್‌ಗಳು**, ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ **ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು** ಅದರ ಬಗ್ಗೆ **ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವುದು: ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ;** ಇತ್ತೀಚಿಗೆ **ನೀತಿ ಆಯೋಗವು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು** ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ **ನೀತಿಆಯೋಗ, ಇಂಟೆಲ್** ಕಂಪನಿ ಮತ್ತು **ಟಾಟಾ ಗ್ರೂಪ್** ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು **ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು** ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ **ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು** ಕೊಟ್ಟಿವೆ
- ✓ **ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ** ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ; **ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ** ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲು **ಐಬಿಎಂ** ಜೊತೆಗೆ **ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ** ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿದೆ; **ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯನ್ನು ಕೃಷಿ** ಮತ್ತು **ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ** ಯಾವ ರೀತಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ **ನೀತಿ ಆಯೋಗ್** ಮತ್ತು **ಮೈಕ್ರೋಸಾಫ್ಟ್** ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ

ಸಾಮಾಜಿಕ:

- ✓ ***ಶಿಕ್ಷಣ:*** ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಿಬಿಎಸ್ಇ **2019 - 20** ರಿಂದ **ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ** ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.
- ✓ **ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ, ಮಷೀನ್ ಲರ್ನಿಂಗ್** 21ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದ ಪಟ್ಟಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು **ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ** ಪರಿಚಯಿಸುವುದು **- ಮೋಹನ್ ರೆಡ್ಡಿ ಸಮಿತಿ.**
- ✓ ***ಆರೋಗ್ಯ***: ಅತ್ಯಂತ ನಿಖರವಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದು. **ರೊಬೊಟಿಕ್ ಸರ್ಜರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು** ಬಳಸಿದ **ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ @ ಸಫ್ದರ್‌ಗಂಜ್**, ನವದೆಹಲಿ.
- ✓ **ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ;** ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭಗಳಿಗೆ ಹತೋಟಿ ನೀಡಲು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯದ **ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಕಾರ್ಯಪಡೆ; ದತ್ತಾಂಶ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಗಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ** ಅತ್ಯುನ್ನತ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು **ನಾಸ್ಕಾಮ್** ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ರಕ್ಷಣಾ;

- ✓ ಆರ್ಥಿಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಎಂತಹ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ **ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ**ಯ ಮೂಲಕ **ಗಡಿ ಕಣ್ಗಾವಲು; ಎನ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರನ್ ಸಮಿತಿ** ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ **ಮಿಲಿಟರಿ**ಯಲ್ಲಿ **ಆರ್ಥಿಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ** ಅನ್ವಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನೈತಿಕ:

- ✓ ಆರ್ಥಿಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಅಂತರಾರ್ಥ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ **ನೈತಿಕ ಸಂದಿಗ್ಧತೆ**ಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು **(ಕಾಮಕೋಟಿ ಸಮಿತಿ)**; ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ **ಫೇಸ್‌ಬುಕ್ ನೈತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ**ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.

ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ:

- ✓ **ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ (ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ) - ಐಐಟಿ ಹೈದರಾಬಾದ್**ನಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಿ-ಟೆಕ್ ಕೋರ್ಸ್ ಅನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ; **ಐಐಟಿ ಖರಗ್‌ಪುರ ತೆಲಂಗಾಣ** ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲಿ **ಕೌಶಲ್ಯ ನೀಡುವ ಪ್ರೊಗ್ರಾಮ್**ಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ;

- ✓ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ **ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣತಿಯ ವಿನಿಮಯ: ಜಿ 20 ಶೃಂಗಸಭೆ, ಒಸಾಕಾ;**
- ✓ **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ಅನುಸರಣೆ: ಐಎಸ್‌ಒ** ನ ಮಾನದಂಡಗಳು.

ತಾಂತ್ರಿಕ:

- ✓ ಇಂತಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ **ದೋಷಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ** ಮಾಡುವುದು: ಆರ್ಥಿಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಬೆಂಬಲಿತ ಪರಿಕರಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳು ಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು **ರೀಸರ್ವಯರ್ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು** ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Climate Change

Definition:

Climate change means a change of climate which is attributed **directly** or **indirectly** to **human activity** that alters the **composition of the global atmosphere** and which is in addition to natural climate variability observed **over comparable time periods** (100 years).

OR

Change in average weather in a place over many years can be called as climate change.

OR

Climate change refers to significant **changes** in **global temperature**, **precipitation**, and **wind patterns** and other measures of climate that occur over several decades or longer.

Why does climate change? Reasons behind the climate change:

Natural Reasons for climate change:

- ✓ Volcanic eruptions
- ✓ El Nino
- ✓ Forest fire
- ✓ Solar radiations

Anthropogenic causes:

- ✓ Vehicular emissions
- ✓ Industries
- ✓ Agricultural activities and Agricultural expansion
- ✓ Deforestation

Positive impacts of climate change:

- ✓ Minimum temperature required to sustain the **life on earth** is maintained.
- ✓ Lessen **winter kills** in countries which have **cold winters**; ex- **Britain, France** (in these countries, deaths due to cold winters is greater than summer deaths).
- ✓ In certain areas where you connot **grow during harsh winter**, it is now possible with greater yields ; ex- **Punjab** and **Haryana** etc.
- ✓ It melts the **glaciated islands** in the polar regions because of which hidden **natural resources** (such as **petroleum**, **natural gas**, **silver**, **copper**, **zinc** etc) can be exposed and utilized.
- ✓ **Navigation** will be possible in certain seas otherwise they will be frozen most of the times of a year; for **Russia**, transportation system will be eased though **Arctic Ocean.**

Negatives of climate change:

Ecological:

- ✓ **Extinction** of species; ex- and **alienation** of new species. Bramble Cay melomys(Australia) is the first mammal to be extinct because of climate change; **1 million species** risk **extinction** due to humans: **UN report**.
- ✓ Influences **niche of organisms** like **food habits** (prey loss), **living style**, **reproduction process**, **habitat loss** (due to climate change almost all species have shown trend to **shift towards polar regions** from **equatorial region**)

- ✓ Increases the **ocean acidification** and **salinity** which hampers aquatic organisms' lives**; similarly Acid rain** mainly affects **microorganisms** in **soil**; According to a study, called **Global Assessment** about **40%** of **amphibian species** and more than a third (**>33%**) of **all marine mammals** are **threatened**.
- ✓ **Eco sensitive zones** will have **negative impact**;Ex- **Himalayan** region (**glaciations**), **Western Ghats; Switzerland Glaciers** have lost **a tenth** in their volume in the past five years; **Iceland's Okjokull**: 1st glacier lost to climate change.
- ✓ **Keystone species** of a certain ecosystem are hampered like **Coral reefs**.
- ✓ Influences **global issues** directly or indirectly such as **El Nino** etc.

Economical:

- ✓ Climate change may **shrink India's economy** around **10%** by the end of this century; or **economic loss of 8.7% by 2100** for **India** as reported by **ADB**.
- ✓ **Productivity of workforce** will be reduced which in turn affects the **economic development**. ex- According to **Lancet study**, in **2017** India has lost **75000 million hours of work** because of **heat waves** etc.
- ✓ **Fiscal burden** will be increased due to **unexpected** and **undesired events'** happenings. (Widens **fiscal deficit**).
- ✓ Frequent unexpected change in weather events**- changes** in **temperature**, **precipitation** and **CO2 concentrations** in the environment as well as **pests and insects** in the region- affects the most important sector of India, **agriculture** - Lancet study (**68%** of total area is **vulnerable to droughts**) + **55%** of total agricultural area is **dependent on precipitation**.

Meteorological:

- ✓ **High frequency** of floods and droughts; **Intensified cyclones**; ex- **Titli** cyclone in **India**, **Idai** and **Kenneth** cyclones in **Mozambique**, Typhoon **Halong** in **western Pacific;** India records **highest monsoon** rains in **25** years in **2019**.
- ✓ **Glaciations melting**; **sea level rise**; **submergence of coastal areas, island countries**.
- ✓ **Cities** are being converted into **heat islands**.

Governance:

- ✓ **Drying of rivers** due to frequent drought conditions leads to rise in the **interstate river water disputes** affecting to the cooperative federalism.
- ✓ Loss of **natural resources**; ex- loss of forests and wild life during **forest fires** etc.

Health:

- ✓ **Respiratory related disorders** (CO2, CO), **skin related diseases** (acid rain), **flood deaths, mortality** related with **heat waves,** post traumatic stress during disasters etc.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Social:

- ✓ **Women** should face more burden as they have the **responsibility** of management **at household and community level.** Ex- bringing drinking water from far places during droughts.
- ✓ As per **IPCC report**, climate change mainly affects **poor and developing countries**; **World Bank** reported that **45 million people** in **India** will be pushed into **poverty in next 15 years**.

Suggestions:

Political:

- ✓ **Effective policy design** and **implementation**; ex- **National action plan on climate change** (8 sub schemes), Atmosphere & Climate Research-Modelling Observing Systems & Services Scheme (**ACROSS scheme**)
- ✓ **Performance appraisal**; **GRIHA** rating, **Energy efficiency preparedness index** by **BEE**, **Star rating protocol** for **ODF** cities under Swachcha Bharat Abhiyan, **Blue Flag verification,** RBS Earth Heroes Awards 2019 (Royal Bank of Scotland), **Nina Tony**, Indian girl honoured in **UAE** for **Green efforts** etc + **Performance evaluation**: **Climate Change Performance Index (CCPI)**- India's rank- **11th /56**;.

- ✓ Effective **surveying**, **mapping** and **studying** the impact of climate change; **Green house gases bulletin** by **WMO**, **Emissions Gap Report** by **UNEP**, **IPCC reports**, **Global Carbon Report** (3rd highest emitter India)
- ✓ **Conducting programs** or providing **forums** for discussion, sharing of expertise among different countries; **International Nitrogen Initiative, Future Earth, Global Learning and Observations to Benefit the Environment (GLOBE) Program,** Sustainable Blue Economy Conference, Kenya, climate vulnerable forum **etc.**
- ✓ **Institutional setup**; **international centre for integrated mountain development, National centre for Earth Sciences Studies**.
- ✓ **Empowerment** of government organisations; **National Green Tribunal**,
- ✓ Integration of **environmental conservation** with **sustainable development**; **Man and biodiversity** initiative, **Environment impact assessment** (**EIA**) etc.

Economical:

- ✓ **Financing adaptation** and **mitigation** mechanisms; getting **financial** and **technological** help from **developed countries** due to historical factors under **Paris agreement**.
- ✓ **Discouraging** such **acts** that are responsible for climate change by levying **taxes** like **Carbon tax**, **clean energy cess**, **France** to impose **green tax** on **plane tickets** from 2020, **European Investment Bank** to **stop Fossil Fuel** Funding by **2021** etc.
- ✓ **Carbon pricing mechanism** such as **Carbon Emission Reduction (CER)** units.
- ✓ Other financial instruments/tools; **Green bonds**, **Blue bonds**.

Technological:

- ✓ Promotion of R&D and increasing the financial allocation so that **innovative solutions** could be found out. Ex- **fly ash** usage in roads construction, **ruthenium**- A new Catalyst: to Convert **Carbon Dioxide** into **Natural Gas**.
- ✓ **Clean** and **green technologies**; **bio fuel generation**, **bio plastics**, **Device WAYU** (machine that purifies the air), **bio bricks** are being manufactured by using **agricultural waste** in **Bhuvaneshwar**.
- ✓ Increasing the **carbon sequestration**; Increasing the **forest cover**, **Carbon Sequestration Project** (**Hellisheidi, Iceland**), **agricultural practices**, increasing the **oceanic surfaces** (**LOHAFEX**) etc.
- ✓ Establishment of funds and effective utilisation of such funds: **Adaptation fund under UNFCCC**, **National Adaptation Fund for Climate Change**, **CAMPA Fund**; UNDP Green Climate Fund: India gets 43 million USD to boost climate in 3 coastal states.
- ✓ Promotion of **smart technology** which **reduces** the **global carbon footprint**; Ex- by **digitization** we can reduce the dependence on papers which in turn saves a lot of trees, Smart **agriculture** (**Himachal Pradesh**), **Smart village** (**Bihar**); **World Bank**: **Integrated Irrigation Project** for **Climate resilient Agriculture** in **Odisha**.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Social:

- ✓ Involvement of **all stakeholders**: government, corporate (**Slef4society** initiative), public, NGOs, scientists, professionals etc, **11,000** scientists in **153** countries declare **climate emergency** under report called World **scientists**.
- ✓ **Awareness** and **public education**: **Breathe Life Campaign**, **Associated School Network Project** (ASPnet) by UNESCO , **Stop climate change before it changes you by WWF.**
- ✓ Increasing forest cover by **Afforestation** and related activities; **Ganga Vriksharopan Abhiyan**, **Green Highway Policy**, **REDD**, **REDD+**.

International:

- ✓ Exchange of **information**, **expertise** and **best practises** among different countries; The **Brown to Green Report** is the most comprehensive review of climate actions of **G20 nations,** The 29th **BASIC ministerial meeting on climate change** (2019) was held at Beijing.
- ✓ **Coordination** among **different countries** should be increased; ex- **Climate and clean air coalition, India, China, Pakistan** to work together to study impact of **climate change** on **Hindu-Kush-Himalayan region.**

- ✓ Following **international standards** and adopting them while designing national policies, **Talanoa dialogue**, **Paris climate** outcomes (National Determined Contributions)

Judiciary:

- ✓ Fast tracking the process and resolving the cases related to **climate change**; in-turn helps in **rehabilitation**, providing **economic incentives** etc.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:

ಭೂಮಿಯ **ವಾಯುಗುಣದಲ್ಲಿ ಧೀರ್ಘ ಕಾಲದ**ಲ್ಲಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

ಅಥವಾ

ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ **ಮಾನವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು** ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿ **ಜಾಗತಿಕ ವಾತಾವರಣದ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು** ಬದಲಾಯಿಸುವ ವಿದ್ಯಮಾನಕ್ಕೆ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು

ಅಥವಾ

ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ **ಸರಾಸರಿ ವಾಯುಗುಣದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು** ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

ಅಥವಾ

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು **ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ, ಮಳೆ** ಮತ್ತು **ಗಾಳಿಯ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿನ** ಗಮನಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವ ವಾಯುಗುಣದ ಇತರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಹವಾಮಾನ ಏಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ? ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಹಿಂದಿನ ಕಾರಣಗಳು:

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕಾರಣಗಳು:

- ✓ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಸ್ಫೋಟಗಳು
- ✓ ಎಲ್ ನಿನೊ
- ✓ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು
- ✓ ಸೌರ ವಿಕಿರಣಗಳು

ಮಾನವಜನ್ಯ ಕಾರಣಗಳು:

- ✓ ವಾಹನ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ
- ✓ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು
- ✓ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ,ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.
- ✓ ಅರಣ್ಯನಾಶ

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

- ✓ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಜೀವವನ್ನು **ಹುಟ್ಟಲು** ಹಾಗೂ **ವಿಕಾಸನಗೊಳ್ಳಲು** ಅಗತ್ಯವಾದ **ಕನಿಷ್ಠ ತಾಪಮಾನವನ್ನು** ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಶೀತ ಚಳಿಗಾಲವನ್ನು** ಹೊಂದಿರುವ **ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ** ತಾಪಮಾನವನ್ನು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ - ಬ್ರಿಟನ್, ಫ್ರಾನ್ಸ್ (ಈ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಶೀತ ಚಳಿಗಾಲದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಾವುಗಳು ಬೇಸಿಗೆಯ ಸಾವುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ).
- ✓ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಚಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ **ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು** ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಚಳಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ನಾವು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯ ಬಹುದಲ್ಲದೆ **ಉತ್ತಮ ಇಳುವರಿಯನ್ನು** ಸಹಿತ ಪಡೆಯಬಹುದು
- ✓ ಧ್ರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ **ಹಿಮಗಡ್ಡೆಗಳು** ಹಾಗೂ **ಹಿಮದಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು** ಈಗ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ಕರಗುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬಹುದಾದ **ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು** ನಾವು ಶೋಧಿಸಬಹುದು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಉದಾಹರಣೆಗೆ; ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ, ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ, ಸತು ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್** ನಂತಹ ಸಮುದ್ರಗಳಲ್ಲಿ **ನೀರು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಹಿಮದಿಂದ ಆವೃತ**ವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವರ್ಷದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯದವರೆಗೆ **ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ** ಮತ್ತು **ವ್ಯವಹಾರ** ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆ ಆಗುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ; ಮಹಾಸಾಗರದ ಸಮುದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಸರಾಗವಾಗುವದರಿಂದ **ರಷ್ಯಾ**ದಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗುವ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

ಪರಿಸರ:

- ✓ **ಜಾತಿಗಳ ಅಳಿವು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಜಾತಿಗಳ ಪರಕೀಯತೆ.** ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಳಿದುಹೋಗಿರುವ **ಮೊದಲ ಸಸ್ತನಿ ಬ್ರಾಂಬಲ್ ಕೇ ಮೆಲೊಮಿಸ್** (ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ); ಯುಎನ್ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ **1 ಮಿಲಿಯನ್ ಪ್ರಭೇದಗಳು** ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಅಳಿವಿನ ಅಪಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- ✓ **ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ** (ಬೇಟೆಯ ನಷ್ಟ), **ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ** (ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಅವಶ್ಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದು (ಸಮಭಾಜಕ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಧ್ರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳತ್ತ ಸಾಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ).
- ✓ **ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಆಮ್ಲೀಕರಣ** ಮತ್ತು **ಲವಣಗಳ ಪ್ರಮಾಣ** ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದರಿಂದ ಜಲಚರಗಳ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಅದೇ ರೀತಿ ಆಮ್ಲ ಮಳೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ **ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳ** ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ; **ಗ್ಲೋಬಲ್ ಅಸೆಸ್ಮೆಂಟ್** ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ, ಸುಮಾರು **40% ಉಭಯಚರ ಪ್ರಭೇದಗಳು** ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ **ಸಮುದ್ರ ಸಸ್ತನಿಗಳಲ್ಲಿ** ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು **(> 33%)** ಪ್ರಭೇದಗಳ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಬೆದರಿಕೆ ಇದೆ.
- ✓ **ಪರಿಸರದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಲಯಗಳ** ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ; ಉದಾ: **ಹಿಮಾಲಯನ ಪ್ರದೇಶ (ಹಿಮನದಿಗಳು), ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು**; ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ **ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್ ಹಿಮನದಿಗಳು** ತಮ್ಮ ಪರಿಮಾಣದಲ್ಲಿ **ಹತ್ತನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು** ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ; **ಐಸ್ಲ್ಯಾಂಡ್ ನ ಒಕ್ಜೊಕುಲ್**: ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕುತ್ತಾಗಿರುವ ಮೊದಲನೇ ಹಿಮ ನದಿಯಾಗಿದೆ
- ✓ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ **ಅತೀ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವ ಹವಳದ** ಗಳಂತಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.
- ✓ **ಎಲ್ ನಿನೋ** ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಜಾಗತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ:

- ✓ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಈ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ **ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು** ಸುಮಾರು **10%** ರಷ್ಟು ಕುಗ್ಗಿಸಬಹುದು; ಅಥವಾ **ಏಷ್ಯನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್** ನ ವರದಿ ಮಾಡಿದಂತೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ **2100** ರ ವೇಳೆಗೆ **8.7%** ನಷ್ಟು **ಆರ್ಥಿಕ ನಷ್ಟ**ಆಗಲಿದೆ.
- ✓ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ **ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಕಡಿಮೆ**ಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು **ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ** ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಉದಾ- **ಲ್ಯಾನ್ಸೆಟ್ ಅಧ್ಯಯನ**ದ ಪ್ರಕಾರ, **2017** ರಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಉಷ್ಣದ ಅಲೆಗಳಿಂದ ಆಗಿ **75000 ದಶಲಕ್ಷ ಗಂಟೆ**ಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ.
- ✓ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ಘಟನೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ **ಹಣಕಾಸಿನ ಹೊರೆ** ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. **(ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊರತೆ**ಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ).
- ✓ ಹವಾಮಾನ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಬದಲಾವಣೆ- ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ತಾಪಮಾನ, ಮಳೆ ಮತ್ತು CO_2 ಸಾಂದ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಕೀಟಗಳು - ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ವಲಯವಾದ **ಕೃಷಿ** ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ, **- ಲ್ಯಾನ್ಸೆಟ್ ಅಧ್ಯಯನ** (ಒಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ **68%** ನಷ್ಟು **ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಕುತ್ತಾ**ಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ) + ಒಟ್ಟು ಕೃಷಿ ಪ್ರದೇಶದ **55%** ನಷ್ಟು **ಪ್ರದೇಶವು ಮಳೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ.**

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಹವಾಮಾನ:

- ✓ **ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಬರಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುನರಾವರ್ತನೆ; ತೀವ್ರವಾದ ಚಂಡಮಾರುತಗಳು**; ಉದಾ:- ಭಾರತದಲ್ಲಿ **ತಿತಲಿ** ಚಂಡಮಾರುತ, ಮೊಜಾಂಬಿಕ ನಲ್ಲಿ **ಇಡೈ** ಮತ್ತು **ಕೆನ್ನೆತ್** ಎಂಬ ಚಂಡಮಾರುತಗಳು, ಪಶ್ಚಿಮ ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಟೈಫೂನ್ **ಹ್ಯಾಲೊಂಗ್**; ಭಾರತದಲ್ಲಿ 2019 ರಲ್ಲಿ 25 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಳೆಯಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಹಿಮನದಿಗಳು ಕರಗುವುದು; ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟ ಏರಿಕೆ**; ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು, **ದ್ವೀಪ ದೇಶಗಳ ಮುಳುಗುವಿಕೆ.**
- ✓ **ನಗರ**ಗಳನ್ನು **ಶಾಖ ದ್ವೀಪ**ಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಆಡಳಿತ:

- ✓ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದಾಗಿ **ನದಿಗಳು ಒಣಗುತ್ತಿರುವುದು. ಅಂತರರಾಜ್ಯ ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದ**ಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆಕಾರಣವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ **ಸಂಯುಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ**ಗೆ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ.
- ✓ **ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಾಶವಾಗುವಿಕೆ; ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚುಗಳು** ಸಂಭವಿಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಆರೋಗ್ಯ:

- ✓ **ಉಸಿರಾಟ ಸಂಬಂಧಿತ ಕಾಯಿಲೆಗಳು ($CO2$,CO), ಚರ್ಮ** ಸಂಬಂಧಿತ ಕಾಯಿಲೆಗಳು (ಆಮ್ಲ ಮಳೆ), **ಪ್ರವಾಹದಿಂದಾಗುವ ಸಾವುಗಳು, ಉಷ್ಣದ ಅಲೆಗಳಿಗೆ** ಒತ್ತಡಸಂಬಂಧಿಸಿದ **ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ** ಹೆಚ್ಚಾಗುವಿಕೆ, ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಂತರದ ಆಘಾತಕಾರಿಯಿಂದ ಆಗುವ **ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡ** ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಾಮಾಜಿಕ:

- ✓ ಮನೆಯ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು **ಮಹಿಳೆಯರು** ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊರೆ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬರಗಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೂರದ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಹೊತ್ತು ತರಬೇಕಾಗಿ ಬರುವುದು.
- ✓ **ಐಪಿಸಿಸಿ** ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ **ಬಡ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ**; ಮುಂದಿನ **15 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 45 ದಶಲಕ್ಷ ಜನರು** ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗೆ ಬರುವರು ಎಂದು **ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್** ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ.

ಸಲಹೆಗಳು:

ರಾಜಕೀಯ:

- ✓ **ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನೀತಿ ವಿನ್ಯಾಸ** ಮತ್ತು **ಅನುಷ್ಠಾನ**; ಉದಾ- **ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ** (8 ಉಪ ಯೋಜನೆಗಳು), ವಾತಾವರಣ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಸಂಶೋಧನೆ- ಮಾದರಿಯ ವೀಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಯೋಜನೆ **(ACROSS ಯೋಜನೆ)**
- ✓ **ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ**; ಗ್ರಿಹಾ **(GRIHA) ರೇಟಿಂಗ್**, ಬಿಇಇಯಿಂದ **ಇಂಧನ ದಕ್ಷತೆ ಸಿದ್ಧತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ, ಸ್ವಚ್ಛಭಾರತ ಅಭಿಯಾನದ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **ಮುಕ್ತ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ನಗರಗಳಿಗೆ ಸ್ಟಾರ್ ರೇಟಿಂಗ್** ನೀಡುವಿಕೆ, **ಬ್ಲೂ ಫ್ಲಾಗ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಶನ್** , ರಾಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಸ್ಕಾಟ್ಲೆಂಡ್ ರವರಿಂದ ನೀಡಲ್ಪಡುವ **ಅರ್ಥ್ ಹೀರೋಸ್ ಅವಾರ್ಡ್ಸ್** 2019, **ನೀನಾ ಟೋನಿ**, ಹಸಿರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗಾಗಿ ಯುಎಇಯಲ್ಲಿ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾರತೀಯ ಹುಡುಗಿ + **ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ: ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ** (ಸಿಸಿಪಿಐ) **- ಭಾರತದ** ಶ್ರೇಣಿ**- 11 ನೇ / 56** ;.
- ✓ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪ್ರಭಾವದ **ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ನಕ್ಷೆ** ಮತ್ತು **ಅಧ್ಯಯನ**; ವಿಶ್ವ ಹವಾಮಾನ ಸಂಸ್ಥೆ ಅವರಿಂದ **ಹಸಿರು ಮನೆ ಅನಿಲಗಳ ಬುಲೆಟಿನ್**, ಯುನೈಟೆಡ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (UNEP) **ಹೊರಸೂಸುವ ಅಂತರ ವರದಿ, ಐಪಿಸಿಸಿ ವರದಿಗಳು, ಜಾಗತಿಕ ಕಾರ್ಬನ್ ವರದಿ** (3 ನೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೊರಸೂಸುವುದು ಭಾರತ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ)
- ✓ **ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ**ಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಅಥವಾ **ಚರ್ಚೆಗೆ ವೇದಿಕೆ**ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು, ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು; ಉದಾ: **ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ನೈಟ್ರೋಜನ್ ಇನಿಶಿಯೇಟಿವ್, ಫ್ಯೂಚರ್ ಅರ್ಥ್**, ಗ್ಲೋಬಲ್ ಲರ್ನಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಅಬ್ಸರ್ವೇಶನ್ಸ್ ಟು ಬೆನಿಫಿಟ್ ದಿ ಎನ್ವಿರಾನ್ಮೆಂಟ್ **(ಗ್ಲೋಬ್) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಕಿನ್ಯಾ**ದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ **ಸುಸ್ಥಿರ ನೀಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನ** ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ** ಅವುಗಳಿಗೆ **ಸೂಕ್ತವಾದ ಅಧಿಕಾರ**ವನ್ನು ನೀಡುವುದು; ಉದಾ**: ಸಮಗ್ರ ಪರ್ವತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೇಂದ್ರ, ಭೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೇಂದ್ರ.**
- ✓ **ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆ**ಗಳ **ಸಬಲೀಕರಣ**; ಉದಾ: **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿ,**
- ✓ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು **ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ**ಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು; **ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಉಪಕ್ರಮ, ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ** (EIA) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಆರ್ಥಿಕ:

- ✓ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ **ರೂಪಾಂತರ** ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು **ತಗ್ಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು; ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದದ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾರಣ**ಗಳಿಂದಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಬಡ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

- ✓ **ಕಾರ್ಬನ್ ತೆರಿಗೆ, ಶುದ್ಧ ಇಂಧನದ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆ, ಫ್ರಾನ್ಸ್ 2020** ರಿಂದ ವಿಮಾನ ಟಿಕೆಟ್‌ಗಳಿಗೆ **ಹಸಿರು ತೆರಿಗೆ** ವಿಧಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿದೆ, **ಯುರೋಪಿಯನ್ ಇನ್ವೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್** ವು **2021** ರ ವೇಳೆಗೆ **ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಇಂಧನ ಮೇಲೆ ನೀಡುವ ಧನಸಹಾಯವನ್ನು** ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಮಿಂದಾಗಿದೆ ಇಂತಹ ಮುಂತಾದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಇಂತಹ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡುವುದು.
- ✓ **ಕಾರ್ಬನ್ ಎಮಿಷನ್ ರಿಡಕ್ಷನ್** (ಸಿಇಆರ್) ಘಟಕಗಳಂತಹ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ.
- ✓ ಇತರ ಹಣಕಾಸು ಉಪಕರಣಗಳು / ಸಾಧನಗಳು; **ಹಸಿರು ಕರಾರುಪತ್ರಗಳು, ನೀಲಿ ಕರಾರುಪತ್ರಗಳು.**

ತಾಂತ್ರಿಕ:

- ✓ **ಸಂಶೋಧನೆಯ** ಮೇಲಿನ **ಹಣಕಾಸನ್ನು** ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ **ನವೀನ ಪರಿಹಾರ**ಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದು. **ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ** ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬರುವ **ಬೂದಿ ಮರುಬಳಕೆ; ರುಥೇನಿಯಮ್-** ಹೊಸ ವೇಗವರ್ಧಕ- **ಕಾರ್ಬನ್ ಡೈಆಕ್ಸೈಡ್** ಅನ್ನು **ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲವಾಗಿ** ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಬಳಸಬಹುದು.
- ✓ ಹಸಿರು **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು; ಜೈವಿಕ ಇಂಧನ ಉತ್ಪಾದನೆ,** ಬಯೋ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, **WAYU ಸಾಧನ** (ಗಾಳಿಯನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸುವ ಯಂತ್ರ), **ಭುವನೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ** ಕೃಷಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿ **ಜೈವಿಕ ಇಟ್ಟಿಗೆ**ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ✓ **ಇಂಗಾಲದ ಅನುಕ್ರಮವನ್ನು/ ಇಂಗಿತವನ್ನು** ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು; **ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ**ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, **ಕಾರ್ಬನ್ ಸೀಕ್ವೆಸ್ಟ್ರೇಶನ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ (ಹೆಲ್ಲಿಶೀಡಿ, ಐಸ್ಲ್ಯಾಂಡ್),** ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಸಾಗರ ಮೇಲ್ಮೈಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು **(ಲೋಹಫೆಕ್ಸ್)** ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ನಿಧಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ** ಮತ್ತು ಅಂತಹ ನಿಧಿಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬಳಕೆ: **ಯುಎನ್‌ಎಫ್‌ಸಿಸಿ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ನಿಧಿ,** ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ನಿಧಿ, ಕ್ಯಾಂಪಾ ನಿಧಿ;** ಯುಎನ್‌ಡಿಪಿ **ಹಸಿರು ಹವಾಮಾನ ನಿಧಿ: 3** ಕರಾವಳಿ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಭಾರತವು 43 ಮಿಲಿಯನ್ ಯುಎಸ್‌ಡಿ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.
- ✓ ಜಾಗತಿಕ ಇಂಗಾಲದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಂತಹ **ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಚಾರ;** ಉದಾ- **ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ**ದ ಮೂಲಕ ನಾವು ಕಾಗದಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು, ಅದು ಬಹಳಷ್ಟು ಮರಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತದೆ, **ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಕೃಷಿ** (ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ), **ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಗ್ರಾಮ** (ಬಿಹಾರ); ವಿಶ್ವ ಬ್ಯಾಂಕ್: **ಒಡಿಶಾದಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆ.**

ಸಾಮಾಜಿಕ:

- ✓ **ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ:** ಸರ್ಕಾರ, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ **(ಸ್ಲೆಫ್ 4 ಸೊಸೈಟಿ ಉಪಕ್ರಮ),** ಸಾರ್ವಜನಿಕ, ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ವೃತ್ತಿಪರರು, **153** ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ **11,000** ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹವಾಮಾನವು ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದೆ ಎಂದು **ವಿಶ್ವ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು** ಎಂಬ ವರದಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ✓ **ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವಿಕೆ** ಮತ್ತು **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ:** ಯುನೆಸ್ಕೋದ **ಬ್ರೀಥ್ ಲೈಫ್ ಕ್ಯಾಂಪೇನ್,** ಅಸೋಸಿಯೇಟೆಡ್ ಸ್ಕೂಲ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ (ಎಎಸ್‌ಪಿನೆಟ್), ಡಬ್ಲ್ಯೂಡಬ್ಲ್ಯೂಎಫ್ ನ **"ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಮೊದಲು ನೀವು ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ** "ಎಂಬ ಪ್ರಚಾರಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
- ✓ **ಅರಣ್ಯೀಕರಣ** ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು; **ಗಂಗಾ ವೃಕ್ಷೋಪನ್ ಅಭಿಯಾನ್, ಹಸಿರು** ಹೆದ್ದಾರಿ ನೀತಿ, **REDD, REDD +.**

ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ:

- ✓ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ **ಮಾಹಿತಿ, ಪರಿಣತಿ** ಮತ್ತು **ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ವಿನಿಮಯ; ಬ್ರೌನ್ ಟು ಗ್ರೀನ್** ವರದಿಯು **ಜಿ 20** ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವಿಮರ್ಶೆಯಾಗಿದೆ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ 29 ನೇ **BASIC ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಸಭೆ** (2019) ಬೀಜಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.
- ✓ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ **ಸಮನ್ವಯ** ಮತ್ತು **ಸಹಕಾರತ್ವವನ್ನು** ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು; ಉದಾ: **ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ವಾಯು ಒಕ್ಕೂಟ, ಭಾರತ, ಚೀನಾ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಹಿಂದೂ-ಕುಶ್-ಹಿಮಾಲಯನ್ ಪ್ರದೇಶ**ದ ಮೇಲೆ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಹಾಗೂ ಅದೇ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾಗಿವೆ.
- ✓ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ **ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ**ಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು, **ತಲನೋವಾ ಸಂವಾದ, ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಹವಾಮಾನ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು** (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಗುರಿಗಳು) ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸುವಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ನ್ಯಾಯಾಂಗ:

- ✓ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ **ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಸಮಯದಲ್ಲಿ** ಪರಿಹರಿಸುವುದು; ಇದರಿಂದ **ಪುನರ್ವಸತಿ ,ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ** ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಜರುಗುತ್ತವೆ.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

COMMUNAL HARMONY AND NATIONAL INTEGRITY

Introduction:

Communal harmony means that people of different **religions, castes, creeds, sex and different background** live together in the society with **love and peace** amongst them

OR

Communalism is the loyalty to a socio-political grouping based on religious or ethnic affiliation rather than to society as a whole.

National integration is the creation of a **feeling of oneness** where the diversities are recognized and respected by imbibing a sense of **nationhood**.

It is an ideology which takes **three forms or stages**, one following the other as explained below:

1. The first stage starts with a belief that those who follow the **same religion** have **common secular interests**, that is, common political, economic, social and cultural interests.
2. The second stage is characterized by the notion that in a **multi-religious society** like India, the **secular interests** of followers of one religion are **dissimilar** and **divergent** from that of the followers of another religion. (**No problem of overlapping of demands and interests – Lower possibilities of conflicts**)
3. In the third stage it is believed that the **interests** of the followers of **different religions are mutually incompatible, antagonistic and hostile**. (**Overlapping of demands and interests of different groups- higher conflicts arise**)

India went through all these three stages during freedom struggle against British.

Necessity for communal harmony in achieving national integrity? (Positive aspects)

Social:

- ✓ **Social stability/internal security**; **Gujarat riots** (2002), **Ayodya issue** (1992).
- ✓ No room for **dividing forces in society**; especially **caste based politics**, **pressure groups** etc.

Political:

- ✓ Upholding **constitutional values**; **fundamental rights** - 14, 15, 16, 25-28, **fundamental duties** - , **DPSPs** - 38, 39 etc.
- ✓ More cooperation among different groups; effective governance; **Sustainable development**.

International:

- ✓ Positive influence on international platform; **Global Liveability index** by EIU (**118/140 –New Delhi**, 119/140 – Mumbai), **Sustainable Development Index** by UN SDSN body (SDG -1, 2 , 4, 5 , 11, 16)

Economical:

- ✓ Equitable allocation or access to **resources and opportunities** (reduces the **racial discrimination** of different regions).

Cultural:

- ✓ **Cultural unification**; helps to blend different systems of **shared beliefs and practises** among different groups.

Challenges in maintaining national integrity through communal harmony..

- ✓ **Political vote banks**; hate speech; **IPC section 153(A)**.
- ✓ **Pressure groups**; RSS, Jamat-e-islami, FICCI, All India Kisan Sabha, Nadar Caste association in TN etc.
- ✓ **Illiteracy**; Lack of rationale thinking; negligence in checking authenticity. Ex- WhatsApp rumour- 5 people came for begging in Dhule district who were mob lynched because few people had spread false news that they were involved in child trafficking.
- ✓ **Root causes** like **Poverty** and **unemployment**; Ex- Chattisgarh, Jarkhand etc.
- ✓ **Geographical variations**; lack of fertility, lack of resources etc. Ex- Himalayan states etc.
- ✓ **Social stigma**; long term discrimination based on impurities- Untouchables or Dalits etc.
- ✓ **Ineffective lawmaking**; 100% reservation in group C and D jobs by Karnataka government.

Suggestions in achieving national integrity through communal harmony:

Strategic:

- ✓ Adressing the issues related to **extremist** elements in the societies. Ex **Naxalites**.
- ✓ **Skilling and training** to security forces in prevention of communal violence.
- ✓ **Codified guidelines** for the administration specialised training for the police force to handle communal riots.

Social:

- ✓ Alleviation of **root causes** like Poverty, Corruption and Unemployment, Illiteracy etc.
- ✓ **Awareness generation**; Ex- "**know my India**" program; 20th August- **harmony day**; **Quami ekta week** by NFCH (**National Foundation for Communal Harmony**).
- ✓ Emphasis on **value-oriented education** with focus on the values of peace, non-violence, compassion, secularism and humanism as well as developing scientific temper.

Political:

- ✓ **Elections** are the occasions where there will threat to communal harmony; so establishing a **supervisory body** to regulate it effectively.
- ✓ Increase in **representation** of minority community and weaker sections at higher decision making levels.
- ✓ **Effective governance** + **effective implementation of laws**; Protection of civil rights, 1955.
- ✓ Recognition of individual work and awarding them; for inspiring others; **Indira Gandhi award for national integration.**

Economic:

- ✓ Reducing the **regional disparity**; **Allocation of finance** (income distance - FC); performance appraisal of states; region specific programs design. **North East Industrial and Investment Promotion Policy (NEIIPP) 2007**.
- ✓ **Private participation**; MNCs, corporate; whatsapp, Face book - seditious messages delete + **Socio-economic communal harmony program** by **Shah Safi Memorial Trust**.
- ✓ **Institutional set up**; National Integration Council, National Foundation for Communal Harmony.

International:

- ✓ **Adoption of International best practises; Malaysia** that has developed early-warning indicators- **The Malaysian Ethnic Relations Monitoring System (Mesra)**. **Race Relation Unit** to promote racial harmony and facilitate integration of ethnic minorities by **China**.

Judiciary:

- ✓ **Special courts** that deal with cases of communal harmony give the verdicts quickly.

India's steps in achieving Communal harmony and national integrity:

- ✓ Indian Penal Code, 1860.
- ✓ Criminal Procedure Code, 1973.
- ✓ Prevention of Communal and Targeted Violence (Access to Justice and Reparations) Bill, 2011.
- ✓ Unlawful activities prevention act, 1967.
- ✓ National integration tour- educational and motivational tours for youth of Jammu & Kashmir and North Eastern States (by Indian army).

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Quotations for conclusion:

- ✓ **Violence is the weapon of the weak; non violence, that of the strong. -Mahatma Gandhi**
- ✓ **Krinvanto Vishwam Aryam (Let's make this world a noble peace place)**

ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಐಕ್ಯತೆ

ಪೀಠಿಕೆ:

ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಎಂದರೆ ವಿವಿಧ **ಧರ್ಮಗಳು, ಜಾತಿಗಳು, ಪಂಥಗಳು, ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ವಿಭಿನ್ನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ** ಜನರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ **ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯಿಂದ** ಒಟ್ಟಿಗೆ ವಾಸಿಸುವುದು ಎಂದರ್ಥ

ಅಥವಾ

ಕೋಮುವಾದವು **ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಥವಾ ಜನಾಂಗೀಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು** ಆಧರಿಸಿದ **ಸಾಮಾಜಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಏಳ್ಗೆಗಾಗಿ** ಗುಂಪಿನ ಬಗ್ಗೆ ತೋರಿಸುವ ನಿಷ್ಠೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕೀಕರಣವು **ಏಕತೆಯ ಭಾವನೆಯ** ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದೆ, ಅಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು **ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು** ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಇದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಬೆರೆತು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವನೆ ಮೂಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದತೆಯು **ಮೂರು ರೂಪಗಳು ಅಥವಾ ಹಂತಗಳ** ಮೂಲಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿ ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಗೆ ತಲುಪುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ನೋಡೋಣ, ಒಂದು ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ:

1. ಮೊದಲ ಹಂತವು **ಒಂದೇ ಧರ್ಮವನ್ನು** ಅನುಸರಿಸುವವರಿಗೆ **ಸಾಮಾನ್ಯ ಜಾತ್ಯತೀತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು** ಹೊಂದಿದೆ, ಅಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.
2. ಎರಡನೇ ಹಂತವು ಭಾರತದಂತಹ **ಬಹು-ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ**, ಒಂದು ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಗಳ **ಜಾತ್ಯತೀತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು** ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಂದ **ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ** ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. **(ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆ ಇಲ್ಲ - ಸಂಘರ್ಷಗಳಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ)**
3. ಮೂರನೇ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಧರ್ಮಗಳ ಅನುಯಾಯಿಗಳ **ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ**, ವಿರೋಧಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿವೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. **(ವಿಭಿನ್ನ ಗುಂಪುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಅತಿಕ್ರಮಣ- ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತವೆ)**

ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಈ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಸಾಗಿತು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದತೆಯ ಅಗತ್ಯತೆ? (ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳು)

ಸಾಮಾಜಿಕ:

- ✓ **ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿರತೆ / ಆಂತರಿಕ ಭದ್ರತೆ; ಗುಜರಾತ್ ಗಲಭೆ** (2002), **ಅಯೋಧ್ಯ** (ರಾಮಮಂದಿರದ) **ಸಮಸ್ಯೆ** (1992).
- ✓ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ **ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಶಕ್ತಿ**ಗಳು ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಇದ್ದಾಗ ಅವು ನೀರುಪಯುಕ್ತ ಎನಿಸುತ್ತವೆ; ವಿಶೇಷವಾಗಿ **ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ರಾಜಕೀಯ, ಒತ್ತಡ ಗುಂಪುಗಳು** ಇತ್ಯಾದಿ.

ರಾಜಕೀಯ:

- ✓ **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು** ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದು; **ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು - 14, 15, 16, 25-28, ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು -, ರಾಜ್ಯ ನೀತಿಯ ನಿರ್ದೇಶನ ತತ್ವಗಳು- 38, 39** ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ ವಿವಿಧ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಕಾರ; ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತ; ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.

ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ:

- ✓ **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ** ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ; **ಜಾಗತಿಕ ವಾಸಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವಿಕೆಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ** (118/140 - ಹೊಸದಿಲ್ಲಿ, 119/140 - ಮುಂಬೈ), **ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ** ಭಾಗವಾದ ಎಸ್‌ಡಿಎಸ್‌ಎನ್ ವು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ **ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ** (ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳು -1, 2, 4, 5, 11, 16)

ಆರ್ಥಿಕ:

- ✓ **ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿ** ಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆ (ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಡುವಿನ ಜನಾಂಗೀಯ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ).

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ:

- ✓ **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಏಕೀಕರಣ**; ವಿಭಿನ್ನ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದತೆಯ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸವಾಲುಗಳು ..

- ✓ **ಪಕ್ಷಪಾತ**ವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ **ರಾಜಕೀಯ ಮತಗಳಿಕೆ**; ದ್ವೇಷದ ಮಾತು (ಜನಾಂಗೀಯ ಅಥವಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ನಿಂದನೆ); **ಐಪಿಸಿ ಸೆಕ್ಷನ್ 153 (ಎ).**
- ✓ **ಒತ್ತಡ ಗುಂಪುಗಳು**; ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು;**ಜಮಾತೆ-ಇಸ್ಲಾಮಿ**, FICCI, ತಮಿಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯ **ನಾಡರ್ ಜಾತಿ ಸಂಘ** ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಅನಕ್ಷರತೆ; ತರ್ಕಬದ್ಧ ಚಿಂತನೆಯ ಕೊರತೆ**; ಒಂದು ಮಾಹಿತಿಯ ಹಿಂದಿನ ಸತ್ಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ. ಉದಾ: ವಾಟ್ಸಾಪ್ ಮೂಲಕ ಹರಿದಾಡುವ ಸುಳ್ಳು ವದಂತಿಗಳು -ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ **ಧುಲೆ** ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಗಾಗಿ 5 ಜನರು ಬಂದರು. ಅವರು ಮಕ್ಕಳ ಕಳ್ಳಸಾಗಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೆಲವರು ಸುಳ್ಳು ಸುದ್ದಿ ಹರಡಿದ್ದರಿಂದ ಜನಸಮೂಹ ಹತ್ಯೆಗೀಡಾದರು.
- ✓ **ಬಡತನ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ**ದಂತಹ ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳು ಕೋಮುಸೌಹಾರ್ದತೆಗೆ ಮುಳ್ಳಾಗುತ್ತವೆ; ಉದಾ: ಜಾರ್ಖಂಡ್ ಛತ್ತೀಸಗಡ್ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ನಕ್ಸಲರ ಹಾವಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

- ✓ **ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು; ಸಮತಟ್ಟಾದ ಭೂಮಿಯ ಕೊರತೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಕೊರತೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ** ಇತ್ಯಾದಿ. ಉದಾ- **ಹಿಮಾಲಯ ರಾಜ್ಯಗಳು, ಈಶಾನ್ಯ ಭಾರತದ ದೇಶಗಳು** ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಂಕ**; ಪವಿತ್ರತೆ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ **ಮೇಲು ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಕೆಳ ವರ್ಗಗಳ ನಡುವಿನ ತಾರತಮ್ಯ** ಮತ್ತು ಘರ್ಷಣೆಗಳು. ಉದಾ: ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಅಥವಾ ದಲಿತರ ಶೋಷಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಲ್ಲದ **ಶಾಸನ ರಚನೆ**; ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರವು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿರುವ ಗುಂಪು ಸಿ ಮತ್ತು ಡಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ 100% ಮೀಸಲಾತಿ.

ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದತೆಯ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಲಹೆಗಳು:

ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ:

- ✓ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿನ **ಉಗ್ರಗಾಮಿ ಅಂಶಗಳಿಗೆ** ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದು. ಉದಾ:**ನಕ್ಸಲರು.**
- ✓ ಕೋಮು ಹಿಂಸಾಚಾರವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ **ಭದ್ರತಾ ಪಡೆಗಳಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ.** ಕೋಮು ಹಿಂಸಾಚಾರವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನುನೀಡುವುದು.

ಸಾಮಾಜಿಕ:

- ✓ **ಬಡತನ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಅನಕ್ಷರತೆ** ಮುಂತಾದ ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆ.
- ✓ **ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವಿಕೆ**; ಉದಾ- "ನನ್ನ ಭಾರತವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ" ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (**Know My India Prog**); **ಆಗಸ್ಟ್ 20- ಸಾಮರಸ್ಯ ದಿನ**; NFCH (ನ್ಯಾಷನಲ್ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಫಾರ್ ಕಮ್ಯುನಲ್ ಹಾರ್ಮನಿ) ಅವರಿಂದ **ಕ್ವಾಮಿ ಏಕ್ತಾ ವಾರವನ್ನು** ಆಚರಿಸುವುದು.
- ✓ ಶಾಂತಿ, ಅಹಿಂಸೆ, ಸಹಾನುಭೂತಿ, ಜಾತ್ಯತೀತತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವತಾವಾದದ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ **ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು** ಬೆಳೆಸುವ ಮೂಲಕ ಮೌಲ್ಯ-ಆಧಾರಿತ **ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ** ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು.

ರಾಜಕೀಯ:

- ✓ **ಚುನಾವಣೆಗಳು** ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಾಗಿವೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
- ✓ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ **ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ.**
- ✓ **ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಆಡಳಿತ + ಕಾನೂನುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನ**; ಉದಾ:ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ, 1955.
- ✓ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕೆಲಸದ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡುವುದು; ಇತರರನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ; **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಆಗಸ್ಟ್ ೨೦ ರಂದು** ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಆರ್ಥಿಕ:

- ✓ **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು** ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು; **ಹಣಕಾಸು ಹಂಚಿಕೆ** (ಆದಾಯ ದೂರ - ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗ); ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ; ಪ್ರದೇಶ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ. **ಈಶಾನ್ಯ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀತಿ** (NEIIPP) 2007.
- ✓ **ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ** ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು; ಉದಾ: ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್; **ವಾಟ್ಸಾಪ್, ಫೇಸ್ ಬುಕ್** ಗಳಂತಹ ಕಂಪನಿಗಳು ತಮ್ಮ ವೆಬ್ ಸೈಟ್ ನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ **ದೇಶದ್ರೋಹಿ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಅಳಿಸಿ ಹಾಕುವುದು; ಶಾ ಸಫಿ ಮೆಮೋರಿಯಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್‌ನ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಕೋಮು ಸಾಮರಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.**
- ✓ **ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸ್ಥಾಪನೆ; ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕೀಕರಣ ಮಂಡಳಿ, ಕೋಮು ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ**ಗಳಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡುವುದು

ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ:

- ✓ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಾಗಿರುವ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ; ಮುಂಚಿನ-ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ **ಮಲೇಷ್ಯಾ-**ಮಲೇಷಿಯಾದ ಜನಾಂಗೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ (**ಮೆಸ್ರಾ**); ಜನಾಂಗೀಯ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು **ಚೀನಾದ** ಜನಾಂಗೀಯ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ **ಜನಾಂಗೀಯ ಸಂಬಂಧ ಘಟಕ.**

ನ್ಯಾಯಾಂಗ:

- ✓ ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದತೆಯ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ **ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು** ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕ್ರೂರವಾದ ಹೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಠಿಣವಾದ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಮುಂದೆ ಅದೇ ರೀತಿ ಘಟನೆಗಳು ಜರುಗದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು:

- ✓ ಭಾರತೀಯ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ, 1860.
- ✓ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಕೋಡ್, 1973.
- ✓ ಕೋಮು ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಿತ ಹಿಂಸಾಚಾರಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ (ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಮರುಪಾವತಿ ಪ್ರವೇಶ) ಮಸೂದೆ, 2011.
- ✓ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಕಾಯಿದೆ, 1967.
- ✓ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕೀಕರಣ ಪ್ರವಾಸ- ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ಯುವಕರಿಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೇರಕ ಪ್ರವಾಸಗಳು (ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯಿಂದ).

ಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು:

ಹಿಂಸೆ ದುರ್ಬಲರ ಆಯುಧ; ಅಹಿಂಸೆ ಬಲವುಳ್ಳವರದ್ದಾಗಿದೆ. **-ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ**

ಕೃಣವಂತೋವಿಶ್ವ ಆರ್ಯಂ (ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಉದಾತ್ತ ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಳವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡೋಣ)

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧೀಕರಣ

ರಾಜಕೀಯದ ಅಪರಾಧೀಕರಣ ಎಂದರೇನು?

ಅಪರಾಧಿಗಳು ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ , ಸಂಸತ್ತು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವುದರ ಮೂಲಕ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿಸುವುದು.

ಅಥವಾ

ಹಣದ ಶಕ್ತಿ, ಶಕ್ತಿಯ ಬಲಪ್ರಯೋಗ, ಜಾತಿ ರಾಜಕಾರಣ ಮುಂತಾದ ಅಕ್ರಮ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಹೊಂದಿರುವ ಜನರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು.

ಉತ್ತರದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಂಶಗಳು :

- ✓ **ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಫಾರ್ ಡೆಮಾಕ್ರಟಿಕ್ ರಿಫಾರ್ಮ್ಸ್** ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು **1580 ಸಂಸದರು ಮತ್ತು ಶಾಸಕರು** ಅಪರಾಧ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿರುವ ಹಿನ್ನಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಇದ್ದಾರೆ, ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಸಂಸದರು ಮತ್ತು ಶಾಸಕರಲ್ಲಿ **ಸುಮಾರು 33%** ಭಾಗದಷ್ಟು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರಾಗಿದ್ದರೆ.
- ✓ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಫಾರ್ ಡೆಮಾಕ್ರಟಿಕ್ ರಿಫಾರ್ಮ್ಸ್ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಕಳೆದ **ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ** ಅಪರಾಧ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಸದರು ಮತ್ತು ಶಾಸಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ **ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಏರಿಕೆ** ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.
- ✓ 2014 ರಲ್ಲಿ, ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ದಾಖಲೆ ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಸದರು ಒಟ್ಟು **179** ಇದ್ದರು. **(ಗಂಭೀರ ಅಪರಾಧ ದಾಖಲೆ**ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ **100** ಆಗಿದೆ).

ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧೀಕರಣ ಹೇಗೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ?

- ✓ ಮೊದಲ ಹಂತದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಅಂದರೆ ಚುನಾವಣೆಗಳಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ **ಹಣ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯ ಬಲ ಪ್ರಯೋಗ** ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ ಜನರೇ **ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಆರೋಪ** ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ **ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು** ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು.
- ✓ ಅಧಿಕೃತ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು **ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿ** ತಮ್ಮ **ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ** ನಡೆಸುವುದು.
- ✓ ಒಂದು ದೇಶದ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು **ಕಪ್ಪು ಹಣ ಮತ್ತು ಬಿನಾಮಿ ಆಸ್ತಿಗಳ ಗಳಿಕೆ ಮಾಡುವುದು.**

ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧೀಕರಣದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು:

- ✓ **ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷ**ಕ್ಕೆ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲಲು ಹಣ ಮತ್ತು ಸ್ನಾಯು ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಜನರು ಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಂತಹವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಟಿಕೆಟ್ ಅನ್ನು ನೀಡಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತವೆ.
- ✓ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದಾಖಲಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳ ತೀರ್ಪು ನೀಡುವಲ್ಲಿ **ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಳಂಬ.**
- ✓ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ **ಅನಕ್ಷರತೆ**
- ✓ **ಚುನಾವಣೆ**ಗಳು ನಡೆಯುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಲಿಕಿಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಪಡೆಯುವ **ಧನಸಹಾಯ**.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ರಾಜಕೀಯದ ಅಪರಾಧೀಕರಣದ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- ✓ **ನಿಷ್ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಶಾಸನ ಹೊರಡಿಸುವಿಕೆ** ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲತೆ. ರಚನಾತ್ಮಕ ಟೀಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆ, ಪ್ರತಿ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವದು. **(2017 ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 57 ಸಭೆಗಳು ನಡೆದವು), ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಕಾನೂನು ರಚನೆ.**
- ✓ ಜನರು ಆಡಳಿತದ **ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯ** ಮೇಲಿನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.
- ✓ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ **ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಗೆ** ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ
- ✓ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಲ್ಲಿ **ಸ್ವಜನಪಕ್ಷಪಾತ, ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷವು** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಅಧಿಕೃತ ಕಾರ್ಯಗಳು / ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ ಕೆಲಸದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ **ಸುರಕ್ಷತಾ ಸಮಸ್ಯೆ**. ಉದಾ: ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ(ಪತ್ರಕರ್ತರು) ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಪಾಯಗಳು, ಮಹಿಳೆಯರ ಕಿರುಕುಳ.
- ✓ **ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರವಿದ್ದು ಕಡಿಮೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ** ಇದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಸಂಧರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ದುರ್ಬಳಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ **ನ್ಯಾಯೋಚಿತ ಟೀಕೆ** ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಪತ್ರಕರ್ತರನ್ನು ಜೈಲಿಗೆ ಹಾಕಲಾಯಿತು.
- ✓ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಕೃತ್ಯಗಳು **ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಗೆ** ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು . ಶಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ (ಗಣಿಗಾರಿಕೆ) ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವದು.
- ✓ ಗುಂಪುಗಳು / ಸಮುದಾಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾರತಮ್ಯ. ಉದಾ **- ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ರಾಜಕೀಯ.**
- ✓ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಮತ್ತಷ್ಟು ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು .ಉದಾ: ಬೆನಾಮಿ ಆಸ್ತಿಗಳು, ಶೆಲ್ ಕಂಪನಿಗಳು, ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವತ್ತುಗಳು.
- ✓ **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೇದಿಕೆ**ಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ.

- ✓ **ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ** ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ.
- ✓ **ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ** ಧಕ್ಕೆಯಾಗುವುದು.
- ✓ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ **ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ** ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ಅಪರಾಧೀಕರಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವಲ್ಲಿ ಸವಾಲುಗಳು:

- ✓ ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ಅಪರಾಧೀಕರಣಕ್ಕೆಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ **ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ**ಗಳಂತಹ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. **ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಗ್ರಹಿಕೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2018 - ಭಾರತದ ಶ್ರೇಣಿ -78/180.**
- ✓ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ **ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವಿಳಂಬ.** ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಸಂಸದರು ಅಥವಾ ಶಾಸಕರನ್ನು ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಇನ್ನೂ ಫಾಸ್ಟ್ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಲ್ಲ.
- ✓ **ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಅಧಿಕಾರ** ಹೊಂದಿರುವ **ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು.** ಉದಾ: ಘೋರ ಅಪರಾಧ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಹೊಂದಿರುವ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸದಂತೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿಲ್ಲ.
- ✓ **ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆ.**
- ✓ **ರಾಜಕೀಯ - ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ**
- ✓ **ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯ ಕೊರತೆ** ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ನ್ಯೂನತೆಗಳು. ಉದಾ - ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ **ಅಕ್ರಮ ಹಣ**ವನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು **ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಆಕ್ಟ್ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.**
- ✓ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದದರಲ್ಲಿ **ಪರಿಣತಿಯ/ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯ ಕೊರತೆ.**

ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ಅಪರಾಧೀಕರಣವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗಗಳು:

- ✓ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ **ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಅಥವಾ ನೈತಿಕ ತರಬೇತಿ** ನೀಡುವುದು.
- ✓ **ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣದ** ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕೃತ ಕಾರ್ಯಗಳು / ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಮಾನವರ ನಡುವಿನ ಸಂವಹನಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವದು.
- ✓ **ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ** ಮೂಡಿಸುವದು. ಉದಾ – cVigil ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್, # powerof18 ಅಭಿಯಾನ ಇತ್ಯಾದಿ
- ✓ ಜನರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ನೀಡುವದು.
- ✓ ಭಾರತದ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗ, ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್, ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಗಳಂತಹ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು. ಉದಾ. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಿಸಲು ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದು.
- ✓ ಸಾರ್ವಜನಿಕರು, ಸರಕಾರ, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಂತಹ ಎಲ್ಲಾ **ಪ್ರಮುಖ ಪಾಲುದಾರರ** ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ
- ✓ ರಾಜಕೀಯದ ಅಪರಾಧೀಕರಣವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಲ್ಲಿ **ಚುನಾವಣಾ ವೆಚ್ಚ**ವು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದ್ರಜಿತ್ ಸಮಿತಿ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಧನಸಹಾಯ ಸಂಬಂಧಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.
- ✓ **ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಬೇಕು** ಇದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- ✓ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ **ಸಿಸಿಟಿವಿ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳ** ಅಳವಡಿಕೆ.
- ✓ **ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ** ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ **ಮಹಿಳೆಯರು** ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ✓ **ಗಂಭೀರ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆ** ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಮಾದರಿಯನ್ನಾಗಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಜನರು ಆ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗದಂತೆ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು.
- ✓ **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ** ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ **ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು** ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು

KADAMBA ACADEMY

ರಾಜಕೀಯದ ಅಪರಾಧೀಕರಣವನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು:

STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

- ✓ **ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕಾಯ್ದೆ**{ವಿಶೇಷವಾಗಿ 8,58 ಎ, 123 (3) ನಂತಹ ವಿಭಾಗಗಳು}.
- ✓ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದಿಂದ **cVigil** ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್
- ✓ **#powerof18** ಅಭಿಯಾನ
- ✓ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಟಾ (NOTA) ಅಳವಡಿಕೆ.
- ✓ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪರಿಚಯ. ಉದಾ **ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮತದಾನ ಯಂತ್ರಗಳು, VVPAT** ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ತನ್ನ 2002 ರ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ** ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಮೊದಲು ಅಪರಾಧ ದಾಖಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿದೆ.
- ✓ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನ **ಲೋಕ್ ಪ್ರಹಾರಿ ಪ್ರಕರಣ**ದಲ್ಲಿ (2018) ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತರಾದವರ ಆದಾಯದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದೆ
- ✓ PFMS (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ).
- ✓ **ಇಂದ್ರಜಿತ್ ಸಮಿತಿ -** ರಾಜ್ಯ ಧನಸಹಾಯ.
- ✓ **ಗೋಸ್ವಾಮಿ ಸಮಿತಿ -** ಮತದಾರರ ಮಂಡಳಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ.
- ✓ **ಕಾನೂನು ಆಯೋಗದ ವರದಿ -** ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಆರ್‌ಟಿಐ ಕಾಯ್ದೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರಬೇಕು.

CRIMINALIZATION OF POLITICS

What is Criminalization of Politics?

- Criminals entering the politics and contesting elections and even getting elected to the Parliament and state legislature.

Or

- Entering of people with criminal background in political field by using illegal means such as money power, muscle power, caste politics etc.

Facts for intro:

- As per the report of **Association for Democratic Reforms**, there are total 1580 MPs and MLAs in India i.e. approximately **33% of all MPs and MLAs** in India with criminal records.
- As per the report of Association for Democratic Reforms, there has been **steady increase** in the number of MPs and MLAs with criminal background in **last two decades**.
- In 2014, MPs with criminal record were **179** in total. (Those with **serious crime records** were **100** in number).

How does criminalization happen in political arena?

- Starting from the first step, elections, in which **money and muscle** powers are used.
- **Electing representatives** who are facing criminal charges.
- Conducting **official acts illegally with vested interests**.
- Generation of **black money and benami properties** by overcoming the law of the land.

Reasons for existence of criminalization in politics:

- Political party need people with money and muscle power to win elections.
- **Judicia**l delay in solving of cases registered against the contesting candidates
- **Illiteracy** among the public
- **Funding of elections**

Negative impact of criminalization of politics:

- **Ineffective and inefficient legislation**. Intolerance towards constructive criticism, decreasing the number of sittings per session (**2017 - only 57 sittings**), Arbitrary law making.
- People lose faith in **transparency** of governance.
- **Honesty and integrity** of office will be hampered
- **Nepotism, conflict of interests** will raise in politicians leads to usage of official acts/services for personal good rather than public good.
- **Safety issue** in working environment such as life risks of employees, harassment of women etc
- **More power with less Accountability** leads to unnecessary utilisation of power. Ex: recently few journalists were jailed for constructive criticism on government.
- **unlawful acts may lead to unintended results** like deviation of access to natural resources from social welfare programs (**mining**) etc
- **Discrimination based on groups/communities**. Ex - Caste based politics.
- **Complications** in the system to escape from law of the land. Ex: benami properties, shell companies, illegally acquired economic assets.
- Negative influence on **international platforms**.
- Impact on **private sector** development especially corporate sector.
- Threat to **democrac**y
- Hampers the **economic development** of the country in the long run.

Challenges in eliminating criminalization from politics:

- **Corruption** being the root cause of this issue is hard to eradicate. **Corruption perception index 2018 -** India's rank -78/180.
- **Judicial delay** in resolving cases. State Governments have not yet set up fast track courts to try MPs or MLAs with criminal background as directed by supreme court.
- **Regulatory bodies with restricted powers**. Ex: Supreme Court cannot disqualify the candidates with heinous criminal background from contesting in elections.
- Lack of **political will**
- **Political - bureaucracy nexus**
- Lack of clarity, flaws present in existing laws. Ex **- Using illegal money in elections is not considered as a Criminal act** (as equivalent to booth capturing).
- **Lack of expertise**/ lack of education among law makers.

Ways ahead for elimination of criminalization from politics:

- **Capacity building** or giving ethical training to the candidates that are contesting elections.
- Conducting the all official acts/services through **digitization** which helps in reducing human interactions.
- **Awareness** generation among the public. Ex **- cVigil app**, **#powerof18** campaign etc
- **Effective grievance redressal mechanism**
- **Empowering bodies** like Election commission of India, **Supreme Court**, tribunals etc. Ex. Allowing **ECI** to audit the financial assets of political parties.
- Involvement of all **key players** like media, corporate, NGOs etc
- **Election expenditure** is an important factor in deciding criminalization of politics. So state funding related reforms is to be considered as suggested by **Indrajit committee**.
- Political parties should declare criminal records of their candidates so that public can make informed decisions.
- Instalment of **CCTV cameras** in offices.
- Promoting more **women to enter politics**.
- Set example by giving **severe punishment** for grave acts.
- Adoption of **international best practices**.

Steps taken in India to eliminate criminalization of politics:

- **Representation of people act** {especially sections like 8,58A,123(3)}.
- **cVigil** app by ECI
- **#powerof18** campaign
- Introduction of **NOTA** in elections.
- Introduction of **digital technology** in Election like EVMs, etc.
- **SC** in it's **2002 judgement** has made mandatory for candidates to disclose all the information related to criminal records before contesting.
- Supreme court in **Lok prahari case(2018**) which mandates contestants to disclose sources of income of themselves as well as their dependents
- **PFMS** (Public Financial Management System.
- **Indrajit committee** - state funding.
- **Goswami committe**e - setting up of voter councils.
- **Law commission report -** political parties should come under the ambit of RTI act

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Disasters and their management

Definition:

Disaster is the consequence of **natural** or **man-made** actions due to which there will be impact on **wildlife, people, properties and surrounding ecosystem**.

OR

Disaster management is an **applied science** which deals with the systematic observation and analysis of disasters to improve measures related to **prevention**, **emergency response**, **recovery** and **mitigation**.

Classification of disasters:

Natural disasters:

1. Meteorological: Floods, tsunami, hurricane, cyclones, snow storms.
2. Topographical: Earthquakes, Volcanic eruptions, Landslides and avalanches, Meteorites.
3. Environmental El nino and La nina, Forest fire, UV radiation, Solar flares.

Manmade disasters:

1. Warfare: War(nuclear bombs), Terrorism, Civil unrest.
2. Industrial: Chemical spills, Radioactive spills (nuclear power plant).
3. Ecological: Global warming, , Ozone depletion, Forest fire, Reservoir, Mining + bore wells.
4. Infrastructural: Building collapse, Road or bridge collapse, Fire.

Incidents of major disasters happened in India:

- ✓ 1984 - Bhopal gas tragedy
- ✓ 2001 - Gujarat earthquake
- ✓ 2004 - Tsunami
- ✓ 2008 - Mumbai attacks
- ✓ 2013 - Uttarakhand floods

Facts for value addition:

Facts related to **India's vulnerability** to different kinds of disasters:

- ✓ **57%** of total geographical area is vulnerable to **earthquakes**.
- ✓ **12%** is vulnerable to **severe earthquakes**.
- ✓ **68%** of total geographical area is vulnerable to **droughts**.
- ✓ **12 %** to **floods**.
- ✓ **8%** to **cyclones**.

Reasons for disasters:

- ✓ **Population growth**: stress on land and resources.
- ✓ **Mountain building process**: **collision** between **crusts** (Continental –Continental, Continental-Oceanic, Oceanic-Oceanic) leads to earthquakes or volcanic activities.
- ✓ **Water storage systems** such as **Reservoir**; if surplus water is stored then there may be the possibilities of **earthquakes** (because it causes imbalance in **isostasy** between earth's crust and mantle) of . Ex- Koyna dam in Maharashtra, Hoover dam in USA.
- ✓ **Destabilization** of earth's crust by human activities like **mining, bore wells** etc leads to **collapsing of earth, earthquakes** or even it may lead to creation of **porous area** through which **volcanism** can take place.
- ✓ **Urbanization**; **deforestation**; **encroachment into water bodies** (**Chennai floods**); releasing of green house gases and other pollutants leads to **environment pollution**, **Global warming** etc.

- ✓ **Industries and agricultural expansion**; shifting cultivation and exploitation of resources; **deforestation**.
- ✓ **Dynamic nature** of natural processes. Ex- **river changing it's course** frequently.
- ✓ **Lack of effective survey**, **mapping** and learning from **past experiences**.
- ✓ **Negligence** by public. Ex- recent incidents in **Karnataka floods**.

Nagative impacts of disasters:

- ✓ **Affects wildlife**; **death** or **loss of habitat**, affects on their **prey**; **Niche** of all wildlife will be affected etc.
- ✓ **Impact on environment**; contamination of water resources, soil, withering of plants etc.
- ✓ Loss of **people and property**. Impact on **social integration(Family relationship)**.
- ✓ Collection of **debris** (during cyclones, floods, tsunami, forest fire etc); **dirty smell** and source of **Diseases**; especially **vector borne diseases**.
- ✓ Increases the **financial burden over government** because of happenings of unexpected and undesirable incidents.
- ✓ **Tourist places** affected by disasters indirectly impacts the **economic development** of the region.
- ✓ Impact on **eco-sensitive zones**; **Western Ghats**, **glaciers** etc
- ✓ Cut in **basic supplies** or shortage in basic supplies in surrounding regions; **food**, **drinking water**, **medical supplies** etc.
- ✓ Impact on **critical infrastructure** like **nuclear power plants** as well as **social infrastructure** like **schools, hospitals, prisons** etc.
- ✓ After rehabilitation, there might be **conflict** between **indigenous people and displaced people**; may lead to **disturbance in social stability**.
- ✓ Long term impact on animals and plants like gene alteration or **mutation** etc.

Challenges of disasters:

- ✓ **Unpredictability of disasters** such as earthquakes, volcanic eruptions, cyclones (**Titli** in Odisha), land falling etc.
- ✓ **Administrative hurdles**; **corruption**, **delay** in **implementing policies** such as rehabilitation of affected people.
- ✓ **Lack of accountability** and **cooperation between different agencies**; ex- when oil spill incident took place over Bay of Bengal near Chennai, neither **Coastal guard**, **port authority** nor **Tami Nadu pollution control board** came front to take the responsibility and were also giving the false data with respect to the incident.
- ✓ **Lack of planning** and **readiness** to respond during the impact.
- ✓ **Negligence** shown by public; recently happened in North Karnataka's floods.
- ✓ **Lack of effective training and skilling programs** (mock drills).
- ✓ **Geographical challenges** for both **security forces** to reach and **people** who cannot be able to escape as happened in **Uttarakhand floods**.
- ✓ **Financial issues**; for **adaptation and mitigation** measures. And more budgetary Allocation is done towards defense expenditure compared to social welfare.
- ✓ **Lack of clarity in laws**; criteria for declaration of a disaster as a **national disaster.**
- ✓ **Lack of effective survey and database management** etc.
- ✓ **Human rights violation**; Denial of basic services; Child labour; Sex trafficking; physical and psychological harms.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Suggestions for disasters management:

Disaster management includes mainly **four stages**;

1. ***Preparedness***; before disaster
2. ***Response***: during disaster
3. ***Recovery***: after disaster
4. ***Mitigation***: permanent reduction of risk of a disaster.

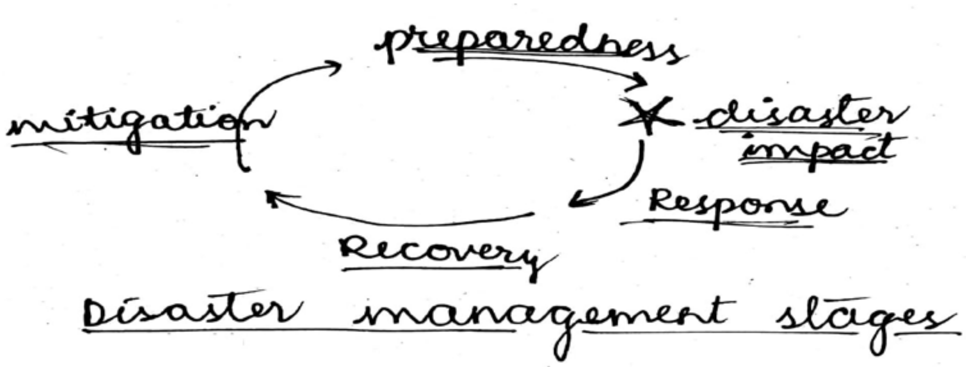

Preparedness;

- ✓ **Vulnerability analysis and risk assessment** by using advanced technologies like **GIS platforms** and **digital Maps; Disaster maps** by **Facebook**; Learning from past experiences.
- ✓ **Infrastructural facilities;** godown and other **storage facilities**; **transportation system**; helipads etc.
- ✓ **Awareness and educational programs** to the public; ex- **disaster risk reduction day** on **October 13**;
- ✓ **Training and skilling**; **Comprehensive Disaster Risk Management Framework** by National Institute of Disaster management. + **Community based disaster risk management; Ex- Aapada mitra scheme**; training community volunteers + skilling of **police force** who act as a **first response** during emergency situations.

Response:

- ✓ **Advanced technologies** usage such as **satellite technology** usage in surveying disaster hit areas; Earth observation satellites; **INSAT-3DR**, **SCATSAT**, **HYSIS** satellites etc. + **database maintenance** (ex - **National Disaster Resource Network**) + to provide better **communication facilities** etc.
- ✓ Promotion of **private participation**; **Corporate Social Mechanism** (**CSR) mechanism** or any other kind of help. Ex- **OLA** provided **OLA boats** during Chennai floods etc.
- ✓ Utilization of **local resources**; easily available and cost effective.
- ✓ Coordination with **media**; check and balance on Government's actions and shows about happenings on the real ground.
- ✓ Controlling of **disease outbreak; vaccination** and providing hospitals with necessary
- ✓ **Search and rescue**.
- ✓ **Assessment** of immediate health needs, temporary field assessment and effective management of different types of **waste**.

Recovery:

- ✓ **Repatriation**: retiring to place of origin.
- ✓ **Rehabilitation**: Providing **basic requirements**; water, food, shelter etc.
- ✓ **Economic recovery** (markets, Banking, livelihood opportunities and Instant financial assistance)
- ✓ **Political recovery**(law and order maintenance and internal stability)
- ✓ **Cultural recovery** (family integration)
- ✓ **Infrastructural recovery** (households, hospitals, schools)
- ✓ **Environmental recovery**
- ✓ Promotion of **shareholders participation**; NGOs, SHGs, youth groups, women groups, panchayats etc.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Mitigation;

- ✓ Promotion of **e Governance**; people can make informed decisions.
- ✓ **Clean** and **green technology** adoption; ex- **bio fuels**, **solar energy** etc.
- ✓ **Advanced technologies**; adoption of **supercomputing (Pratyush, Mihir)** to improve early warning system, **earthquake proof building design**.
- ✓ **Innovative solutions** from young minds by conducting exhibitions like Atal Grand Challenges.
- ✓ Mock drills, simulation based exercises by using virtual technology helps to practice more effectively; ex- **Tiger triumph** between **India** and **USA**; First **BIMSTEC Disaster Management exercise** held in New Delhi.
- ✓ Compliance with **international standards** such as **Sendai framework**, **Kyoto protocol** etc.

Steps taken by Indian Government to control disasters:

- ✓ National disaster management authority
- ✓ National disaster response force (now, Specialized force for heritage structures) + State disaster response force + District management Authorities.
- ✓ National disaster response reserve (Fund)
- ✓ National disaster management services; to provide better communication facilities.
- ✓ Mobile Radiation Detection System; radiological emergencies
- ✓ National Disaster Response Force Academy, Nagpur
- ✓ Pradhan Mantri Fasal Bhima Yojana; Crop insurance.
- ✓ Sendai framework: First National Training of trainers program for Sendai Framework held in New Delhi
- ✓ International Coalition for Disaster Resilient Infrastructure (CDRI) at New Delhi.
- ✓ Unique Flood Hazard Atlas prepared by Odisha government
- ✓ India is chosen as next co-chair of Consultative Group (CG) of Global Facility for Disaster Reduction and Recovery (GFDRR) for fiscal year 2020.
- ✓ Odisha State Disaster Management Authority (OSDMA) bags SKOCH Award
- ✓ World Tsunami Awareness Day: November 5.
- ✓ Act Sheet (automatic public address system to warn citizens): Odisha Coastal Disaster Alert System.
- ✓ IOWave18 of UNESCO; India to participate in multi-nation Indian Ocean-wide tsunami mock exercise.
- ✓ Call for Code initiative: IBM partners with Indian IT companies to build global solutions for disaster management
- ✓ Government to set up Cyclone Warning Centre in Kerala
- ✓ Operation Madad and Operation Sahyog launched to rescue people in flood-hit Kerala
- ✓ Odisha Government signs MoU with RIMES for effective management of all kinds of disasters
- ✓ NDMA conducts workshop on Disaster Risk Reduction database(data collection, updating and validation to ensure accuracy and quality)
- ✓ India's First Automatic Early Warning Dissemination System to come up in Odisha
- ✓ India Quake app by National Centre for Seismology -earthquake parameter dissemination
- ✓ 'New Delhi Declaration' and 'Asian Regional Plan for Implementation of the Sendai Framework'.
- ✓ Preeti Saran Task force is related to disaster management.
- ✓ India, Japan undertake Disaster Control Exercise.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

- ✓ International Coalition for Disaster Resilient Infrastructure (CDRI) at New Delhi.
- ✓ Unique Flood Hazard Atlas prepared by Odisha government
- ✓ India is chosen as next co-chair of Consultative Group (CG) of Global Facility for Disaster Reduction and Recovery (GFDRR) for fiscal year 2020.
- ✓ Odisha State Disaster Management Authority (OSDMA) bags SKOCH Award
- ✓ India, Japan undertake Disaster Control Exercise
- ✓ World Tsunami Awareness Day: November 5.
- ✓ Act Sheet (automatic public address system to warn citizens): Odisha Coastal Disaster Alert System.
- ✓ IOWave18 of UNESCO; India to participate in multi-nation Indian Ocean-wide tsunami mock exercise.
- ✓ Call for Code initiative: IBM partners with Indian IT companies to build global solutions for disaster management
- ✓ Government to set up Cyclone Warning Centre in Kerala
- ✓ peration Madad and Operation Sahyog launched to rescue people in flood-hit Kerala
- ✓ Odisha Government signs MoU with RIMES for effective management of all kinds of disasters
- ✓ NDMA conducts workshop on Disaster Risk Reduction database(data collection, updating and validation to ensure accuracy and quality)
- ✓ India's First Automatic Early Warning Dissemination System to come up in Odisha
- ✓ India Quake app by National Centre for Seismology -earthquake parameter dissemination
- ✓ 'New Delhi Declaration' and 'Asian Regional Plan for Implementation of the Sendai Framework'.
- ✓ Preeti Saran Task force is related to disaster management

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ವಿಕೋಪಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:

ವಿಪತ್ತು **ನೈಸರ್ಗಿಕ** ಅಥವಾ **ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ** ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ **ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು, ಜನರು, ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು** ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ **ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ** ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಅಥವಾ

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಎನ್ನುವುದು **ಅನ್ವಯಿಕ ವಿಜ್ಞಾನವಾಗಿದ್ದು, ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ, ತುರ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ, ಚೇತರಿಕೆ** ಮತ್ತು ಅದನ್ನು **ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆಗೆ** ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ವಿಪತ್ತುಗಳ **ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವೀಕ್ಷಣೆ** ಮತ್ತು **ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ** ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಪತ್ತುಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ:

ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳು:

1. ***ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ:*** ಪ್ರವಾಹ, ಸುನಾಮಿ, ಚಂಡಮಾರುತಗಳು, ಹಿಮ ಬಿರುಗಾಳಿಗಳು.
2. ***ಸ್ಥಳಾಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ:*** ಭೂಕಂಪಗಳು, ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಸ್ಫೋಟಗಳು, ಭೂಕುಸಿತಗಳು ಮತ್ತು ಹಿಮಪಾತಗಳು, ಉಲ್ಕೆಗಳು.
3. ***ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ:*** ಎಲ್ ನಿನೊ ಮತ್ತು ಲಾ ನಿನಾ, ಕಾಡಿನ ಬೆಂಕಿ, ಯುವಿ ವಿಕಿರಣ, ಸೌರ ಜ್ವಾಲೆ.

ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳು:

1. ***ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ:*** ಯುದ್ಧ (ಪರಮಾಣು ಬಾಂಬುಗಳು), ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ನಾಗರಿಕ ಅಶಾಂತಿ.
2. ***ಕೈಗಾರಿಕಾ:*** ರಾಸಾಯನಿಕ ಸೋರಿಕೆಗಳು, ವಿಕಿರಣಶೀಲ ಸೋರಿಕೆಗಳು (ಪರಮಾಣು ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರ).
3. ***ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ:*** ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ, ಓಝೋನ್ ಸವಕಳಿ, ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚು, ಜಲಾಶಯ, ಗಣಿಗಾರಿಕೆ + ಬೋರ್ ಬಾವಿಗಳು.
4. ***ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ:*** ಕಟ್ಟಡ ಕುಸಿತ, ರಸ್ತೆ ಅಥವಾ ಸೇತುವೆ ಕುಸಿತ, ಬೆಂಕಿ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ವಿಪತ್ತುಗಳು:

- ✓ 1984 - ಭೋಪಾಲ್ ಅನಿಲ ದುರಂತ
- ✓ 2001 - ಗುಜರಾತ್ ಭೂಕಂಪ
- ✓ 2004 - ಸುನಾಮಿ
- ✓ 2008 - ಮುಂಬೈ ದಾಳಿ
- ✓ 2013 - ಉತ್ತರಾಖಂಡ ನದಿ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹ

ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಶಗಳು:

ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಭಾರತದ ದುರ್ಬಲತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳು:

- ✓ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ **57% ಭೂಕಂಪಗಳಿಗೆ** ಗುರಿಯಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ. ಅದೇ ರೀತಿ
- ✓ **ತೀವ್ರ ಭೂಕಂಪಗಳಿಗೆ - 12%**
- ✓ **ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ- 68%**
- ✓ **ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ- 12%**
- ✓ **ಚಂಡಮಾರುತಗಳಿಗೆ - 8%**

ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು:

- ✓ **ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿಂದ ಭೂಮಿ** ಮತ್ತು **ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ** ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ ಒತ್ತಡ.
- ✓ **ಪರ್ವತ ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ: ಭೂಮಿಯ ಹೊರಪದರುಗಳ ನಡುವಿನ ಘರ್ಷಣೆ** (ಭೂಖಂಡ-ಭೂಖಂಡ, ಭೂಖಂಡ-ಸಾಗರ, ಸಾಗರ-ಸಾಗರ) **ಭೂಕಂಪಗಳು** ಅಥವಾ **ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ** ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಆಣೆಕಟ್ಟುಗಳು, ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳು;** ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರೆ ಭೂಕಂಪಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಇರಬಹುದು (ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಭೂಮಿಯ ಹೊರಪದರ ಮತ್ತು ಮ್ಯಾಂಟಲ್‌ಗಳ ನಡುವಿನ **ಐಸೊಸ್ಟಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು** ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ). ಉದಾ: **ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕೊಯ್ನಾ** ಅಣೆಕಟ್ಟು, **ಯುಎಸ್‌ಎದ ಹೂವರ್** ಅಣೆಕಟ್ಟು.
- ✓ **ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳು** ಮುಂತಾದ ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯ **ಹೊರಪದರವನ್ನು** ಅಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವುದು, **ಭೂಮಿಯ ಕುಸಿತಕ್ಕೆ** ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ, **ಭೂಕಂಪಗಳು** ಅಥವಾ ಇದು **ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ** ಸಂಭವಿಸುವ ಸರಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.
- ✓ **ನಗರೀಕರಣ; ಅರಣ್ಯನಾಶ; ನೀರಿನ ಮೂಲ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿಅತಿಕ್ರಮಣ (ಚೆನ್ನೈ ಪ್ರವಾಹ); ಹಸಿರು ಮನೆ ಅನಿಲಗಳು** ಮತ್ತು ಇತರ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ **ನೀರಿನ ಮೂಲ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿ, ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ** ಏರಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು** ಮತ್ತು **ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆ; ಸಾಗುವಳಿ ವ್ಯವಸಾಯ** ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅತೀಯಾದ ಬಳಕೆ; ಅರಣ್ಯನಾಶ.

- ✓ **ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅಸ್ಥಿರತೆಯ** ಸ್ವರೂಪ. ಉದಾ:ನದಿ ತನ್ನ ಹರಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ; **ಮಹಾನದಿ, ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ, ಕೋಸಿ** ನದಿ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ **ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್** ಮತ್ತು **ಕಲಿಕೆ ಗಳ ಕೊರತೆ** .
- ✓ **ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ.** ಉದಾ: **ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರವಾಹ**ದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.

ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಗರ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- ✓ **ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ** ಮೇಲೆ **ಪರಿಣಾಮ** ಬೀರುತ್ತದೆ; **ಸಾವು** ಅಥವಾ **ಆವಾಸಸ್ಥಾನ**ದ ನಷ್ಟ, ಅವರ **ಬೇಟೆ**ಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಪರಿಸರದ** ಮೇಲೆ **ಪರಿಣಾಮ; ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯ,** ಮಣ್ಣು ಫಲವತ್ತತೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಸಸ್ಯಗಳು ಒಣಗುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಜನರು** ಮತ್ತು **ಆಸ್ತಿಯ** ನಷ್ಟ. **ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ** ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲ ಉಂಟಾಗಬಹುದು (**ಕುಟುಂಬ ಸಂಬಂಧ**ಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು).
- ✓ **ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸಂಗ್ರಹ** (ಚಂಡಮಾರುತಗಳು, ಪ್ರವಾಹಗಳು, ಸುನಾಮಿ, ಕಾಡಿನ ಬೆಂಕಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ); **ಕೊಳಕು ವಾಸನೆ** ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ಮೂಲ ಮೂಲವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಬಹುದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ **ಮಲೇರಿಯಾ, ಚಿಕನ್ ಗುನ್ಯಾ, ಡೆಂಗ್ಯೂ**ದಂತಹ ರೋಗಗಳು ಹರಡುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ;
- ✓ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ಘಟನೆಗಳು ಸಂಭವಿಸುವುದರಿಂದ **ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆ** ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾದ **ಪ್ರವಾಸಿ ಸ್ಥಳಗಳು** ಈ ಪ್ರದೇಶದ **ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ**ಗೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ.
- ✓ **ಪರಿಸರ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ** ವಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ; **ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು, ಹಿಮನದಿಗಳು** ಇತ್ಯಾದಿ
- ✓ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ **ಮೂಲ ಸರಬರಾಜಿನಲ್ಲಿ** ಕೊರತೆ; **ಆಹಾರ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸರಬರಾಜು** ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಪರಮಾಣು ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರ**ಗಳಂತಹ ಕಟ್ಟಡಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ **ಶಾಲೆಗಳು, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ಕಾರಾಗೃಹ**ಗಳಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ.
- ✓ **ಪುನರ್ವಸತಿ** ಎಂದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಕೊಳಗದ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಜನರನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಬೇಡಿಕೆ** ಹೆಚ್ಚಾಗಿ **ಜನರ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷ** ಉಂಟಾಗುಬಹುದು ಇದು **ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸ್ಥಿರತೆ**ಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು
- ✓ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ **ಜೀನ್ ಬದಲಾವಣೆ** ಅಥವಾ **ರೂಪಾಂತರ (ಮ್ಯುಟೇಷನ್)**ಗಳಂತಹ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು

ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸವಾಲುಗಳು:

- ✓ ಭೂಕಂಪಗಳು, ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಸ್ಫೋಟಗಳು, ಚಂಡಮಾರುತಗಳು (ಒಡಿಶಾದ ಟಿಟ್ಲಿ), ಭೂ ಕುಸಿಯುವಿಕೆ ಮುಂತಾದ **ವಿಪತ್ತುಗಳ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತತೆ.**
- ✓ **ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅಡಚಣೆಗಳು; ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ,** ಪ್ರವಾಹಪೀಡಿತ ಜನರ ಪುನರ್ವಸತಿ ಮುಂತಾದ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು **ವಿಳಂಬ.**
- ✓ ವಿವಿಧ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಮೇಲಿನ **ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ** ಮತ್ತು **ಸಹಕಾರದ ಕೊರತೆ;** ಉದಾ- **ಚೆನ್ನೈ** ಬಳಿಯ ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ **ತೈಲ ಸೋರಿಕೆ** ಘಟನೆ ನಡೆದಾಗ, **ಕರಾವಳಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ಬಂದರು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ** ಅಥವಾ **ತಮಿನಾಡು ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ**ಯು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಘಟನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸುಳ್ಳು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.
- ✓ ಪರಿಣಾಮದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ **ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಲು ಯೋಜನೆ** ಮತ್ತು **ಸಿದ್ಧತೆಯ ಕೊರತೆ.**
- ✓ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ **ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ;** ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದೆ.
- ✓ **ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ತರಬೇತಿ** ಮತ್ತು **ಕೌಶಲ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ**ಗಳ **ಕೊರತೆ.**
- ✓ ಭದ್ರತಾ ಪಡೆಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು **ಭೌಗೋಳಿಕ**ವಾಗಿರುವ **ಸವಾಲುಗಳು;** ಉದಾ: **ಉತ್ತರಾಖಂಡ ಪ್ರವಾಹ**ದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದಂತೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಜನರು.
- ✓ **ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು; ರೂಪಾಂತರ** ಮತ್ತು **ತಗ್ಗಿಸುವ ಕ್ರಮ**ಗಳಿಗಾಗಿ. ಮತ್ತು **ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ**ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ರಕ್ಷಣಾ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಜೆಟ್ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯ ಕೊರತೆ;** ಒಂದು ವಿಕೋಪವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿಲ್ಲ.
- ✓ **ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ** ಮತ್ತು **ದತ್ತಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕೊರತೆ.**
- ✓ **ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ; ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕ; ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ;** ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ವರಿಗೆ ಮೂಲ ಸೇವೆಗಳ ನಿರಾಕರಣೆ;

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ವಿಪತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಲಹೆಗಳು:

ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಹಂತಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ;

1. ***ಸಿದ್ಧತೆ;*** ವಿಪತ್ತು ಸಂಭವಿಸುವ ಮೊದಲು
2. ***ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ:*** ವಿಪತ್ತು ಸಂಭವಿಸುವಾಗ
3. ***ಚೇತರಿಕೆ:*** ವಿಪತ್ತು ಸಂಭವಿಸಿದ ನಂತರ
4. ***ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆ:*** ವಿಪತ್ತಿನ ಅಪಾಯವನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.

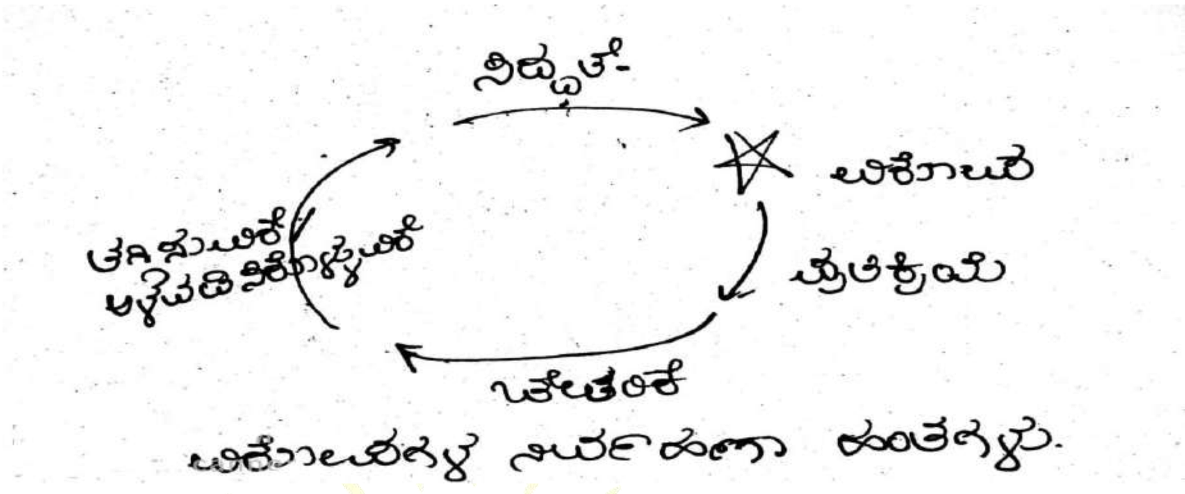

ಸಿದ್ಧತೆ:

- ✓ **ಜಿಐಎಸ್ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳು** ಮತ್ತು **ಡಿಜಿಟಲ್ ನಕ್ಷೆ**ಗಳಂತಹ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಬಹುದಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳ **ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ** ಮತ್ತು **ಅಪಾಯದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ; ಫೇಸ್‌ಬುಕ್**‌ನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ **ವಿಪತ್ತು ನಕ್ಷೆಗಳು;** ಹಿಂದಿನ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ಕಲಿಯುವುದು.
- ✓ **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ** ಸುಧಾರಣೆ; **ಗೋಡೌನ್** ಮತ್ತು ಇತರ ಶೇಖರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು; **ಸುಧಾರಣೆ;** ಹೆಲಿಪ್ಯಾಡ್ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಜಾಗೃತಿ** ಮತ್ತು **ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು;** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 13 ರಂದು ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ದಿನ;
- ✓ **ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ; ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ** ನೀಡುವ ತರಬೇತಿ **ಸಮಗ್ರ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಚೌಕಟ್ಟು. + ಸಮುದಾಯ ಆಧಾರಿತ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆ;** ಉದಾ- **ಆಪದಾ ಮಿತ್ರ ಯೋಜನೆ; ಸಮುದಾಯ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಿಗೆ** ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು + ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ **ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆ**ಯ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ:

- ✓ ವಿಪತ್ತು ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು **ಸಮೀಕ್ಷೆ** ಮಾಡುವಲ್ಲಿ **ಉಪಗ್ರಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ**ಗಳಂತಹ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆ; ಉದಾ: **ಭೂಮಿಯ ವೀಕ್ಷಣೆ ಉಪಗ್ರಹಗಳು;** ಉತ್ತಮ **ಸಂವಹನ ಸೌಲಭ್ಯ**ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು **INSAT-3DR, SCATSAT, HYSIS** ಉಪಗ್ರಹಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ + **ದತ್ತಾಂಶ ಮಾಹಿತಿಗಳ** ನಿರ್ವಹಣೆ (ಉದಾ - **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್**) .
- ✓ **ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರ**ದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಚಾರ; ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಲ್ಲಿ **(ಸಿಎಸ್‌ಆರ್) ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಹಣ**ವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಹಾಯ. ಉದಾ: **OLA ಚೆನ್ನೈ ಪ್ರವಾಹ**ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ **OLA ದೋಣಿ**ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು.
- ✓ **ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆ; ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭ್ಯ**ವಾಗುವುದು ಮತ್ತು **ವೆಚ್ಚ** ಕಡಿಮೆ ತಗಲುವುದು.
- ✓ **ಮಾಧ್ಯಮ**ದೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ; ಸರ್ಕಾರದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮತ್ತು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸಿ ಮತ್ತು ನೈಜ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಘಟನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ **ರೋಗ ಹರಡುವಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು; ವ್ಯಾಕ್ಸಿನೇಷನ್** ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ **ಆಸ್ಪತ್ರೆ**ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು
- ✓ **ಹುಡುಕಾಟ ಮತ್ತು ಕಾಪಾಡುವಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳು**
- ✓ ತಕ್ಷಣವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವ **ಅಗತ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು** ಮತ್ತು **ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ** ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ **ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ** ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು **ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ**ಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆ.

ಚೇತರಿಕೆ:

- ✓ **ವಾಪಸಾತಿ:** ಮೂಲದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನಿವೃತ್ತಿ.
- ✓ **ಪುನರ್ವಸತಿ: ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆ**ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು; ನೀರು, ಆಹಾರ, ಆಶ್ರಯ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಆರ್ಥಿಕ ಚೇತರಿಕೆ** (ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು, ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ಜೀವನೋಪಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ತ್ವರಿತ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು)
- ✓ **ರಾಜಕೀಯ ಚೇತರಿಕೆ** (ಕಾನೂನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ಸ್ಥಿರತೆ)
- ✓ **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚೇತರಿಕೆ** (ಕುಟುಂಬ ಏಕೀಕರಣ)
- ✓ **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಚೇತರಿಕೆ** (ಮನೆಗಳು, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ಶಾಲೆಗಳು)
- ✓ **ಪರಿಸರ ಚೇತರಿಕೆ**
- ✓ **ಪ್ರಚಾರ** ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರೂ **ಭಾಗವಹಿಸುವ** ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತವನ್ನು ಚಾಚುವುದು; ಎನ್‌ಜಿಓಗಳು, ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳು, ಯುವ ಸಮೂಹಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪುಗಳು, ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆ;

- ✓ **ಇ ಆಡಳಿತ**ದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಚಾರ; ಜನರು ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- ✓ **ಹಸಿರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಳವಡಿಕೆ;** ಉದಾ: ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳು, ಸೌರಶಕ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು; ಮುನ್ಸೂಚನೆ ನೀಡುವ** ವ್ಯವಸ್ಥೆ, **ಭೂಕಂಪ ನಿರೋಧಕ ಕಟ್ಟಡ ವಿನ್ಯಾಸ**ವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, **ಸೂಪರ್‌ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್** (ಪ್ರತ್ಯೂಷ್, ಮಿಹಿರ್) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

KADAMBA ACADEMY STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

- ✓ **ಅಟಲ್ ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಚಾಲೆಂಜ್**ಗಳಂತಹ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮೂಲಕ ಯುವಕರಿಂದ **ನವೀನ ಪರಿಹಾರ**ಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ **ಡ್ರಿಲ್‌ಗಳು, ವರ್ಚುವಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ**ವನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ **ಸಿಮ್ಯುಲೇಶನ್ ಆಧಾರಿತ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು** ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು; ಉದಾ: **ಭಾರತ** ಮತ್ತು **ಯುಎಸ್ಎ** ನಡುವೆ **ಟೈಗರ್ ಟ್ರೂಮ್ಪ್**; ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೊದಲ **ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಭ್ಯಾಸ**.
- ✓ **ಸೆಂಡೈ ಫ್ರೇಮ್‌ವರ್ಕ್**, ಕ್ಯೋಟೋ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್ ಮುಂತಾದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ಅನುಸರಣೆ.

ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು:

- ✓ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
- ✓ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪಡೆ + ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪಡೆ + ಜಿಲ್ಲಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು.
- ✓ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನಿಧಿ
- ✓ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೇವೆಗಳು; ಉತ್ತಮ ಸಂವಹನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು.
- ✓ ಮೊಬೈಲ್ ವಿಕಿರಣ ಪತ್ತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ; ವಿಕಿರಣಶಾಸ್ತ್ರದ ತುರ್ತುಸ್ಥಿತಿಗಳು
- ✓ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪಡೆ ಅಕಾಡೆಮಿ, ನಾಗ್ಪುರ
- ✓ ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮಾ ಯೋಜನೆ; ಬೆಳೆ ವಿಮೆಗಾಗಿ.
- ✓ ಸೆಂಡೈ ಫ್ರೇಮ್‌ವರ್ಕ್: ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸೆಂಡೈ ಫ್ರೇಮ್‌ವರ್ಕ್‌ಗಾಗಿ ತರಬೇತುದಾರರ ಮೊದಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
- ✓ ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿಪತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಕ್ಕೂಟ (CDRI).
- ✓ ಒಡಿಶಾ ಸರ್ಕಾರವು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರವಾಹ ಅಪಾಯದ ಅಟ್ಲಾಸ್
- ✓ ಒಡಿಶಾ ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (ಒಎಸ್ಡಿಎಂಎ) ಸ್ಕೋಚ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ
- ✓ ವಿಶ್ವ ಸುನಾಮಿ ಜಾಗೃತಿ ದಿನ: ನವೆಂಬರ್ 5.
- ✓ ಆಕ್ಟ್ ಶೀಟ್ (ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಲು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಳಾಸ ವ್ಯವಸ್ಥೆ): ಒಡಿಶಾ ಕರಾವಳಿ ವಿಪತ್ತು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
- ✓ ಯುನೆಸ್ಕೋದ IOWave18; ಬಹು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದಾದ್ಯಂತದ ಸುನಾಮಿ ಅಣಕು ವ್ಯಾಯಾಮದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಭಾಗವಹಿಸಲಿದೆ.
- ✓ ಕಾಲ್ ಫಾರ್ ಕೋಡ್ ಇನಿಶಿಯೇಟಿವ್: ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಐಬಿಎಂ ಭಾರತೀಯ ಐಟಿ ಕಂಪನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಾಲುದಾರರು
- ✓ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಸೈಕ್ಲೋನ್ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿದೆ.
- ✓ ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಆಪರೇಷನ್ ಮದದ ಮತ್ತು ಆಪರೇಷನ್ ಸಹಯೋಗ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ
- ✓ ಒಡಿಶಾ ಸರ್ಕಾರವು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ RIMES ನೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ
- ✓ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ಡೇಟಾಬೇಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಡಿಎಂಎ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ (ನಿಖರತೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ನವೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ)
- ✓ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಆರಂಭಿಕ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಪ್ರಸರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒಡಿಶಾದಲ್ಲಿ ಬರಲಿದೆ.
- ✓ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಸೀಸ್ಮಾಲಜಿ -ಅರ್ಥ್ ಕ್ವೇಕ್ ಪ್ಯಾರಾಮೀಟರ್ ಪ್ರಸರಣದಿಂದ ಇಂಡಿಯಾ ಕ್ವೇಕ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಅನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ
- ✓ 'ನವದೆಹಲಿ ಘೋಷಣೆ' ಮತ್ತು 'ಸೆಂಡೈ ಫ್ರೇಮ್‌ವರ್ಕ್ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಏಷ್ಯನ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆ'.
- ✓ ಪ್ರೀತಿ ಸರನ್ ಟಾಸ್ಕ್ ಫೋರ್ಸ್ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.
- ✓ ಭಾರತ, ಜಪಾನ್ ವಿಪತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ವ್ಯಾಯಾಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

India's Economic slowdown in 2018-2019

Definition:

An **economic slowdown** occurs when the rate of economic growth slows in an economy. Countries usually measure economic growth in terms of gross domestic product (**GDP**), which is the total value of goods and services produced in an economy during a specific period of time.

Facts:

Economic recession is a **significant decline** in economic activity spread across the **economy**, **lasting more than a few months**, normally visible in real GDP, real income, employment, industrial production, and wholesale-retail sales".

In economics, an **economic depression** is a **sustained, long-term downturn in economic activity in one or more economies**. It is a **more severe economic downturn than a recession**.

Facts for introduction:

- ✓ Stages of economic slowdown quarterly;
  2018-19: Q1-8%, Q2- 7%, Q3- 6.6%, Q4- 5.8%. (aggregate annual growth rate of 2018-19 – 6.8%)
  2019-20: Q1-5%.

As per OECD Report

- ✓ Global economy is slowing from 3.6% last year to 2.9% this year before a predicted 3.0% in 2020.
- ✓ In India, the growth is likely to be 5.9 per cent in 2019 and 6.3 per cent in 2020 compared to 6.8 percent in 2018.

Reasons:

National:

- ✓ Lower sales of **automobile** vehicles. (Growth of **Manufacturing sector** in **Q1** of **2019** was reduced from **12.1%** to **0.6%** in **2020**)
- ✓ **Consumption slowdown** in both **discriminatory** (such items without which we can live) and **non discriminatory items** (food items etc)
- ✓ **Core Industries** (**40%** of all industries weightage) development is also **negative**; January 2018- 2.8%, January 2019- 1.8%.
- ✓ **Demonetization**- sectors like **real estate, MSME** and **unorganized sector** are affected + GST (low revenue; **September 2019** collection is believed to be the **lowest** in **nineteen months**. + Narrow tax base due to **non coverage** of **unorganized sector**.)
- ✓ Households **savings** have also come down (**M3 money**) which in-turn reduce the **lending capacity** of **banks** and other **financial institutions; Gross financial savings** of Indian households have been range bound - around **9-10 per cent of GDP**. But **net financial savings** available for growth is **falling**. It fell from **7.2** per cent of **GDP** in **2011-12** to **6.5** per cent in **2017-18**.
- ✓ **Stressed assets** in financial institutions **neither** assets are **created nor lending** is being given.
- ✓ Application of **green technology**; **bio fuel,** shifting from **BS IV norms to BS VI norms (applicable from march 2020)** makes **automobiles** to **design** as according to new requirements and selling of automobiles produced till march 2020 will be difficult for automobile sector + **Consumers** also **postpone** their **purchasing options** till march 2020, so there will be lower number of sales in this sector.
- ✓ **Import** of resources especially **petroleum** etc. Which largely impact on Indian economy as their **prices volatile in nature**; **high fuel prices**; **Inflation**.

- ✓ **Governance issues**; now central government can impose taxes on both **core and noncore businesses** of **MNCs as per supreme court judgment;** because of which **Vodafone** and **Airtel** companies are experiencing **negative profits**.

International:

- ✓ **US - China trade war** ;(**exports** form **USA** and **China** may enter India affecting it's **domestic market** and also affecting **investment** in India); **global economic slowdown** which is also affecting India.
- ✓ **USA** recently **removed India** from **GSP** (**Generalized System of Preferences**); **GSP** is a **U.S. trade program** designed to **promote economic growth** in the **developing world** such as India by providing **preferential duty-free** entry of products from such countries under **WTO provisions**; India used to export nearly **50 products** out of the **94 products** on which **GSP benefits** have been stopped. That export was worth of nearly **$ 5. 6 billion** under the GSP route out of the **total exports** of **$48 bn** in **2017-18**.
- ✓ **Iran-Saudi Arabia conflict** has impacted on Indian economy as **both nations** are **top exporters** of **petroleum** to India.
- ✓ **Uncertainty** over certain governments' decisions .**UK** is not certain about timing and nature of its exit from the European (**BREXIT**)

Negative impacts;

- ✓ Unemployment
- ✓ Lower investment
- ✓ Wage of employees will be reduced
- ✓ Increment in Fiscal deficit + CAD deficit.
- ✓ Negative impact on manufacturing sector, especially automobiles etc.
- ✓ Impact on export oriented companies; especially MSME sector.
- ✓ Inflation (import of crude oil).
- ✓ Less tax revenues to government.

Challenges:

- ✓ **NPA issue** in financial institutions especially **banking sector** (**6 PSBs still under PCA of RBI)** hampers their **lending capability**
- ✓ **Trust on NBFCs** and other institutions is also degrading; Recent failure of **IL&FS (Infrastructure Leasing & Financial Services Ltd).**
- ✓ Application of **non comprehensive methodologies** in **evaluation**; **GDP** does not include **unorganized** sector which constitutes **94% of all workforce** and contributes **45% of agregate output**.
- ✓ **Improper data collection and surveying**; **assumptions** are made in certain cases (**sampling**) that may include **inclusion and exclusion errors**.
- ✓ As **Profit** of certain companies is **coming down** which in turn affects the **share market value** of such companies; so **investment** will also be dipped in such companies that have larger presence in India.
- ✓ **Reducing production** in large companies causes **spillover effect** on **ancillary industries** too.
- ✓ **Women** also face greater challenges; **informal sector** constitutes **80%** of **women**; so during economic slowdown either they will be given **lower wages** or may be **removed** from jobs.- **gender discrimination** (**79%** of employed make workers get salary, while **only 29%** of employed women get salary regularly)
- ✓ As there is lack of access to **formal credit** to **farmers**, **MSME** industries will have access to **informal credit**; **debt trap**; it may lead to issues like **farmer suicides** etc.
- ✓ **Lack** of showing **interest** in following **international standards** while dealing with certain issues; Ex- **arbitration mechanism**.

Suggestions:

- ✓ Framing of **institutions** and giving them **necessary power**; Insolvency and Bankruptcy Board of India (**IBBI**), National Company Law Tribunal (**NCLT**) etc.
- ✓ **Lessening administrative hurdles**; while there has been substantial progress with respect to **Ease of doing business ranking** internationally (**63rd/190,2020 World Bank report**), **India** still **lags** in areas

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

such as **enforcing contracts (163rd)** and **registering property (154th)**. It takes 58 days and costs on average 7.8% of a property's value to register it, **longer** and at **greater cost** than among **OECD high-income economies**. Addressing such key6 areas is the need of the hour.

- ✓ **Financial Assistance**; give **auto sector incentives** to invest and shift to **electric vehicles + Incentives** to auto sector **employees** to **upskill** on electric vehicles.
- ✓ **Easing tax norms**; **No angel tax** for those **startups** which satisfy certain criteria; Change **GST collection** to **quarterly** for **companies** having turnover **below Rs 1 crore**.
- ✓ **Revival** of certain sectors; **70000 crore Capital infusion** has been proposed in **public sector banks** with larger NPA assets**; 30000 crore** is to be infused into **real estate sector.**
- ✓ **Liquidation** of weaker(Loss making) financial institutions; **Narasimhan committee**.
- ✓ **Alternative livelihood opportunities** in rural areas especially more emphasis to be given to **agriculture** sector to increase it's **productivity**; **MNREGA**; increasing the **purchasing power of rural people**.
- ✓ Increasing the **awareness of savings** and advantages of baking services; **SBI** is using social media to advertise its products online; **Twitter handler**, **YONO**.
- ✓ **Collaboration** of **graduation Universities** with **industries** so that academics can educate students as per the **market requirements**; **Seeko aur Kamao**.
- ✓ Bringing **informal workers** into **formal system** increases the tax base which in-turn increases the revenue to the government.
- ✓ **Skilling and training** as per market requirements; India's employment rate is just **47%** as per India's Skill Report (**wheelbox** institution). **SANKALP** and **STRIVE**, skill India, **PM yuva yonana.**
- ✓ **Effective grievance redressal mechanism:** it takes **1,445 days** for a company to **resolve a commercial dispute** through a local first-instance court in India, almost three times the average time in OECD high-income economies as per **Ease of doing business report.**

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

2018-2019ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ಕುಸಿತ

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:

ಒಂದು ದೇಶದ **ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರ ನಿಧಾನವಾದಾಗ** ಆರ್ಥಿಕ ಕುಸಿತ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ದೇಶಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ **ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನದ (ಜಿಡಿಪಿ)** ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪನ್ನವೆಂದರೆ **ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯ**ಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ **ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಸರಕು** ಮತ್ತು **ಸೇವೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯ**ವಾಗಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿತವು ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹರಡಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯ **ಗಮನಾರ್ಹ ಕುಸಿತವಾಗಿದೆ, ಇದು ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ** ಇರುತ್ತದೆ, ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ **ನೈಜ ಜಿಡಿಪಿ, ನೈಜ ಆದಾಯ, ಉದ್ಯೋಗ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪಾದನೆ** ಮತ್ತು **ಸಗಟು-ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾರಾಟ**ಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ ".

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ, **ಆರ್ಥಿಕ ಖಿನ್ನತೆ**ಯು ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳಲ್ಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ **ನಿರಂತರ, ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ** ಕುಸಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿತಕ್ಕಿಂತ ತೀವ್ರವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಕುಸಿತವಾಗಿದೆ.

ಪೀಠಿಕೆಗೆ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಅಂಶಗಳು:

ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಕುಸಿತದ ಹಂತಗಳು;

- ✓ 2018-19: Q1-**8%, Q2- 7%,** Q3- **6.6%**, Q4- **5.8%**.
- ✓ 2018-19ರ ಒಟ್ಟು ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ **- 6.8%**
- ✓ 2019-20: Q 1-**5%.**

OECD ಯ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ:

ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಕಳೆದ ವರ್ಷ **3.6%** ರಿಂದ ಈ ವರ್ಷ **2.9%** ಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ, **2018** ರಲ್ಲಿ **6.8%** ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ **, 2019** ರಲ್ಲಿ **5.9%** ಮತ್ತು **2020** ರಲ್ಲಿ **6.3%** ರಷ್ಟಿರಬಹುದು.

ಕಾರಣಗಳು:

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ:

- ✓ **ಆಟೋಮೊಬೈಲ್ ವಾಹನಗಳ ಕಡಿಮೆ ಮಾರಾಟ**. (**2019** ರ **Q1** ರಲ್ಲಿ **ಉತ್ಪಾದನಾ ಕ್ಷೇತ್ರ**ದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು **2020** ರಲ್ಲಿ **12.1%** ರಿಂದ **0.6%** ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ)
- ✓ ನಿತ್ಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ವಿರುವ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ವಿರದ ವಸ್ತುಗಳು - ಈ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಬಳಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ.
- ✓ **8 ಕೋರ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್** (|ಎಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ **ಶೇಕಡ 40**ರಷ್ಟು ತೂಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೂ ಸಹ **ನಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ; ಜನವರಿ 2018- 2.8%, ಜನವರಿ 2019- 1.8%.**
- ✓ **ನೋಟುಗಳ ಅನನ್ಯೀಕರಣಗೊಳಿಸುವಿಕೆ - ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು** ಮತ್ತು **ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯ**ದಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ **+ ಜಿಎಸ್‌ಟಿ (ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ); ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ; ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2019** ರ ಸಂಗ್ರಹವು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ **ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ** ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. **+ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯ** ಜಿಎಸ್ಟಿ ಎನ್ನು ನೀಡದಿರುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಕಾರಣ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.)
- ✓ **ಮನೆಯ ಉಳಿತಾಯವೂ** ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ (M3 ಹಣ) ಇದರಿಂದ **ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು** ಮತ್ತು ಇತರ **ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ**ಗಳಿಗೆ ಸಿಗುವ ಸಾಲ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ; ಭಾರತೀಯ ಕುಟುಂಬಗಳ **ಒಟ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ಉಳಿತಾಯವು ಜಿಡಿಪಿಯ ಶೇಕಡಾ 9-10**ರಷ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ **ನಿವ್ವಳ ಆರ್ಥಿಕ ಉಳಿತಾಯ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ.** ಇದು **2011-12**ರಲ್ಲಿ ಜಿಡಿಪಿಯ ಶೇಕಡಾ **7.2** ರಿಂದ **2017-18**ರಲ್ಲಿ ಶೇ **6.5** ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದೆ.
- ✓ **ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ**ಗಳಲ್ಲಿ **ಒತ್ತಡಕ್ಕೊಳಗಾದ ಸ್ವತ್ತುಗಳು** ಅಥವಾ ಆಸ್ತಿಗಳು ಇದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಲಾಭಗಳಿಸುವ ಅಥವಾ ಸಾಲ ಕೊಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ .
- ✓ **ಹಸಿರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅನ್ವಯ; ಜೈವಿಕ ಇಂಧನ, ಬಿಎಸ್ IV** ಮಾನದಂಡಗಳಿಂದ **ಬಿಎಸ್ VI** ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳ್ಳುವುದು (ಮಾರ್ಚ್ 2020 ರಿಂದ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ) ಹೊಸ **ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಾಹನಗಳನ್ನು** ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು **ಮಾರ್ಚ್ 2020** ರವರೆಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ವಾಹನಗಳ ಮಾರಾಟವು ವಾಹನ ವಲಯಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ **+ ಗ್ರಾಹಕರು ತಮ್ಮ ಖರೀದಿ ಆಯ್ಕೆ**ಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಚ್ 2020 ರವರೆಗೆ ಮುಂದೂಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮಾರಾಟಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.
- ✓ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ **ಆಮದು** ವಿಶೇಷವಾಗಿ **ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ** ಇತ್ಯಾದಿ. **ಅಸ್ಥಿರ** ವಾಗಿರುವ ಅವುಗಳ **ಬೆಲೆಗಳು** ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ; **ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಂಧನ ಬೆಲೆಗಳು; ಹಣದುಬ್ಬರ.**

- ✓ **ಆಡಳಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು;** ಈಗ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪಿನ ಪ್ರಕಾರ ಎಂಎನ್‌ಸಿಗಳ ಕೋರ್ ಮತ್ತು ನಾನ್‌ಕೋರ್ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸಬಹುದು; **ವೊಡಾಫೋನ್** ಮತ್ತು **ಏರ್ಟೆಲ್** ಕಂಪನಿಗಳು **ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಲಾಭವ**ನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ:

- ✓ **ಯುಎಸ್ - ಚೀನಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಯುದ್ಧ; (ಅಮೇರಿಕಾ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ರಫ್ತು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿ**ಸಬಹುದು ಅದು **ದೇಶೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ**ಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು **ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ**ಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ); **ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಕುಸಿತ**ವು ಭಾರತದ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿದೆ.
- ✓ **ಅಮೇರಿಕಾ** ಇತ್ತೀಚೆಗೆ **ಭಾರತ**ವನ್ನು **GSP** ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಿದೆ (ಸಾಮಾನ್ಯೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆದ್ಯತೆಗಳು); **GSP** ಎನ್ನುವುದು **ಅಮೇರಿಕಾ**ದ ವ್ಯಾಪಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು, **ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಸ್ಥೆ**ಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಸುಂಕ ರಹಿತ ಪ್ರವೇಶ**ವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ **ಭಾರತದಂತಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರ**ಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ; ಜಿಎಸ್ಪಿ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ **94** ಉತ್ಪನ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸುಮಾರು **50** ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ರಫ್ತು **2017-18**ರಲ್ಲಿ **ಒಟ್ಟು 48 ಬಿಲಿಯನ್** ರಫ್ತುಗಳಲ್ಲಿ **GSP** ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು **5. 6 ಬಿಲಿಯನ್** ಆಗಿತ್ತು.
- ✓ **ಇರಾನ್-ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ ಸಂಘರ್ಷ**ವು ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಎರಡೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು **ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ರಫ್ತು** ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿವೆ.
- ✓ ಕೆಲವು ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆ . **ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್** ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟದಿಂದ **(ಬ್ರೆಕ್ಸಿಟ್)** ನಿರ್ಗಮಿಸುವ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ.

ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು;

- ✓ ನಿರುದ್ಯೋಗ
- ✓ ಕಡಿಮೆ ಹೂಡಿಕೆ
- ✓ ನೌಕರರ ವೇತನ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ
- ✓ ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊರತೆ + ಚಾಲ್ತಿ ಖಾತೆಯ ಕೊರತೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ.
- ✓ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಾಹನಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ.
- ✓ ರಫ್ತು ಆಧಾರಿತ ಕಂಪನಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ; ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ವಲಯ.
- ✓ ಹಣದುಬ್ಬರ (ಕಚ್ಚಾ ತೈಲ ಆಮದು).
- ✓ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ತೆರಿಗೆ ಆದಾಯ.

ಸವಾಲುಗಳು:

- ✓ **ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ**ಗಳಲ್ಲಿ **ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದ ಸ್ವತ್ತುಗಳು** ಸಂಚಿಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ **ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್** ವಲಯ ಗಳಲ್ಲಿ (6 ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಇನ್ನೂ ಆರ್‌ಬಿಐನ ಪಿಸಿಎ ಅಡಿಯಲ್ಲಿದೆ) ಇದರಿಂದ **ಸಾಲ ನೀಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಕುಂಠಿತ**ವಾಗುತ್ತದೆ
- ✓ **ಎನ್‌ಬಿಎಫ್‌ಸಿ**(ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಅಲ್ಲದ ಹಣಕಾಸು ಕಂಪನಿ) ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲಿನ **ನಂಬಿಕೆ** ಕೂಡ **ಕಡಿಮೆ**ಯಾಗುತ್ತದೆ; **ಐಎಲ್ & ಎಫ್ಎಸ್** (ಇನ್ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಲೀಸಿಂಗ್ & ಫೈನಾನ್ಷಿಯಲ್ ಸರ್ವೀಸಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್) ನ ಇತ್ತೀಚಿನ ವೈಫಲ್ಯ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.
- ✓ **ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಲ್ಲದ ವಿಧಾನಗಳ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ; ಜಿಡಿಪಿಯು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿಲ್ಲ**, ಆದರೆ ಆ **ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯ**ದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು **ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ** ಪೈಕಿ **ಶೇಕಡ 94**ರಷ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ದೇಶದ ಒಟ್ಟು **ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಶೇಕಡಾ 45**ರಷ್ಟು ವಲಯದಿಂದಲೇ ಬರುತ್ತದೆ.
- ✓ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ **ದತ್ತಾಂಶದ ಸಂಗ್ರಹಿಸದೇ** ಇರುವುದು ಮತ್ತು **ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡದಿರುವುದು; ತಪ್ಪಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆ** ಮಾಡುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ✓ ಕೆಲವು ಕಂಪನಿಗಳ ಲಾಭ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಅಂತಹ **ಕಂಪನಿಗಳ ಷೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೌಲ್ಯ**ದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಂತಹ ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆಯು ಕುಸಿತವಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ **ದೊಡ್ಡ ಕಂಪನಿ**ಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ **ಪೂರಕ ಕೈಗಾರಿಕೆ**ಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ತನ್ನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಮಹಿಳೆಯರು** ಹೆಚ್ಚಿನ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾರೆ**; ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯ**ವು **80%** ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ **ಆರ್ಥಿಕ ಮಂದಗತಿಯ ಸಮಯದ**ಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ **ಕಡಿಮೆ ವೇತನ** ನೀಡಲಾಗುವುದು ಅಥವಾ **ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಬಹುದು.- ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ**ಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವಾಗುತ್ತದೆ (ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ**79%** ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಂಬಳ ಸಿಗುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ **29%** ಮಾತ್ರ **ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸಂಬಳ** ದೊರಕುತ್ತದೆ)
- ✓ **ರೈತರು** ಹಾಗೂ **ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಔಪಚಾರಿಕ ಸಾಲ**ವನ್ನು (ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹಾಗೂ ಮತ್ತಿತರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ) ಬಿಟ್ಟು **ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸಾಲ**ನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ **ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ**ಕ್ಕೆಒಳಗಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ **ರೈತರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ**ಯಂತಹ ಜಟಿಲವಾದಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.
- ✓ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡ**ಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸದಿರುವುದು; ಉದಾ: ದೊಡ್ಡ ಕಂಪನಿಗಳ ಕೇಸುಗಳಲ್ಲಿ **ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ**ವನ್ನು ಇನ್ನು ಉತ್ತಮ ಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ..

ಸಲಹೆಗಳು:

- ✓ **ಸಂಸ್ಥೆ**ಗಳ **ಸ್ಥಾಪನೆ** ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ **ಸೂಕ್ತವಾದ ಅಧಿಕಾರ**ವನ್ನು ನೀಡುವುದು; ಉದಾ: **ಇಂಸಾಲ್ವೆಂಸ್ ಅಂಡ್ ಬಂಕ್ರಾಫ್ಟಿ ಬೋರ್ಡ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ** (ಐಬಿಬಿಐ), **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿ ಕಾನೂನು ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿ** (ಎನ್‌ಸಿಎಲ್‌ಟಿ) ಇತ್ಯಾದಿ.

- ✓ **ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅಡಚಣೆ**ಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು; ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ **ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸುಲಭತೆಯ ಶ್ರೇಯಾಂಕ**ವನ್ನು ಇನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು **(63 ನೇ / 190**, 2020ರ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ವರದಿ), ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೂ, **ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ** (163 ನೇ) ಮತ್ತು **ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸುವ** (154 ನೇ) ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ **ಭಾರತ ಇನ್ನೂ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ. OECD** ಯ ಪ್ರಕಾರ **ಭಾರತ**ದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಲು **58 ದಿನಗಳು** ಮತ್ತು **ಆಸ್ತಿಯ ಮೌಲ್ಯದ ಸರಾಸರಿ 7.8%** ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.
- ✓ **ಹಣಕಾಸು ನೆರವು; ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನ**ಗಳಿಗೆ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು **ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ**ವನ್ನು ನೀಡಿ + ವಾಹನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ **ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ** ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ **ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು, ತರಬೇತಿಯನ್ನು** ನೀಡುವುದು.
- ✓ **ತೆರಿಗೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸರಾಗಗೊಳಿಸುವಿಕೆ;** ಕೆಲವು ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಆ **ಆರಂಭಿಕ ಉದ್ಯಮ**ಗಳಿಗೆ **ಏಂಜಲ್ ತೆರಿಗೆ** ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ; **1 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ವಹಿವಾಟು ಹೊಂದಿರುವ ಕಂಪನಿ**ಗಳಿಗೆ **ಜಿಎಸ್‌ಟಿ** ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು **ತ್ರೈಮಾಸಿಕ**ಕ್ಕೆ ತುಂಬು ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- ✓ **ಕೆಲವು ವಲಯಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ;** ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ **ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದ ಸ್ವತ್ತು**ಗಳು ಹೊಂದಿರುವ **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕು**ಗಳಲ್ಲಿ **70000 ಕೋಟಿ** ಬಂಡವಾಳ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ; **30000 ಕೋಟಿ** ರೂ.ಗಳನ್ನು **ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ** ನೀಡಲಾಗುವುದು.
- ✓ **ದುರ್ಬಲ** ಆಗಿರುವ (ನಷ್ಟ ಮಾಡುವ) **ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆ**ಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದು; **ನರಸಿಂಹನ್ ಸಮಿತಿ.**
- ✓ **ಗ್ರಾಮೀಣ** ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ **ಪರ್ಯಾಯ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳು** ಅದರ **ಉತ್ಪಾದಕತೆ**ಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು **ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರ**ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು; **ನರೇಗಾ(MGNREGA)** ಅಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಖರೀದಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.
- ✓ **ಉಳಿತಾಯ** ಮತ್ತು **ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆ**ಗಳ ಅನುಕೂಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ **ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು; ಎಸ್‌ಬಿಐ** ತನ್ನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಾಹೀರಾತು ಮಾಡಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದೆ; ಉದಾ: **ಟ್ವಿಟರ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ಲರ್, ಯೋನೊ.**
- ✓ **ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಯೋಗ**ವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ **ಕಲಿಸುವಿಕೆಯ ವಿಷಯಗಳು** ಹಾಗೂ **ವಿಧಾನ**ವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು **ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ** ನೀಡಬಹುದು; ಉದಾ: ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಯೋಜನೆ **ಸೀಕೋ ಆರ್ ಕಮಾವ್.**
- ✓ **ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರ**ನ್ನು **ಔಪಚಾರಿಕ** ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ತರುವುದು **ತೆರಿಗೆ ಆಧಾರ**ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು **ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆದಾಯ**ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೌಶಲ್ಯ** ಮತ್ತು **ತರಬೇತಿ;** ಭಾರತದ ಕೌಶಲ್ಯ ವರದಿ **(ವೀಲ್‌ಬಾಕ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ)** ಪ್ರಕಾರ **ಭಾರತದ ಉದ್ಯೋಗ ದರ** ಕೇವಲ **47%.**ಆಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲೀಗ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಸಿದ ನೂರು ಜನ ಯುವಕರಲ್ಲಿ 47 ಯುವಕರು ಮಾತ್ರ ಉದ್ಯೋಗ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ; ಉದಾ: **ಸಂಕಲ್ಪ** ಮತ್ತು **ಸ್ಟ್ರೈವ್, ಕೌಶಲ್ಯ ಭಾರತ, ಪಿಎಂ ಯುವ ಯೋಜನಾ.**
- ✓ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ **ಕುಂದುಕೊರತೆ ನಿವಾರಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:**OECD ಯ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ **ಕಂಪನಿ**ಯೊಂದಕ್ಕೆ **ಭಾರತದ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಥಮ-ನ್ಯಾಯಾಲಯ**ದ ಮೂಲಕ ವಾಣಿಜ್ಯ ವಿವಾದವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು **1,445 ದಿನಗಳು** ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ,

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

INTER-STATE RIVER WATER DISPUTES IN INDIA

Meaning:

River water dispute means any dispute or difference between two or more State Governments withr respect to-the use, distribution or control of the waters of, or in, any inter-State river or river valley or the interpretation of the terms of any agreement relating to the use, distribution or control of such waters.

OR

Dispute arising while using, distributing or utilizing a particular river basin area among the states.

Facts for value addition:

- ✓ **More than 80%** of Indian rivers are inter-state rivers.
- ✓ **Krishna** river water agreement **1892**; **country's first**.

Constitutional provisions:

- ✓ **State list** (**17**); water supply, irrigation, canal, drainage, water power etc.
- ✓ **Central list**(**56**); inter-state rivers and river valley.
- ✓ **Article 262(1)**; use, distribution or utilization of waters of any inter-state rivers or river valley; parliament by law.

Examples:

- ✓ **Narmada** river water dispute; Madhya Pradesh, Maharashtra, Rajasthan, Gujarat.
- ✓ **Krishna** river water dispute; Maharashtra, Karnataka, Andhra Pradesh
- ✓ **Cauvery** river water Dispute; Karnataka, Tamilnadu, Kerala, Pondicherry.
- ✓ **Ravi beas** river water Dispute; Jammu and Kashmir, Himachal Pradesh, Delhi, Punjab, Haryana, Rajasthan.

Why/ Reasons for arising inter-state water disputes?

- ✓ **Depletion of ground water**, **drying rivers**, increasing **demand of water** in areas like agricultural, industrial and domestic sectors.
- ✓ **Lack of detailed coverage of issues** while framing laws like no time is fixed to complete the cases under interstate water dispute act, 1956.
- ✓ Building of **Dams/reservoirs** to meet the water needs for irrigation, drinking water and hydel energy generation which indirectly leads to **backwater issues**, **low volume of water flow** in lower catchment areas.
- ✓ Politically vested interests like **vote gain**.
- ✓ Inward looking nature / **protectionist** character of states; that's why delay.

Negative impact of inter-state river water disputes:

- ✓ **Internal stability** will be affected by conduction of strikes or hartaal etc
- ✓ Sometimes states **don't follow Supreme Court's or tribunals awards**; It undermines the faith in working nature of judiciary or Central government etc. Sutlej Yamuna Link Canal Issue; Punjab passed its own law in against the Supreme Court's order.
- ✓ More **delay**; Usage of **time unproductively**; efficiency of **governance** will be hampered.
- ✓ It will impact the various stakeholders like **Farmers** will be affected if verdicts get delayed; residents (article 21); state government; judiciary etc.
- ✓ Rivers will be worshipped in some states; so **people to people** contact will be affected; **Social integration** degraded.

Challenges:

- ✓ **Lack of empowerment of bodies** and **lack of mutual cooperation** among the correlated organizations. Ex- Central Water Commission (**CWC**)(Surface water) and Central Ground Water Board (**CGWB**) of India (ground water)- they don't meet frequently- don't have common forum to discuss etc.
- ✓ **Procedural flaws**; **unscientific methods** in surveying; not covering comprehensively; **no up gradation** in database management etc.
- ✓ **Article 136; special petition**; further litigation; more delay. Ex-Cauvery issue more than 26 years.
- ✓ **Efficient and sustainable use of water resources**; agriculture (drip irrigation), industry (recycling of water), domestic (rain water harvesting); so that Less dependent on river water.
- ✓ States having upper basin area of a particular river will face more **flood related issues**.
- ✓ **Lack of expertise** in personal of concerned bodies; Ex- The composition of the tribunal is **not multidisciplinary**;
- ✓ **Development vs. environment**. Dams mainly built for hydel energy generation; less water in lower catchment; affects ecosystem; earthquake; rehabilitation issues;
- ✓ Affects the relation between states on other levels also such as **diplomatic, ministerial level**; **trades and businesses** etc.
- ✓ **Lack of mutual cooperation among states.**
- ✓ **Lack of comprehensive law framing**; old age laws; **inter State river water dispute act, 1952**. (No time fixed), **River Boards Act, 1956**.
- ✓ Even if an independent body is established making its decision final and binding on parties, it leads to **violation of constitutional provisions (article 136)**; Article 262(2).
- ✓ **Lack of political will**; in **Cauvery Water Dispute**, Tamil Nadu Government requested to constitute the tribunal in 1970. Only after the intervention of Supreme Court, the tribunal was constituted in 1990.
- ✓ Impact the **bilateral relationship with neighboring states or countries**; **farakka** issue with Bangladesh.

Ways ahead:

- ✓ **Advanced technologies**; real time assessing sensors, satellite technology (water drought areas mapping), database management etc.
- ✓ **Institutional architecture** improves; **Dispute Resolution Committee (DRC)** to tackle such issues under interstate river water dispute (amendment) bill 2019.
- ✓ **International best practices**; **US - Mexico international boundary and water commission** - Rio Grande and Colorado.
- ✓ **Inclusive decision making**; Involvement of people from affected area, social activists, experts.
- ✓ **Interlinking of rivers.**
- ✓ Involvement of **private sector**; corporate, NGOs; **Kaveriya koogu** by Isha Foundation.
- ✓ **Multi dimensional approach** so that inter linked issues to river water disputes such as **ground water, forestation, urban planning and catchment area** etc. will be addressed.
- ✓ **Awards of tribunals** will be equivalent to **decrees of Supreme Court**. (Sarakari commission).
- ✓ **Awareness program**; **Global Water Partnership**- about water issues awareness.
- ✓ **Region based specific programs.**
- ✓ **Capacity building** measures of corresponding bodies.
- ✓ **Clearly defined laws.**

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Conclusion:

India has 2.4% of the World's land, 18% of the world population but only 4% of the renewable water resource. If sufficient steps are not taken, the uneven water distribution will increase the possibility of water conflicts. Such disputes must be resolved as early as possible to ensure greater cooperation between the states.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಂತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದ

ಅರ್ಥ:

ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದ ಎಂದರೆ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ನದಿ ಅಥವಾ ನದಿ ಕಣಿವೆಯ ನೀರಿನ ಬಳಕೆ, ವಿತರಣೆ ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವುದು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಒಪ್ಪಂದದ ನಿಯಮಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುರಿಂದಾಗುವ ಗೊಂದಲ.

ಅಥವಾ

ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ, ವಿತರಿಸುವಾಗ ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುವಾಗ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಉಂಟಾಗುವ ವಿವಾದ.

ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಅಂಶಗಳು:

- ✓ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ **80%** ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ನದಿಗಳಾಗಿವೆ.
- ✓ **ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ನೀರಿನ ಒಪ್ಪಂದ 1892**; ದೇಶದ ಮೊದಲನೆಯ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ; ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ನಡುವೆ.

ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳು:

- ✓ **ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿ (17)**; ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ನೀರಾವರಿ, ಕಾಲುವೆ, , ನೀರಿನ ಶಕ್ತಿ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ✓ **ಕೇಂದ್ರ ಪಟ್ಟಿ (56)**; ಅಂತರ ರಾಜ್ಯ ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ನದಿ ಕಣಿವೆಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು.
- ✓ **ವಿಧಿ 262 (1)**; ಯಾವುದೇ ಅಂತರರಾಜ್ಯ ನದಿಗಳು ಅಥವಾ ನದಿ ಕಣಿವೆಯ ನೀರಿನ ಬಳಕೆ, ವಿತರಣೆ ಅಥವಾ ಬಳಕೆಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕಾನೂನನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಸತ್ತಿಗಿದೆ.

ಅಂತರ್-ರಾಜ್ಯ ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

1. **ನರ್ಮದಾ** ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದ; ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಗುಜರಾತ್.
2. **ಕೃಷ್ಣ** ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದ; ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ
3. **ಕಾವೇರಿ** ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದ; ಕರ್ನಾಟಕ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಕೇರಳ, ಪಾಂಡಿಚೆರಿ.
4. **ರಾವಿ ಬಿಯಾಸ್** ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದ; ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ, ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ, ದೆಹಲಿ, ಪಂಜಾಬ್, ಹರಿಯಾಣ, ರಾಜಸ್ಥಾನ.

ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ವಿವಾದಗಳು ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣಗಳು ಏಕೆ?

- ✓ **ಅಂತರ್ಜಲದ ಮಟ್ಟ** ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು, ಬರಗಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ **ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವಿಕೆ**, ಕೃಷಿ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ **ನೀರಿನ ಬೇಡಿಕೆ** ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ.
- ✓ ವಿವರವಾ ಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೆ **ಕಾಯ್ದೆ ರಚನೆಯ** ಕೊರತೆ; ಉದಾ: **ಅಂತರರಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ವಿವಾದ ಕಾಯ್ದೆ, 1956** ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಸಮಯವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸದಿರುವುದು.
- ✓ ನೀರಾವರಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ಜಲಶಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು **ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು / ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು** ನಿರ್ಮಿಸುವು ವುದರಿಂದ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ **ಹಿನ್ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ** ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಜಲಾಶಯದ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಿನ ಹರಿ ವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.
- ✓ **ರಾಜಕೀಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು** ; ಚುನಾವಣೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ **ಮತ ಗಳಿಕೆಗಾಗಿ**.
- ✓ ರಾಜ್ಯಗಳು ತ್ಯಾಗದ ಮನೋಭಾವನೆ ಹೊಂದದೆ ಎಲ್ಲವು ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶ ; ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಿಳಂಬ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಅಂತರ-ರಾಜ್ಯ ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದಗಳ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ:

- ✓ **ಆಂತರಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ** ಬರಬಹುದು : ಮುಷ್ಕರ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಾನಿ ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ರಾಜ್ಯಗಳು **ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್** ಅಥವಾ **ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಗಳ** ತೀರ್ಪನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಇದು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸದ ಸ್ವರೂಪದ ಮೇಲೆ **ಜನರಲ್ಲಿರುವ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ** ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಉದಾ: **ಸಟ್ಲೇಜ್ ಯಮುನಾ ಜೋಡಿಸುವ ಕಾಲುವೆ** ವಿಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ ಆದೇಶಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಪಂಜಾಬ್ ತನ್ನದೇ ಆದ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು.
- ✓ ಹೆಚ್ಚು **ವಿಳಂಬ**; ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಯದ ಬಳಕೆಯಾಗದೇ ಇರುವುದ; **ಆಡಳಿತದ ದಕ್ಷತೆಗೆ** ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ ತೀರ್ಪುಗಳು ವಿಳಂಬವಾದರೆ **ರೈತರಂತಹ ವಿವಿಧ ಪಾಲುದಾರರ ಮೇಲೆ** ಇದು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ; ಪಾಲುದಾರರೆಂದರೆ **ನಿವಾಸಿಗಳು (ವಿಧಿ 21)**; ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ; ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನದಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ **ರಾಜ್ಯಗಳ ಜನರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ** ಕೆಡುವುದು; **ಸಾಮಾಜಿಕ ಐಕ್ಯತೆಗೆ** ಧಕ್ಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

- ✓ **ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ದೇಶಗಳೊಂದಿಗಿನ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಬಂಧದ** ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದು; ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ **ಫರಕ್ಕಾ ಬ್ಯಾರೇಜ್ ನ ಸಮಸ್ಯೆ.**

✓ **ಸವಾಲುಗಳು:**

- ✓ **ಸರಕಾರೀ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಬಲೀಕರಣದ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರದ ಕೊರತೆ.** ಉದಾ: ಕೇಂದ್ರ ಜಲ ಆಯೋಗ (**CWC**) (ಮೇಲ್ಮೈ ನೀರು) ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಕೇಂದ್ರ ಅಂತರ್ಜಲ ಮಂಡಳಿ (**CGWB**) ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ನದಿನೀರಿನ ಕುರಿತು ಸಮಗ್ರವಾದ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಾಗಲಿ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗುವಿಕೆ.
- ✓ **ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ನ್ಯೂನತೆಗಳು; ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನಗಳು;** ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲ; **ದತ್ತಾಂಶಗಳನಿರ್ವಹಣೆಯ**ಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ನಾವಿನ್ಯತೆ ಇರದೇ ಇರುವುದು.
- ✓ **136 ನೇ ವಿಧಿ;** ವಿಶೇಷ ಅರ್ಜಿ; ಮತ್ತಷ್ಟು ದಾವೆ ಹೂಡಿಕೆ; ಹೆಚ್ಚು ವಿಳಂಬವಾಗುವಿಕೆ. ಉದಾ: **ಕಾವೇರಿ** ನದಿ ನೀರಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ **26 ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಳೆಯದಾದುದು.**
- ✓ **ನೀರಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ;** ಉದಾ: **ಕೃಷಿ (ಹನಿ ನೀರಾವರಿ), ಕೈಗಾರಿಕೆ (ನೀರಿನ ಮರುಬಳಕೆ), ಗೃಹಬಳಕೆ (ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು);** ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ನದಿ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಕಡಿಮೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಬಹುದು.
- ✓ **ಸರಕಾರೀ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿಯ ಕೊರತೆ;** ಉದಾ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಗಿರಾತ್ತಾರೆ;
- ✓ **ಅಭಿವೃದ್ಧಿ vs. ಪರಿಸರ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಭಾವ.** ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜಲ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು; ಆಣೆಕಟ್ಟಿನ ಕೆಳಭಾಗದ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರು ಹರಿಯುವದು; ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮ; ಭೂಕಂಪ; ಪುನರ್ವಸತಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು;
- ✓ **ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ, ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ**ದಂತಹ **ಆಡಳಿತದ ಇತರ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ** ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ; ವಹಿವಾಟು –ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಸಹ ಕುಂಠಿತವಾಗಬಹುದು.
- ✓ **ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರದ ಕೊರತೆ.**
- ✓ **ಸಮಗ್ರ ಕಾನೂನು ರಚನೆಯ ಕೊರತೆ; ಹಳೆಯದಾದ ಕಾನೂನುಗಳು;** ಉದಾ**: ಅಂತರ ರಾಜ್ಯ ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದ ಕಾಯ್ದೆ, 1952**. (ತೀರ್ಪು ನೀಡಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ), **ನದಿ ಮಂಡಳಿ ಕಾಯ್ದೆ, 1956.**
- ✓ ಅಂತರ ರಾಜ್ಯ ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು **ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ**ದರೂ ಸಹ ಅದರ ನಿರ್ಧಾರ ಅಂತಿಮವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ , ಅದು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ (ವಿಧಿ 136); ಉದಾ: ವಿಧಿ 262 (2).
- ✓ **ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕೊರತೆ;** ಕಾವೇರಿ ಜಲ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ, ತಮಿಳುನಾಡು ಸರ್ಕಾರ 1970 ರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವನ್ನು ರಚಿಸುವಂತೆ ವಿನಂತಿಸಿತು. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯ ನಂತರವೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ 1990 ರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿತು.

ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗಗಳು:

- ✓ **ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು;** ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನದಿಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ **ಸಂವೇದಕಗಳು, ಉಪಗ್ರಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ** (ನೀರಿನ ಬರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಕ್ಷೆ), ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ;** ಅಂತರರಾಜ್ಯ ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಮಸೂದೆ 2019 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು **ವಿವಾದ ಪರಿಹಾರ ಸಮಿತಿ (ಡಿಆರ್‌ಸಿ)** ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ** ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿರುವ ಕ್ರಮಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ; ಉದಾ **ಅಮೇರಿಕಾ - ಮೆಕ್ಸಿಕೊ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗಡಿ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಆಯೋಗ -** ರಿಯೊ ಗ್ರಾಂಡೆ ಮತ್ತು ಕೊಲೊರಾಡೋ ನದಿಗಳ ನಡುವಿನ ಹಂಚಿಕೆಯ ಸಮಿತಿ.
- ✓ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ತಜ್ಞರು, ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು **ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.**
- ✓ **ಅಂತರ್ ನದಿ ಜೋಡಣೆ.**
- ✓ **ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ;** ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್, ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು; ಉದಾ: ಇಶಾ ಫೌಂಡೇಶನ್ ಜಾರೊಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ **ಕಾವೇರಿಯ ಕೂಗು** ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
- ✓ **ಅಂತರ್ಜಲ, ಅರಣ್ಯ, ನಗರ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ** ಮುಂತಾದ ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಸಂಭಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವುದು.
- ✓ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಗಳ ತೀರ್ಪುಗಳು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ ತೀರ್ಪುಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿರಬೇಕು. **(ಸರ್ಕಾರಿಯಾ ಆಯೋಗದ ವರದಿ).**
- ✓ **ಜಾಗೃತಿ** ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ; **ಜಾಗತಿಕ ನೀರಿನ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ-** ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
- ✓ **ಪ್ರದೇಶ ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು** (ಆಯಾ ನದಿ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು).
- ✓ **ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ**ವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು
- ✓ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾದ ಕಾನೂನುಗಳು.

ತೀರ್ಮಾನ:

ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದ 2.4% ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ವಿಶ್ವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 18% ಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ನೀರಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 4% ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಭಾರತದ ಪಾಲಾಗಿದೆ. ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಅಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿರುವ ನೀರಿನ ವಿತರಣೆಯು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಘರ್ಷಣೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಇಂತಹ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ನದಿಗಳಂತಹ ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಸದ್ಬಳಕೆ ಮಾಡೋಣ.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Modernization in agriculture

Definiton:

Modernization of agriculture is a process of transforming agriculture from traditional **labor-based agriculture** to **technology-based agriculture.**

OR

Application of **advanced technologies** to enhance **productivity and yield** can be called as Modernization of agriculture.

OR

Agricultural modernization is the process of transforming the agricultural sector into one that is dynamic, technologically advanced, and competitive, yet centered on human resource development, guided by the sound principles of social justice

Facts for value adition:

- ✓ The average landholding size of a household is only 1.1 hectare (ha) in 2015-16, according to a survey by NABARD. So to increase the productivity over small landholdings farmers should be enable to use modern technology tools.
- ✓ Around 50% of working population in India is dependent on agriculture but contributes only 14.4 % to GDP. Modernizing agriculture helps to enhance its share to GDP.

How/ in what way we can introduce modernization in agriculture and it's positive impacts:

- ✓ **Mechanization**: **National mission on agricultural extension and Technology**- Sub mission on **agricultural mechanization**; sowing Machines, harvesters etc.; reduces the **timing, human effort** as well as less **leakage**
- ✓ **Drip irrigation/ sprinkler irrigation**- **Pradhan Mantri krishi sinchai Yojana**; **Israel model**; sustainable use of water resources.
- ✓ **Digitization**- **DBT** of any subsidy, MSP or financial incentive **PM ujjwala Yojana**, **Pradhan Mantri Annadata Aay SanraksHan Abhiyan (PM-AASHA)**- it includes **Price Support Scheme**, **Price Deficiency Support Scheme**; reduces administrative hurdles like corruption, red tapism and Increases the **accountability and transparency** in governance etc.
- ✓ **Bio technology**- **Biotech Kisan Scheme**; gene editing, **transgenic plants**; ex - **Bt cotton, DMH 11** (Mustard); pest/insect resistant, heat resistant, less water intensive and high yield varieties.
- ✓ **Online trading**; **e-NAM**;**MCX** (Commodity trading platform); reduces the **middlemen issue**, farmers get right price, crops can be sold to any buyer from around the nation.
- ✓ **Database management technology**; ex- **bhoomi** software by **Karnataka Government**, data repository of ICAR; easy **portability** of documents, accurate measurement of landholdings.
- ✓ **Banking technology**- ex **Pradhan Mantri Jan Dhan Yojana**; **financial inclusion**, accessing formal credit.
- ✓ **Drone technology**- **Pradhan Mantri Fasal Bhima Yojana**; reimbursement of **insurance** to pre, during and post agricultural losses with **authenticity**.
- ✓ **Cryogenic technology**- **storage facilities**; to lessen the leakages, for long time without losing quality of crops especially for perishable crops.
- ✓ **Processing technology** at Farmers' fields- **PM Kisan Sampada Yojana-Mega food park**; processing, standardizing at single point , cost effective for farmers(reducing transportation and storage costs), employment to local people, export orientation.
- ✓ **Cloud seeding technology**: **Varshadhari project** by **Karnataka government**; to overcome drought, acute water shortage.

- ✓ **Waste water treatment technology**: agricultural waste water recycling + sewage water treatment methodologies (grey Water seperation)
- ✓ **Vertical farming technology** which uses hydroponics, aquaponics, aero phonics, fertigation etc.; intensive agriculture in optimum space; **Saytrees, NGO in Bengaluru** started first vertical gardening in india.
- ✓ **Green technology-bio fuels** (bio ethanol), bio plastics, **bio fertilizers**; conversion of agri wastes into other usable products with less carbon emissions, cost effective agriculture, enhancing productivity etc.
- ✓ **Supercomputing technology- National Supercomputing mission - Pratyush, Mihir** etc; effective and effective weather based forecasting.
- ✓ **Mobile technology** is playing an important role in monitoring and controlling crop irrigation systems.
- ✓ **Monocropping to inter cropping** or mixes cropping.
- ✓ **Happy seeder machine**; helps in removing stubbles from the fields effectively- addressing the **stubble burning** issue.
- ✓ **Soil health card Scheme**, **National Mission Sustainable Agriculture, Nutrient based Subsidy Scheme**; real time assessment method; cropping based on soil nutrients.

Negative impacts or challenges in modernization of agriculture:

- ✓ Threat to **privacy** of data by utilizing the **digitalization**; leads to **cybercrimes** such as hacking, cyber theft etc.
- ✓ Tools or methods based on modern technologies are sometimes **costly** to afford by farmers.
- ✓ **Ethical issues;** Certain Technologies can go **against order of the nature**; in converting **heterogeneity** of wild species into **homogeneity** of hybrid species or by leading to **mutation** like incidents.
- ✓ **Domination of few companies** which produce HYV seeds; in fixing prices, in putting conditions etc.
- ✓ **Illiteracy**: lack of education- unaware about Government's initiatives + misuse of farmers' data by third parties (ex- in receiving incentives from government etc).
- ✓ **Lack of effective implementation of laws**; **Pradhan Matri Fasal Bhima Yojana** (centre and state governments are providing their share in timely manner, data constraints), **e-NAM**(only 13 states have altered their APMC acts to implement it but it is still not functional in any state of India).
- ✓ **Lack of infrastructure**; biotechnology labs, gene banks, digital infrastructure such as data banks etc.
- ✓ **Lack of Institutional set up** and **lack of empowerment** of such institutions ; Krishi Vignyan Kendras, National Dairy Development Board etc.
- ✓ **Capacity building** of farmers; **KVKs**, agricultural universities.
- ✓ Requirement of **high skilled workforce**: cryogenic technology and cloud seeding technology.
- ✓ **Subsidy, loan waivers** not only Increases the **burden on government** but also on **third party agencies** such as insurance companies, banks as they are facing **NPA issues** etc.
- ✓ **Creates technology divide**; between **urban and rural**; between **younger and older generation**.
- ✓ **Lack of private sector participation** in certain policies such as **Mega Food Park** establishment under Pradhan Mantri Kisan Sampada Yojana etc.
- ✓ **Development versus environment** conservation; **environmentalists** and **social activists** pose challenges against inculcating certain advanced technologies; ex- **biotechnology**.
- ✓ Farmers get **informal credit** to apply advanced technologies; **debt trap**; may lead to **farmers' suicides**.
- ✓ **Lack of clarity in certain laws**; **tenancy laws**: non recognition of tenets as formal laborers so they get financial incentives and get access to credit system.
- ✓ **Population growth**; **lessen per capita landholdings** (**1.1ha per capita** landholdings, NABARD)
- ✓ **Lack of political will.**
- ✓ Application of advanced technology is **not meeting the demands**; supercomputing is not giving weather forecasting.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Suggestions:

- ✓ Increasing the **purchasing power** of farmers by providing **financial assistance** to them; **Pradhan Mantri Kisan Samman Nidhi**, **Rythu Bandhu scheme** of Andhra Pradesh.
- ✓ **Skilling and training: Krishi Vigyan Kendra**, **Pandit Deenadayal Upadyaya Krishi Shiksha Scheme**.
- ✓ **Institutional architecture** expansion; **Farmer Producing Organizations.**
- ✓ **Effective databese management**; ex- Marketing Research and information network.
- ✓ Exchange of information and expertise on **International platforms**; agreement between **ICRISAT and ICAR** to apply climate resilient agriculture practices and producing smart food.
- ✓ **Cooperation among different countries** with **International organizations**; **Karnataka** Government is getting financial assistance from **Asian Development Bank** to apply Technologies in Irrigation field + **World Bank** and **Odisha** government have been collaborated to implement climate resilient agriculture.
- ✓ **R&D promotion** in modern technologies applicable to agriculture sector.
- ✓ **Awareness generation** and promoting such Technologies by testing and demonstrating to farmers at filed level.
- ✓ **Innovative solutions** to inculcate modern methods in agriculture; **Yuva Sahakar Scheme** of NCDC; **Smart India Hackthon**.
- ✓ **Self sustaining methodologies** in agriculture by using local resources; ex- **Zero Budget Natural Farming**.

Karnataka Government's initiatives to support modernization in agriculture:

- ✓ Krishi Bhagya Scheme
- ✓ Karnataka Biotechnology Policy 2017-22
- ✓ Raitha Samparka Kendras
- ✓ Adoption of drip irrigation with Israeli technology.
- ✓ Rashtriya e-market services Ltd (ReMS) ; Karnataka Govt + NCDEX e-markets Ltd.
- ✓ Uber for agricultural services scheme; Subsidy for tractors
- ✓ KKISAN portal
- ✓ Surya Raitha Scheme.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನೀಕರಣ

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:

ಕೃಷಿಯ ಆಧುನೀಕರಣವು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ **ಕಾರ್ಮಿಕ ಆಧಾರಿತ ಕೃಷಿಯಿಂದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಕೃಷಿಯಾಗಿ** ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಅಥವಾ

ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು **ಇಳುವರಿಯನ್ನು** ಹೆಚ್ಚಿಸಲು **ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು** ಕೃಷಿಯ ಆಧುನೀಕರಣ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು.

ಅಥವಾ

ಕೃಷಿ ಆಧುನೀಕರಣವು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು **ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ, ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ** ಮುಂದುವರಿದ ಮತ್ತು **ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾದ**, ಆದರೆ **ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ** ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುವ, **ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ** ಉತ್ತಮ ತತ್ವಗಳಿಂದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳು:

- ✓ **2015-16**ರಲ್ಲಿ ಮನೆಯ **ಸರಾಸರಿ ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಗಾತ್ರವು** ಕೇವಲ **1.1 ಹೆಕ್ಟೇರ್** ಮಾತ್ರ ಎಂದು **ನಬಾರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆ** ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯೊಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಣ್ಣ ಜಮೀನುಗಳ ಮೇಲೆ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ರೈತರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.
- ✓ **ಭಾರತದಲ್ಲಿ** ದುಡಿಯುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು **50%** ಜನರು **ಕೃಷಿಯ** ಮೇಲೆ **ಅವಲಂಬಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ** ಆದರೆ **ಒಟ್ಟು ದೇಶಿಯ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ (ಜಿಡಿಪಿಗೆ)** ಕೇವಲ **14.4%** ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷಿಯನ್ನು ಆಧುನೀಕರಿಸುವುದು ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನೀಕರಣವನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ / ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- ✓ **ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ: ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್- ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಉಪ ಮಿಷನ್; ಬಿತ್ತನೆ ಯಂತ್ರಗಳು, ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವ ಯಂತ್ರಗಳು** ಇತ್ಯಾದಿ; **ಸಮಯ, ಮಾನವ ಪ್ರಯತ್ನ** ಮತ್ತು **ನಷ್ಟವನ್ನು** ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಹನಿ ನೀರಾವರಿ / ಸಿಂಪರಣಾ ನೀರಾವರಿ- ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆ; ಇಸ್ರೇಲ್ ಮಾದರಿ; ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ.**
- ✓ **ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ-** ಯಾವುದೇ **ಸಬ್ಸಿಡಿ, ನೇರ ಲಾಭ ವರ್ಗಾವಣೆ, ಎಂ ಎಸ ಪಿ,** ಪಿಎಂ **ಉಜ್ವಾಲಾ ಯೋಜನೆ**ಯಡಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ, ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಅನ್ನದಾತ ಆಯಾ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಅಭಿಯಾನ (ಪಿಎಂ-ಆಶಾ) - ಇದು ಬೆಲೆ ಬೆಂಬಲ ಯೋಜನೆ, ಬೆಲೆ ಕೊರತೆ ಬೆಂಬಲ ಯೋಜನೆ; **ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ,** ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗುವ **ವಿಳಂಬ ,ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ** ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ **ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ** ಮತ್ತು **ಪಾರದರ್ಶಕತೆ**ಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ- ಬಯೋಟೆಕ್ ಕಿಸಾನ್ ಯೋಜನೆ; ಜೀನ್ ಬದಲಾವಣೆ, ಜೀವಾಂತರ ಸಸ್ಯಗಳು;** ಉದಾ **- ಬಿಟಿ ಹತ್ತಿ, ಡಿಎಂಹೆಚ್ 11** (ಸಾಸಿವೆ); **ಕೀಟ ನಿರೋಧಕ, ಶಾಖ ನಿರೋಧಕ, ಕಡಿಮೆ** ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು **ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿ** ನೀಡುವ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದು.
- ✓ **ಆನ್‌ಲೈನ್ ವ್ಯಾಪಾರ; ಇ-ನ್ಯಾಮ್; MCX**(ಸರಕು ವ್ಯಾಪಾರ ವೇದಿಕೆ); **ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ** ಮಾಡುತ್ತದೆ, **ರೈತರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬೆಲೆ** ಸಿಗುತ್ತದೆ, **ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದಾದ್ಯಂತದ** ಯಾವುದೇ ಖರೀದಿದಾರರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದು.
- ✓ **ದತ್ತಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ; ಕರ್ನಾಟಕ** ಸರ್ಕಾರದ **ಭೂಮಿ** ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್, **ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಭಾರತೀಯ ಮಂಡಳಿ ದತ್ತಾಂಶ ಭಂಡಾರ;** ದಾಖಲೆಗಳ **ಸುಲಭ ಒಯ್ಯಬಲ್ಲತೆ,** ಭೂಮಾಲೀಕರ **ನಿಖರ ಅಳತೆ.**
- ✓ **ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ-** ಉದಾ: **ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಜನ ಧನ್ ಯೋಜನೆ; ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ**ವಾಗಿ ಎಲ್ಲರ **ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಔಪಚಾರಿಕ ಸಾಲ**ವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ✓ **ಡ್ರೋನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ- ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮಾ ಯೋಜನೆ; ಕೃಷಿ ನಷ್ಟ**ವನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಅಳೆಯಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ **ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆ ಹಂತದಿಂದ ಕೊನೆಯ ಹಂತದ**ವರೆಗೂ ಕೃಷಿ ನಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿ ವಿಮೆಯನ್ನು ಮರು ಪಾವತಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.
- ✓ **ಕ್ರಯೋಜೆನಿಕ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ- ಶೇಖರಣಾ ಸೌಲಭ್ಯ**ಗಳು; **ಸೋರಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ** ಮಾಡಲು, **ದೀರ್ಘಕಾಲ**ದವರೆಗೆ **ಬೆಳೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ**ವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ ರೈತರ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ **ಸಂಸ್ಕರಣಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ- ಪಿಎಂ ಕಿಸಾನ್ ಸಂಪದ ಯೋಜನೆ-ಮೆಗಾ ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್;** ಕೊನೆಯ ಉತ್ಪನ್ನ ತಯಾರಿಸುವವರೆಗೆ **ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಹಂತ**ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ, **ರೈತರಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆ** ಮಾಡುವುದು (ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಶೇಖರಣಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು), **ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ, ರಫ್ತು** ಕೂಡ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ.
- ✓ **ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ: ಕರ್ನಾಟಕ** ಸರ್ಕಾರದ **ವರ್ಷಧಾರಿ ಯೋಜನೆ; ಬರ, ತೀವ್ರ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ**ಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು.
- ✓ **ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ:** ಕೃಷಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರು ಮರುಬಳಕೆ + ಒಳಚರಂಡಿ ನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

- ✓ **ಹೈಡ್ರೋಪೋನಿಕ್ಸ್, ಅಕ್ವಾಪೋನಿಕ್ಸ್, ಏರೋ ಫೋನಿಕ್ಸ್**ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ **ಲಂಬ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ; ಕನಿಷ್ಠ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರತೆಯ ಕೃಷಿ; ಸೆ ಟ್ರೀಸ್, ಬೆಂಗಳೂರಿನ** ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಲಂಬ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.
- ✓ **ಹಸಿರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ-ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳು (ಜೈವಿಕ ಎಥೆನಾಲ್), ಜೈವಿಕ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ**ಗಳು; ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಲಾಭಗಳು**- ಕಡಿಮೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ, ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚ**ದಲ್ಲಿ **ಕೃಷಿ, ಉತ್ಪಾದಕತೆ**ಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಹ **ಕೃಷಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ**ಗಳನ್ನು **ಮರುಬಳಕೆಯ ಉತ್ಪನ್ನ**ಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು.
- ✓ **ಸೂಪರ್‌ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೂಪರ್‌ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್ ಮಿಷನ್ - ಪ್ರತ್ಯುಷ್, ಮಿಹಿರ್** ಇತ್ಯಾದಿ; ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಹವಾಮಾನ ಆಧಾರಿತ ಮುನ್ಸೂಚನೆ.
- ✓ **ಬೆಳೆ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಮೊಬೈಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ** ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.
- ✓ **ಒಂದೇ ಬೆಳೆ**ಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಬದಲು **ಬಹು ಬೆಳೆ**ಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ **ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಯ** ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- ✓ **ಹ್ಯಾಪಿ ಸೀಡರ್ ಯಂತ್ರ; ಕೊಯ್ಲು ಪೈರಿನ ಕೂಳೆ**ಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ- ಕೊಯ್ಲು ಪೈರಿನ ಕೂಳೆಯನ್ನು ಸುಡುವ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಿಷನ್ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ, ಪೋಷಕಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಯೋಜನೆ;** ನೈಜ ಸಮಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವಿಧಾನ; **ಮಣ್ಣಿನ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆ**ಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಅನುವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿಯ ಆಧುನೀಕರಣದಲ್ಲಿ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಅಥವಾ ಸವಾಲುಗಳು:

- ✓ **ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ**ವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮಾಹಿತಿಯ **ಗೌಪ್ಯತೆ**ಗೆ ಸವಾಲಾಗಬಹುದು; **ಹ್ಯಾಕಿಂಗ್, ಸೈಬರ್ ಕಳ್ಳತನ** ಮುಂತಾದ ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ**ಗಳನ್ನು **ಆಧರಿಸಿದ ಪರಿಕರಗಳು** ಅಥವಾ **ವಿಧಾನಗಳು** ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ **ರೈತರಿಗೆ** ನಿಭಾಯಿಸಲು **ದುಬಾರಿ**ಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ **ನೈತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು**; ಕೆಲವು **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ**ವಾಗಿ ಹೋಗಬಹುದು; **ಕಾಡು ಪ್ರಭೇದಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆ**ಯನ್ನು ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಪ್ರಭೇದಗಳು **ಏಕರೂಪತೆ**ಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಥವಾ **ರೂಪಾಂತರಕ್ಕೆ(ಮ್ಯುಟೇಷನ್)** ಕಾರಣವಾಗುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.
- ✓ **ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ ಬೀಜ**ಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಕೆಲವು **ಕಂಪನಿಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ; ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ, ಷರತ್ತು**ಗಳನ್ನು **ಹಾಕುವಲ್ಲಿ,** ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಹಾಕಿದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಬಾರಿಗೆ ಬಿತ್ತಲು ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಅನಕ್ಷರತೆ: ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆ-** ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ**+ ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ**ಗಳಿಂದ ರೈತರ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು **ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು** (ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ).
- ✓ **ಕಾನೂನುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕೊರತೆ; ಪ್ರಧಾನ್ ಮಾತ್ರಿ ಫಾಸಲ್ ಭೀಮಾ ಯೋಜನೆ** (ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾಲನ್ನು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಒದಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ, ದತ್ತಾಂಶ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ), **ಇ-ನ್ಯಾಮ್** (ಕೇವಲ 13 ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ಎಪಿಎಂಸಿ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿವೆ ಆದರೆ ಇದು ಭಾರತದ ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಇನ್ನೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ) .
- ✓ **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ; ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು, ಜೀನ್ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ**ಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವ **ದತ್ತಾಂಶ ಬ್ಯಾಂಕು**ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕೊರತೆ.
- ✓ **ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಕೊರತೆ** ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ **ಸಬಲೀಕರಣದ ಕೊರತೆ; ಕೃಶಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಡೈರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ,** ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ..
- ✓ **ಹೆಚ್ಚಿನ ನುರಿತ ಕಾರ್ಯಪಡೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ:** ಕ್ರಯೋಜೆನಿಕ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮೋಡ ಬಿತ್ತನೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಪದೇಪದೇ ವಿಫಲವಾಗುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.
- ✓ ಸಬ್ಸಿಡಿ, ಸಾಲ ಮನ್ನಾ **ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಹೊರೆ**ಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಲ್ಲದೆ**, ವಿಮಾ ಕಂಪನಿಗಳು, ಬ್ಯಾಂಕ್** ಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ **ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸದ ಸ್ವತ್ತುಗಳ** ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವಂತಹ ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಮೇಲೂ ಹೊರೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ
- ✓ **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವಿಭಜನೆ**ಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ; **ನಗರ** ಮತ್ತು **ಗ್ರಾಮೀಣ** ನಡುವೆ; **ಹೊಸ** ಮತ್ತು **ಹಳೆಯ ಪೀಳಿಗೆ**ಯ ನಡುವೆ.
- ✓ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಸಂಪದ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಗಾ ಫುಡ್ ಪಾರ್ಕ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯಂತಹ ಕೆಲವು ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ **ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಕೊರತೆ.**
- ✓ **ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ; ಪರಿಸರವಾದಿಗಳು** ಮತ್ತು **ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು** ಕೆಲವು ಸುಧಾರಿತ **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸವಾಲು**ಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ; ಉದಾ: ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ.
- ✓ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲು **ರೈತರು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸಾಲ**ವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ**; ಸಾಲದ ಬಲೆ**ಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಅದರಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಲಾರದೆ **ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ**ಗೂ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.
- ✓ ಕೆಲವು **ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯ ಕೊರತೆ**; ಉದಾ: **ಹಿಡುವಳಿ ಕಾನೂನುಗಳು**: ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯು ಒಡೆಯನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತಹ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ **ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಧನ ಸಹಾಯ** ಮತ್ತು **ಸಾಲದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ**ಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ
- ✓ **ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾದಂತೆ** ತಲಾ ಭೂಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ (ತಲಾ 1.1 ಹೆ. ತಲಾ ಭೂಸ್ವಾಮ್ಯ, **ನಬಾರ್ಡ್** ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ)
- ✓ **ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ** ಕೊರತೆ.
- ✓ **ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅನ್ವಯವು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿಲ್ಲ**; ಉದಾ: **ಸೂಪರ್ ಕಂಪ್ಯೂಟಿಂಗ್** ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿ ನಂತರವೂ **ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆ**ಯನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಸಲಹೆಗಳು:

- ✓ **ರೈತರಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು** ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅವರ ಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು; **ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಸಮ್ಮಾನ್ ನಿಧಿ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ರೈತು ಬಂಧು ಯೋಜನೆ.**
- ✓ **ಕೌಶಲ್ಯ** ಮತ್ತು **ತರಬೇತಿ: ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಪಂಡಿತ್ ದೀನದಾಯಲ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಕೃಷಿ ಶಿಕ್ಷ ಯೋಜನೆ.**
- ✓ **ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ; ರೈತ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು.**
- ✓ **ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ;** ಉದಾ- ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ ಜಾಲ.
- ✓ **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ** ಮತ್ತು **ಪರಿಣತಿಯ ವಿನಿಮಯ;** ಹವಾಮಾನ-ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲು ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಆಹಾರವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು **ICRISAT** ಮತ್ತು **ICAR** ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿವೆ.
- ✓ **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆ**ಗಳೊಂದಿಗೆ **ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಸಹಕಾರ;** ನೀರಾವರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲು **ಕರ್ನಾಟಕ** ಸರ್ಕಾರವು **ಏಷ್ಯನ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕಿ**ನಿಂದ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ + ಹವಾಮಾನ-ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು **ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್** ಮತ್ತು **ಒಡಿಶಾ** ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಸಹಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರ**ಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ **ಸಂಶೋಧನೆ**ಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ ರೈತರ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ **ಪರೀಕ್ಷೆ** ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು **ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ** ಮೂಲಕ ಅವರಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ **ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು** ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಹಾಗೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ✓ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ **ನಾವೀನ್ಯತೆ**ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ನೀಡುವಿಕೆ; **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮವು ಆರಂಭಿಸಿದ ಯುವ ಸಹಕರ್ ಯೋಜನೆ; ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಹ್ಯಾಕಥಾನ್.**
- ✓ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು; ಉದಾ- **ಶೂನ್ಯ ಬಜೆಟ್ನಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನ.**

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಆಧುನೀಕರಣವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- ✓ ಕೃಶಿ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ
- ✓ ಕರ್ನಾಟಕ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನೀತಿ 2017-22
- ✓ ರೈತಾ ಸಂಪರ್ಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು
- ✓ ಇಸ್ರೇಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಅಳವಡಿಕೆ.
- ✓ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇ-ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಸೇವೆಗಳು ಲಿಮಿಟೆಡ್ (ರೆಎಂಎಸ್); ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ + ಎನ್‌ಸಿಡಿಎಕ್ಸ್ ಇ-ಮಾರ್ಕೆಟ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್.
- ✓ ಕೃಷಿ ಸೇವೆಗಳ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಉಬರ್; ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ
- ✓ ಕೆಕಿಸಾನ್ ಪೋರ್ಟಲ್
- ✓ ಸೂರ್ಯ ರೈತ ಯೋಜನೆ.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Plastic pollution and its impact on environment

Facts for introduction

- WWF (World Wide Fund) Report 2019 on plastic waste pollution, 75% of the plastic ever produced in the world is already waste.
- World Economic Forum reports that 90 % of the plastic in our oceans comes from just eight rivers in Asia and two in Africa.
- Worldwide, about 90% of marine organisms and birds are consuming plastic in some or the other form.
- Plastic contributes to 10% of all the wastes we produce.
- Every minute, 10 million plastic bottles are bought.
- As per Environment Ministry about 20,000 tones of plastic waste is generated every day in our country, out of which only 13,000-14000 tones is collected.

Classification of plastics based on its thickness:

- Micro plastic - 1 µm to 5 mm
- Meso plastic - 5 mm to 25 mm
- Macro plastic - more than 25 mm

Why plastic is being used so widely?

- More resistance and durability
- Easy reusability and recycling capacity
- Application in diversified fields starting from pen caps to space craft's.
- Higher strength & lower weight.
- Flexibility (can be moulded into any shape)
- Cost effective compared to other alternatives.

Negative impact of plastic usage:

- Mainly impacts on biodiversity/wildlife esp. on the life of aquatic organisms by thriving into their habitats.
- Enters the food chain converting into toxic substances and even may lead to mutation etc
- Incineration of plastics in public places leads to emission of pollutants like green house gases.
- Gradual long term decaying if plastic leads to change in chemical properties of the soil.
- Plastic disposal leads to water clogging and urban floods such as Chennai floods etc
- Deposition over oceanic surface will not only impact biotic activities but also abiotic activities like carbon sinking, oxygen Exchanging etc
- Certain places like historical places, beaches etc look dirty because of littering of plastics, which inturn affects tourism sector.

KADAMBA ACADEMY STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Challenges in eradicating plastic usage:

- Difficult to change society's attitude.
- Lack of effective implementation of policies ex. most of the states have not implemented Solid waste management rules 2016 yet.
- Unscientific methods used in plastic treatment.
- Non availability of cost effective alternative to plastics.
- Difficult to take out/collect plastic from certain areas like seabed, space etc
- Lack of awareness & negligence among the public.
- Most of the plastics are downgraded in India which means it is recycled into low quality plastic.
- Health issues. Ex - constituents of plastics like benzene can cause cancer. Recycling of plastics is associated with skin and respiration related problems.
- Loss of employment.

Plastic pollution: Ways ahead

- **Bottom to top approach**. Empowering local governments in fees collection, levying taxes etc.
- Bring in the responsibility of producers and generators. Ex by applying Collect back system approach.
- Promotion to find out creative solutions like usage of waste plastic into road construction, building houses and plastic gardens etc.
- Research and development promotion or applying advanced technologies in providing better alternatives to plastic like usage jute and cloth bags in packaging.
- Giving importance and bringing the neglected key players into formal chain. Ex - rag pickers.
- Involvement of private players like corporate, NGOs etc. Ex - CSR mechanism.
- Promoting **circular economy** concept in policy design.
- Effective data gathering, surveying on plastic usage and deposited areas etc.
- Involvement of all stakeholders like industries, public, MSME, Government etc
- Awareness generation through online and offline campaigns. Ex - Swachcha Bharat Abhiyan.etc

International steps in beating plastic pollution

- Honolulu strategy by UNEP
- Cleanseas campaign by UNEP
- MARPOL (international convention for the prevention of pollution from ships)

India's steps

- Environment (protection) act, 1986
- Solid waste management rules, 2016(Increase minimum thickness of plastic carry bags from 40 to 50 microns)
- "Zero effect Zero defect" production model
- The plastic (manufacture, usage and management) rules, 2009
- Single use plastic elimination target by 2022
- Green Rating for Integrated Habitat Assessment (GRIHA) rating
- Pradhan Mantri Gram Sadak Yojana (promotion of usage of green technologies in road construction)]

Quotes related to plastic pollution

- **“Only we humans make waste that nature can’t digest.”** -CHARLES MOORE
- **“Be kind to all creatures; this is the true religion"** -BUDDHA
- **"This is our world, a common world. Everybody should feel a common responsibility"** -BAN KI MOON
- **“Greed has poisoned man’s souls"** -CHARLIE CHAPLIN

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ

ಪೀಠಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ದತ್ತಾಂಶಗಳು

- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ WWF (Worldwide Fund fo Nature) ನೀಡಿರುವ 2019ರ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ನ 75% ಈಗಾಗಲೇ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ನಮ್ಮ ಸಾಗರಗಳಲ್ಲಿನ 90% ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ವಿಷ್ಯಾದ ಕೇವಲ ಎಂಟು ನದಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಎರಡು ನದಿಗಳಿಂದ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ವಿಶ್ವ ಆರ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ.
- ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ, ಸುಮಾರು 90% ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಒಂದಿಲ್ಲ ಮತ್ತೊಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸಿ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿವೆ.
- ನಾವು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ 10% ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರತಿ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ 10 ಮಿಲಿಯನ್ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಾಟಲಿಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಚಿವಾಲಯ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಸುಮಾರು 20,000 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 13,000-14000 ಟನ್‌ಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ದಪ್ಪದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ:

- ಮೈಕ್ರೋ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ - 1 μm ನಿಂದ 5 mm
- ಮೆಸೊ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ - 5 mm ನಿಂದ 25 mm
- ಮ್ಯಾಕ್ರೋ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ - 25 mmಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು.

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಅನ್ನು ಏಕೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ?

- ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿರೋಧ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬಾಳಿಕೆ
- ಸುಲಭ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು.
- ಪೆನ್ ಕ್ಯಾಪ್‌ಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಕ್ರಾಫ್ಟ್‌ಗಳವರೆಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಅನ್ವಯಿಸಲಪಡುವಿಕೆ.
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ತೂಕ ಹೊಂದಿರುವಿಕೆ.
- ನಮ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ (ಯಾವುದೇ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಅಚ್ಚು ಮಾಡಬಹುದು)
- ಇತರ ಪರ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಡಬಹುದು.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗುವ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ:

- ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ / ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ. ಜಲವಾಸಿ ಜೀವಿಗಳ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಹೊಂದುವ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳ ಇರುವಿಕೆಗೆ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದು.
- ಆಹಾರ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವಿಷಕಾರಿ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಜೀನ್ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ಮ್ಯುಟೇಷನ್ ನಂತಹ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಅನ್ನು ಸುಡುವುದರಿಂದ ಹಸಿರು ಮನೆ ಅನಿಲಗಳಂತಹ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕ್ರಮೇಣ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ನಶಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ
- ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಶೇಖರಣೆಯಿಂದ ಅನಗತ್ಯ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗುವ ಅಡಚಣೆ ಹಾಗೂ ಚೆನ್ನೈ ಪ್ರವಾಹದಂತಹ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಾಗುವ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಸಾಗರ ಮೇಲ್ಮೈ ಮೇಲೆ ಶೇಖರಣೆ ಯಾಗುವದರಿಂದ ಜೈವಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇಂಗಾಲದ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಆಮ್ಲಜನಕ ವಿನಿಮಯಗಳಂತಹ ಅಜೀವಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳ ಕಸದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಳಗಳು ಕೊಳಕಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ, ಇದು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸವಾಲುಗಳು:

- ಸಮಾಜದ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು.
- ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆ ಗಳನ್ನೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಹಿಂದುಳಿಯುವಿಕೆ . ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಜ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು 2016 ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿಲ್ಲ.
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮರುಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನಗಳ ಬಳಕೆ.
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯಾದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.
- ಸಮುದ್ರತಳ, ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತೆಗೆಯಲು / ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಕಷ್ಟ
- ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದ ಕೊರತೆ.
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳನ್ನು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕಡಿಮೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು. ಉದಾ - ಬೆಂಜೀನ್ ನಂತಹ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ನಲ್ಲಿರುವ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ನ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಚರ್ಮ ಮತ್ತು ಉಸಿರಾಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆ ಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.
- ಉದ್ಯೋಗದ ನಷ್ಟ.

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಮಾರ್ಗಗಳು:

- ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕೆಳಸ್ತರದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಶುಲ್ಕ ಸಂಗ್ರಹ, ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುವುದು.
- ಉತ್ಪಾದಕರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತರುವುದು. ಕಲೆಕ್ಟ್ ಬ್ಯಾಕ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವಿಕೆ.
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ಮನೆ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಉದ್ಯಾನಗಳು ಮುಂತಾದ ಸೃಜನಶೀಲ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಚಾರ.
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗೆ ಉತ್ತಮ ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಚಾರ ಅಥವಾ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವುದು. ಉದಾ: ಸೆಣಬು ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆ ಚೀಲಗಳಂತಹ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ಯಾಕೇಜಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಳಸುವದು
- ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಬಹುದಾದ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವವರನ್ನು ಸಂಘಟಿತ ವಲಯ ದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಉದಾಹರಣೆ - ಚಿಂದಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವವರು.
- ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಂತಹ ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಉದಾ - ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ (CSR) ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ.
- ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆತೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ.
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಶೇಖರಣೆಯಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ.
- ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ, ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ, ಸರ್ಕಾರ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ.
- ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮತ್ತು ಆಫ್‌ಲೈನ್ ಅಭಿಯಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು. ಉದಾ - ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಅಭಿಯಾನ.

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಮಗಳು:

- ಯುಎನ್‌ಇಪಿಯ ಹೊನೊಲುಲು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ
- ಯುಎನ್‌ಇಪಿಯ ಕ್ಲೀನ್‌ಸೀಸ್ ಅಭಿಯಾನ
- MARPOL (ಹಡಗುಗಳಿಂದ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅನುಕ್ರಮ)

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರಕಾರ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು:

- ಪರಿಸರ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯಿದೆ, 1986
- ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಯಮಗಳು, 2016 (ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ಯಾರಿ ಬ್ಯಾಗ್‌ಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ದಪ್ಪವನ್ನು 40 ರಿಂದ 50 ಮೈಕ್ರಾನ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ)
- "ಶೂನ್ಯ ಪರಿಣಾಮ ಶೂನ್ಯ ದೋಷ" ಉತ್ಪಾದನಾ ಮಾದರಿ
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ (ಉತ್ಪಾದನೆ, ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ನಿಯಮಗಳು, 2009
- 2022 ರ ವೇಳೆಗೆ ಏಕ ಬಳಕೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ನಿಷೇಧದ ಗುರಿ
- ಗ್ರೀನ್ ರೇಟಿಂಗ್ ಫಾರ್ ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ಹ್ಯಾಬಿಟ್ಯಾಟ್ ಅಸೆಸ್ಮೆಂಟ್ (ಗ್ರಿಹಾ) ರೇಟಿಂಗ್
- ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಗ್ರಾಮ ಸದಕ್ ಯೋಜನೆ (ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು)]

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

- "ಪ್ರಕೃತಿಯು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಮನುಷ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ." -ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಮೂರ್
- "ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದಯೆ ತೋರಿ; ಇದು ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮ." - ಬುದ್ಧ
- "|ಇದು ನಮ್ಮ ಜಗತ್ತು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜಗತ್ತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು." -ಬಾನ್ ಕಿ ಮೂನ್
- "ದುರಾಶೆಯು ಮನುಷ್ಯನ ಆತ್ಮಗಳಿಗೆ ವಿಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ." -ಚಾರ್ಲಿ ಚಾಪ್ಲಿನ್

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವ

ಪೀಠಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ದತ್ತಾಂಶಗಳು

- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ WWF (Worldwide Fund fo Nature) ನೀಡಿರುವ 2019ರ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ನ 75% ಈಗಾಗಲೇ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ನಮ್ಮ ಸಾಗರಗಳಲ್ಲಿನ 90% ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಏಷ್ಯಾದ ಕೇವಲ ಎಂಟು ನದಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಎರಡು ನದಿಗಳಿಂದ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ವಿಶ್ವ ಆರ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದೆ.
- ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ, ಸುಮಾರು 90% ಸಮುದ್ರ ಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಒಂದಿಲ್ಲ ಮತ್ತೊಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸಿ ಅದರ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿವೆ.
- ನಾವು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ 10% ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರತಿ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ 10 ಮಿಲಿಯನ್ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಾಟಲಿಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಚಿವಾಲಯ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಸುಮಾರು 20,000 ಟನ್‌ಗಳಷ್ಟು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 13,000-14000 ಟನ್‌ಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ದಪ್ಪದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ:

- ಮೈಕ್ರೋ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ - 1 µm ನಿಂದ 5 mm
- ಮೆಸೊ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ - 5 mm ನಿಂದ 25 mm
- ಮ್ಯಾಕ್ರೋ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ - 25 mmಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು.

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಅನ್ನು ಏಕೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ?

- ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿರೋಧ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬಾಳಿಕೆ
- ಸುಲಭ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು.
- ಪೆನ್ ಕ್ಯಾಪ್‌ಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಕ್ರಾಫ್ಟ್‌ಗಳವರೆಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಅನ್ವಯಿಸಲಪಡುವಿಕೆ.
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ತೂಕ ಹೊಂದಿರುವಿಕೆ.
- ನಮ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ (ಯಾವುದೇ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಅಚ್ಚು ಮಾಡಬಹುದು)
- ಇತರ ಪರ್ಯಾಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅತೀ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಡಬಹುದು.

KADAMBA ACADEMY STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗುವ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ:

- ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ / ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ. ಜಲವಾಸಿ ಜೀವಿಗಳ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಹೊಂದುವ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳ ಇರುವಿಕೆಗೆ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದು.
- ಆಹಾರ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವಿಷಕಾರಿ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುವುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಜೀನ್ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವ ಮೂಲಕ ಮ್ಯುಟೇಷನ್ ನಂತಹ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಅನ್ನು ಸುಡುವುದರಿಂದ ಹಸಿರು ಮನೆ ಅನಿಲಗಳಂತಹ ಮಾಲಿನ್ಯಕಾರಕಗಳ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಕ್ರಮೇಣ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ನಶಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ
- ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಶೇಖರಣೆಯಿಂದ ಅನಗತ್ಯ ನೀರಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗುವ ಅಡಚಣೆ ಹಾಗೂ ಚೆನ್ನೈ ಪ್ರವಾಹದಂತಹ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಾಗುವ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಸಾಗರ ಮೇಲ್ಮೈ ಮೇಲೆ ಶೇಖರಣೆ ಯಾಗುವದರಿಂದ ಜೈವಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇಂಗಾಲದ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ಆಮ್ಲಜನಕ ವಿನಿಮಯಗಳಂತಹ ಅಜೀವಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳ ಕಸದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಳಗಳು ಕೊಳಕಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ, ಇದು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಋಣಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸವಾಲುಗಳು:

- ಸಮಾಜದ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು.
- ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ನಿಬಂಧನೆ ಗಳನ್ನೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಹಿಂದುಳಿಯುವಿಕೆ . ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಜ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ಘನತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು 2016 ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿಲ್ಲ.
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮರುಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನಗಳ ಬಳಕೆ.
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗೆ ವೆಚ್ಚ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯಾದ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.
- ಸಮುದ್ರತಳ, ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತೆಗೆಯಲು / ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಕಷ್ಟ
- ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದ ಕೊರತೆ.
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗಳನ್ನು ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕಡಿಮೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು. ಉದಾ - ಬೆಂಜೀನ್ ನಂತಹ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ನಲ್ಲಿರುವ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ನ ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಚರ್ಮ ಮತ್ತು ಉಸಿರಾಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆ ಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.
- ಉದ್ಯೋಗದ ನಷ್ಟ.

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಮಾರ್ಗಗಳು:

- ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕೆಳಸ್ತರದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಶುಲ್ಕ ಸಂಗ್ರಹ, ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುವುದು.
- ಉತ್ಪಾದಕರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತರುವುದು. ಕಲೆಕ್ಟ್ ಬ್ಯಾಕ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವಿಕೆ.
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ಮನೆ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಉದ್ಯಾನಗಳು ಮುಂತಾದ ಸೃಜನಶೀಲ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಚಾರ.
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ಗೆ ಉತ್ತಮ ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಚಾರ ಅಥವಾ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವುದು. ಉದಾ: ಸೆಣಬು ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆ ಚೀಲಗಳಂತಹ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ಯಾಕೇಜಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಳಸುವದು
- ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಬಹುದಾದ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವವರನ್ನು ಸಂಘಟಿತ ವಲಯ ದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಉದಾಹರಣೆ - ಚಿಂದಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವವರು.
- ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಂತಹ ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಉದಾ - ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ (CSR) ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ.
- ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮರುಬಳಕೆತೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ.
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಶೇಖರಣೆಯಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ.
- ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ, ಎಂಎಸ್‌ಎಂಇ, ಸರ್ಕಾರ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಲುದಾರರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ.
- ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮತ್ತು ಆಫ್‌ಲೈನ್ ಅಭಿಯಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು. ಉದಾ - ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ್ ಅಭಿಯಾನ.

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಮಗಳು:

- ಯುಎನ್‌ಇಪಿಯ ಹೊನೊಲುಲು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ
- ಯುಎನ್‌ಇಪಿಯ ಕ್ಲೀನ್‌ಸೀಸ್ ಅಭಿಯಾನ
- MARPOL (ಹಡಗುಗಳಿಂದ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅನುಕ್ರಮ)

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರಕಾರ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು:

- ಪರಿಸರ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯಿದೆ, 1986
- ಘನ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ನಿಯಮಗಳು, 2016 (ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ಯಾರಿ ಬ್ಯಾಗ್‌ಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ದಪ್ಪವನ್ನು 40 ರಿಂದ 50 ಮೈಕ್ರಾನ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ)
- "ಶೂನ್ಯ ಪರಿಣಾಮ ಶೂನ್ಯ ದೋಷ" ಉತ್ಪಾದನಾ ಮಾದರಿ
- ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ (ಉತ್ಪಾದನೆ, ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ) ನಿಯಮಗಳು, 2009
- 2022 ರ ವೇಳೆಗೆ ಏಕ ಬಳಕೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ನಿಷೇಧದ ಗುರಿ
- ಗ್ರೀನ್ ರೇಟಿಂಗ್ ಫಾರ್ ಇಂಟಿಗ್ರೇಟೆಡ್ ಹ್ಯಾಬಿಟ್ಯಾಟ್ ಅಸೆಸ್ಮೆಂಟ್ (ಗ್ರಿಹಾ) ರೇಟಿಂಗ್
- ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಗ್ರಾಮ ಸದಕ್ ಯೋಜನೆ (ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು)]

ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

- **"ಪ್ರಕೃತಿಯು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಮನುಷ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ."** -ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಮೂರ್
- **"ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದಯೆ ತೋರಿ; ಇದು ನಿಜವಾದ ಧರ್ಮ."** - ಬುದ್ಧ
- **"|ಇದು ನಮ್ಮ ಜಗತ್ತು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜಗತ್ತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕು."** -ಬಾನ್ ಕಿ ಮೂನ್
- **"ದುರಾಶೆಯು ಮನುಷ್ಯನ ಆತ್ಮಗಳಿಗೆ ವಿಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ."** -ಚಾರ್ಲಿ ಚಾಪ್ಲಿನ್

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Poverty In India

Definition of poverty

The inability of a person to realize certain minimum basic level of consumption.

OR

The inability of a person to attain a minimal standard of living - Wold Bank.

OR

Poverty is an economic state where people are experiencing scarcity or the lack of certain commodities that are required for the lives of human beings like money and material things.

OR

According to Amartya Sen(Capability approach) poverty goes beyond income and stresses the whole range of means, available to achieve human capabilities such as literacy, longevity and access to income(Overall Human development).

Types of Poverty:

1. **Absolute poverty:** Also known as extreme poverty or abject poverty, it involves the scarcity of basic food, clean water, health, shelter, education and information. In such type of poverty there will be struggle to live and experience a lot of child deaths from preventable diseases.
2. **Relative Poverty:** It is defined from the social perspective that is living standard compared to the economic standards of population living in surroundings. In this case poor cannot afford vacations, or cannot buy presents for children at Christmas, or cannot send its young to the university.
3. **Situational Poverty:** It is a temporary type of poverty based on occurrence of an adverse event like environmental disaster, job loss and severe health problem.
4. **Generational Poverty:** It is handed over to individual and families from one generation to the one. This is more complicated as there is no escape
5. **Rural Poverty:** It occurs in rural areas with population below 50,000. It is the area where there are less job opportunities, less access to services, less support for disabilities and quality education opportunities.
6. **Urban Poverty:** It occurs in the metropolitan areas with population over 50,000. These are some major challenges faced by the Urban Poor like limited access to health and education, inadequate housing and services.

Facts for value addition:

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Global Multi dimensional Poverty Index 2018:

- **1.34 billion People** from 105 countries (total **23.3%**) are **multidimensionally poor**.
- **Poverty rate in India** came down from **55% to 28%** over the period of 2006 to 2016.
- In India, **Poor nutrition** is the largest contributor to multidimensional poverty followed by **not having a household member with at least six years of education**.

The Annual Wealth Check report 2019 of Oxfam:

- **Top 10%** of the richest population in India holds **77.4% of the total national wealth.**
- The **top 1%** of India's richest got richer by **39%** as against just **3% increase** in the wealth for the **bottom half of the population.**

- **Human Development Index (HDI) 2018** of United Nations Development Program. **India's rank- 130/189.**
- **Global Gender Gap Index 2018** of World Economic Forum : **India's rank – 108/149.**
- **Global Hunger Index (GHI) 2018** of International Food Policy Research Institute (IFPRI) and Welthungerhilfe.: **India's rank- 103/119.**
- National poverty estimation **(% below poverty line in 2011-12)** by Ministry of Statistics and Program Implementation (2018): **Rural: 25.7% ,Urban: 13.7 % ,Total: 21.9%**

- Tendulkar committee : It suggested a shift away from calorie based model to nutritional outcomes based model.

Causes:

- **Regional imbalance**: Differences based on allocation of natural resources + non productive utilization of resources (Ex- Jarkhand, Chattisagarh).
- **Unemployment** – purchasing power of people will be hampered.
- **Health issues** - malnourishment, disease burden - lack of productivity of workforce
- **Illiteracy** - unskilled and semiskilled workforce- Low profile jobs.
- **Lack of effective implementation of laws** like MPLADs, MLALADs etc
- Unequal distribution of opportunities and wealth.
- **Inflation**- Rise in commodity prices.
- **Structural reasons** - lack of infrastructure such as transportation, drinking water supply etc
- **Agricultural reasons**- traditional practices. Majority crop sown are in India is dependent on monsoon only.
- **Larger population**- Per capita income will be less. Per capita land holdings will be less.
- **Social exclusion**- Safai Karmacharis, Untouchables etc.

Consequences of poverty in India:

- **Unemployment**
- Involve in militancy, insurgency, **naxalism** etc.
- **Health issues**- Stunting, wasting, Low Birth Weight, out of pocket expenditure, bad dietary habits etc.
- **Social evils**- Illiteracy, early drop outs, child marriage, child marriage
- **Migration**- Slum development
- **Criminal acts/Illegal acts** will increase- Drug abuse, human trafficking, rapes etc.
- **Less revenue for government**.

Challenges in poverty alleviation:

Economical:

- Lack of finance/fund availability. high fiscal deficit.
- Discrimination in wage payment.
- Healthiness of workforce (less nutritious food, out of pocket expenditure).
- Lack of private participation

Social :

- Social stigma towards certain classes (especially caste wise) like Safai Karmacharis or untouchables etc.
- Illiteracy.
- Population growth. BIMARU states have not yet achieved the national average in fertility rate (2.1).
- Vicious cycle of interconnected issues like unemployment, corruption, gender discrimination etc.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Political:

- Inefficient policy design and implementation
- Lack of will
- Polician-bureaucracy nexus etc.

Structural:

- PDS issues like selling food grains illegally, giving less quantity of food grains to unaware people etc.

Administrative:

- Red tapism, corruption, lack of transparency etc.

Steps taken by Indian government to eliminate poverty:

- Mahatma Gandhi National Rural Employment Program
- Pradhan Mantri Awas Yojana
- National Food Security Act, Mid Day Meal Scheme.
- Pradhan Matri Gram Sadak Yojana
- Pradhan Mantri Ujjwala Yojana:

- National Rural Livelihood Mission + National Urban Livelihood Mission: Employment opportunities.
- Nationaal Social Assistance Program; for Social Security providing programs for Elderly, Widows, Disabled People.
- Pradhan Mantri Jan Aroghya Yojana, Pradhana MAntri MAtru Vandana Yojana, Integrated Child Development Services Scheme etc
- Institution set up like Targetted Public Ditribution Systems

Initatives Taken by Karnataka Government:

- Indira Canteen, Anna Bhagya Yojana , Ksheera Bhagya Scheme.
- Anil Bhagya Yojana
- Badavara Bandhu One Day Loan Scheme For Street Vendors.
- Rajiv Gandhi Entrepreneurship Encouragement Scheme
- Free Laptop Scheme For BPL Students
- Yuva Yuga:New Skill Training Scheme.
- Swarna Janyanti Shahari Rozgar Yojana
- Arogya Karnataka Universal Health Coverage Scheme, Karnataka Arogya Bhagya Yojana

Suggestions for poverty alleviation:

- Generating **livelihood opportunities** especially for unskilled and semi skilled workforce and promotion for self employment.
- **Multi dimensional approach** to resolve poverty interlinked issues like unemployment, corruption etc. One of the comprehensive approaches is to meet the SDG goals.
- Inclusion of **weaker sections (Socially and educationally backward sections)** in policy making. Ex: women, SC/ST, minorities etc
- Fulfillment of **basic needs** of the people. Ex- Water, house, electricity, education etc.
- Bringing **informal workers in formal chain system**. Ex. Domestic workers, Street vendors etc
- **Uniformity in wage payment**. Purchasing Power of such poor people will be increased.
- Improvement in **infrastructure sector**. Example Health and wellness centers, transportation system.
- **Region specific development plans** design rather than one size fits all approach. That means reducing the regional imbalance by promoting equitable allocation of resources.
- **Performance appraisal and incentivizing/awarding** mechanism. Especially at state level Ex.LEADS (Logistics Ease Across Different States), Ease of doing business ranking across states as well as across local governments too.
- **Capacity building** or skilling programs like SANKALP, STRIVE, Pradhan Manttri Kaushala Vikas Yojana etc as well as consultancy services like National Career Portal etc.
- **Realistic Assessment** of the present situation of poverty. Acts like Updating the poverty line (BPL), effective surveying can be done.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Quotes related to poverty:

"Poverty is the worst form of violence." - Mahatma Gandhi
"Poverty is the parent of revolution and crime." – Aristotle
"Things do not change, we change." - Henry David Thoreau
"Be the change that you wish to see in the world." – Mahatma Gandhi

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಬಡತನ

ಬಡತನದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕನಿಷ್ಠ **ಮೂಲಭೂತ ಮಟ್ಟದ ಸೌಕರ್ಯ**ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು **ಅಸಮರ್ಥ**ರಾಗಿರುವುದು.

ಅಥವಾ

ವ್ಯಕ್ತಿಯ **ಕನಿಷ್ಠ ಜೀವನ ಮಟ್ಟ**ವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು **ಅಸಮರ್ಥತೆ -** ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆ.

ಅಥವಾ

ಬಡತನವು ಜನರು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ವಸ್ತುಗಳಂತಹ ಮಾನವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೆಲವು ಸರಕುಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅಥವಾ

ಅಮರ್ತ್ಯ ಸೇನ್‌ರವರ **(ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿಧಾನ)** ಪ್ರಕಾರ ಬಡತನವು ಆದಾಯವನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಕ್ಷರತೆ, ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಆದಾಯ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅವಕಾಶಗಳು **(ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ)** ನಂತಹ ಮಾನವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಬಡತನದ ವಿಧಗಳು:

1. ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಡತನ: ತೀವ್ರ ಬಡತನ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಇದು ಮೂಲ ಆಹಾರ, ಶುದ್ಧ ನೀರು, ಆರೋಗ್ಯ, ಆಶ್ರಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ರೀತಿಯ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಸಾವು ಬದುಕಿನ ನಡುವೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.
2. ಸಾಪೇಕ್ಷ ಬಡತನ: ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಜೀವನಮಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಇದನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ರಜಾದಿನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
3. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಡತನ: ಇದು ಪರಿಸರ ವಿಪತ್ತು, ಉದ್ಯೋಗ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ತೀವ್ರ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಯಂತಹ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಘಟನೆಯ ಸಂಭವವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ರೀತಿಯ ಬಡತನವಾಗಿದೆ.
4. ಪೀಳಿಗೆಯ ಬಡತನ: ಇದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಪೀಳಿಗೆಯಿಂದ ಒಂದು ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಟಿಲತೆಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ.
5. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡತನ: ಇದು 50,000 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕಡಿಮೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು, ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರವೇಶ, ವಿಕಲಾಂಗರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಕಾಶಗಳು ಇರುವ ಪ್ರದೇಶ ಇದು.
6. ನಗರ ಬಡತನ: ಇದು 50,000 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮಹಾನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತ ಪ್ರವೇಶ, ಅಸಮರ್ಪಕ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳಂತಹ ನಗರ ಬಡವರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು ಇವು.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಉತ್ತರದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಂಶಗಳು :

ಜಾಗತಿಕ ಬಹು ಆಯಾಮದ ಬಡತನ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2018:

✓**105 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ** (ಒಟ್ಟು 23.3%) **1.34 ಬಿಲಿಯನ್** ಜನರು ಬಹುಆಯಾಮಗಳ **ಬಡವರು** ಇದ್ದಾರೆ.

✓**ಭಾರತದಲ್ಲಿ** ಬಡತನದ ಪ್ರಮಾಣವು **2006 ರಿಂದ 2016** ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ **55% ರಿಂದ 28% ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.**

✓**ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ** ಯ ಬಹುಆಯಾಮದ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನಂತರ ಕಾರಣ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ **ಕನಿಷ್ಠ ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರ**ನ್ನು ಹೊಂದಿರದೇ ಇರುವುದು.

ಆಕ್ಸ್‌ಫ್ಯಾಮ್‌ನ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಪರಿಶೀಲನಾ ವರದಿ 2019:

✓ಒಟ್ಟು **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಪತ್ತಿನ 77.4%** ಅನ್ನು **ಭಾರತದ ಅಗ್ರ 10% ಶ್ರೀಮಂತ** ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿದೆ.

✓ಭಾರತದ ಶ್ರೀಮಂತರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರ 1% ಜನರು 39% ರಷ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಜನರ ಸಂಪತ್ತು ಕೇವಲ 3% ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ.

✓ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ(UNDP) **ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ (HDI)** 2018. ಭಾರತದ ಸ್ಥಾನ **- 130/189.**

✓ವಿಶ್ವ ಆರ್ಥಿಕ ವೇದಿಕೆಯ (WEF) **ಜಾಗತಿಕ ಲಿಂಗ ಅಂತರ ಸೂಚ್ಯಂಕ** 2018: ಭಾರತದ ಶ್ರೇಣಿ **- 108/149.**

✓ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ನೀತಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (IFPRI) ಮತ್ತು ವೆಲ್ತ್ ಹ್ಯಾಂಗರ್ ಲೈಫ್ ನ **ಜಾಗತಿಕ ಹಸಿವು ಸೂಚ್ಯಂಕ (GHI)** 2018: ಭಾರತದ ಶ್ರೇಣಿ- **103/119.**

✓ಅಂಕಿಅಂಶ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಚಿವಾಲಯ 2018-12ರಿಂದ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಡತನ ಅಂದಾಜು (2011-12**ರಲ್ಲಿ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರತಿಶತದಲ್ಲಿ(%) ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ): **ಗ್ರಾಮೀಣ: 25.7%, ನಗರ: 13.7%, ಒಟ್ಟು: 21.9%**

✓**ಸಚಿನ್ ತೆಂಡೂಲ್ಕರ್- ಸಮಿತಿ:** ಇದು **ಕ್ಯಾಲೋರಿ ಆಧಾರಿತ** ಮಾದರಿಯಿಂದ **ಪೌಷ್ಠಿಕಾಂಶದ ಫಲಿತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ** ಮಾದರಿಗೆ ಬದಲಾಗುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಬಡತನಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳು:

✓**ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನ:** ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು + **ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗನ್ನು ಬಳಸದೇ ಇರುವುದು** (ಉದಾ- ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಛತ್ತೀಸಗಡ್).

✓**ನಿರುದ್ಯೋಗ -** ಜನರ ಖರೀದಿಸುವ/ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

✓**ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಭಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು -** ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ರೋಗದ ಹೊರೆ - ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯ ಕೊರತೆ

✓**ಅನಕ್ಷರತೆ -** ಕೌಶಲ್ಯರಹಿತ ಮತ್ತು ಅರೆ ಕೌಶಲ್ಯವಿಲ್ಲದ ನೌಕರರು- ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳವನ್ನು ನೀಡುವ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

✓**ಕಾನೂನುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕೊರತೆ.** ಉದಾ: **MPLAD, MLALAD** ಇತ್ಯಾದಿ.

✓**ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನ ಅಸಮಾನ ವಿತರಣೆ.**

✓**ಹಣದುಬ್ಬರ;** ಸರಕುಗಳ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆ.

✓**ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು;** ಸಾರಿಗೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮುಂತಾದ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ.

✓**ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಕಾರಣಗಳು-** ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿಸಿರುವುದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ.

✓**ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ;** ತಲಾ ಆದಾಯ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ; ತಲಾ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ.

✓**ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರ** ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಂಕವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವ ಜನರಾದಂತಹ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಕಸಬನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ದಾರಿಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಡತನದಿಂದಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

✓ನಿರುದ್ಯೋಗ

✓ಯುವಕರು **ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ,** ನಕ್ಸಲಿಸಂ ಇತ್ಯಾದಿ ದೇಶವಿರೋಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ.

✓**ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು-** ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕುಂಠಿತ, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ , ಕಡಿಮೆ ಜನನ ತೂಕ, ಕೆಟ್ಟ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

✓**ಸಾಮಾಜಿಕ ದುಷ್ಕೃತ್ಯಗಳು-** ಅನಕ್ಷರತೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವದು, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ ಇತ್ಯಾದಿ.

✓**ನಗರಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ-** ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶ ಹೆಚ್ಚಾಗುವಿಕೆ.

✓**ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೃತ್ಯಗಳು** / ಅಕ್ರಮ ಕೃತ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತವೆ- ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯ ಸೇವನೆ, ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರ ಇತ್ಯಾದಿ.

✓**ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ** (ತೆರಿಗೆ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ ರಹಿತ ಆದಾಯ)

ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಯಲ್ಲಿನ ಸವಾಲುಗಳು:

ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ:

✓ಹಣಕಾಸು / ನಿಧಿ ಲಭ್ಯತೆಯ ಕೊರತೆ.

✓ವೇತನ ಪಾವತಿಯಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ.

✓ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯ (ಕಡಿಮೆ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ, ತಮ್ಮ ಕೈಲಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚ).

✓ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಾಸಕ್ತಿ ತೋರುವುದು

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರ:

✓ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಂತಹ ಕೆಲವು ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜಾತಿ ಬುದ್ಧಿವಂತ) ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಂಕ.

✓ಅನಕ್ಷರತೆ/ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆ.

✓ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ; ತಾಯಿಯ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ (2.1) BIMARU ರಾಜ್ಯಗಳು ಇನ್ನೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸರಾಸರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ.

✓ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ ಮುಂತಾದ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಭಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಚಕ್ರವ್ಯಾಹ.

ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರ:

✓ಅಸಮರ್ಥ ನೀತಿ/ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ.

✓ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಕೊರತೆ

✓ಪೊಲೀಸ್-ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ನಡುವಿನ ಅಕ್ರಮಸಂಬಂಧ ಇತ್ಯಾದಿ.

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳು:

✓ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು; ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು, ಅರಿಯದ ಜನರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕ್ಷೇತ್ರ:

✓ಯೋಜನೆಗಳ ವಿಳಂಬವಾದ ಅನುಷ್ಠಾನ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯ ಕೊರತೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬಡತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳು:

✓ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (MNAREGA)
✓ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ್ ಯೋಜನೆ
✓ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯ್ದೆ, ಅಕ್ಷರ ದಾಸೋಹ ಯೋಜನೆ.
✓ಪ್ರಧಾನ್ ಮಾತ್ರಿ ಗ್ರಾಮ ಸಡಕ್ ಯೋಜನೆ.
✓ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಉಜ್ವಾಲಾ ಯೋಜನೆ:
✓ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್ + ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಗರ ಜೀವನೋಪಾಯ ಮಿಷನ್: ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಿಕೆಗೆ.
✓ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಹಾಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ; ಹಿರಿಯರು, ವಿಧವೆಯರು, ಅಂಗವಿಕಲರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ.
✓ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಜನ ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆ, ಪ್ರಧನ ಮಂತ್ರಿ ಮಾತ್ರ ವಂದನ ಯೋಜನೆ, ಸಮಗ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೇವೆಗಳ ಯೋಜನೆ ಇತ್ಯಾದಿ
✓ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಂತೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪನೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಂಡ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

✓ಇಂದಿರಾ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್, ಅನ್ನಾ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ, ಕ್ಷೀರ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ.
✓ಅನಿಲ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ
✓ರಸ್ತೆಬದಿ ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಬಡವರ ಬಂಧು ಏಕದಿನ ಸಾಲ ಯೋಜನೆ.
✓ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆ
✓ಬಿಪಿಎಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್ ಯೋಜನೆ
✓ಯುವ ಯುಗ: ಹೊಸ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಯೋಜನೆ.
✓ಸ್ವರ್ಣ ಜಯಂತಿ ಶಹರಿ ರೋಜ್ಗರ್ ಯೋಜನೆ
✓ಆರೋಗ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಯೋಜನೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯ ಯೋಜನೆ.

ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸಲಹೆಗಳು:

✓ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೌಶಲ್ಯರಹಿತ ಮತ್ತು ಅರೆ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ **ಜೀವನೋಪಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು** ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಚಾರ.
✓**ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ** ಮುಂತಾದ ಬಡತನದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು **ಬಹು ಆಯಾಮದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು** ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. **ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು** ಪೂರೈಸುವುದು ಬಹು ಆಯಾಮದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.
✓**ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ** ಮತ್ತು ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ನೀತಿ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ **ದುರ್ಬಲ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು** (ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವಿಭಾಗಗಳು) ಸೇರಿಸುವುದು. ಉದಾ: ಮಹಿಳೆಯರು, ಎಸ್‌ಸಿ / ಎಸ್‌ಟಿ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು.
✓ಜನರ **ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು** ಪೂರೈಸುವುದು. ಉದಾ- ನೀರು, ಮನೆ, ವಿದ್ಯುತ್, ಶಿಕ್ಷಣ ಇತ್ಯಾದಿ.
✓**ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ** ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು **ಸಂಘಟಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ** ಕರೆತರುವುದು. ಉದಾ. ಗೃಹ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ರಸ್ತೆಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ
✓ಸಂಘಟಿತ ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ **ವೇತನ ಪಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು** ತರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಬಡ ಜನರ ಖರೀದಿ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.
✓**ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ** ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ **ಸುಧಾರಣೆ**. ಉದಾಹರಣೆ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇಮ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
✓**ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶವನ್ನಾಧರಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ** ವಿನ್ಯಾಸ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮನಾದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.
✓**ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ** ಮತ್ತು **ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ**. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ Ex. LEADS index (ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ ಈಸ್ ಅಕ್ರಾಸ್ ಡಿಫ್ಫರಂಟ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ಸೂಚ್ಯಂಕ), ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಾರ ಶ್ರೇಯಾಂಕವನ್ನು ಮಾಡುವುದು.
✓**ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನೊದಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ** SANKALP, STRIVE, ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಕೌಶಾಲ ವಿಕಾಸ್ ಯೋಜನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೃತ್ತಿ ಸೇವಾ ಪೋರ್ಟಲ್ (NCS) ಮುಂತಾದ ಸಲಹಾ ಸೇವೆಗಳು.
✓ಬಡತನದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ **ವಾಸ್ತವಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ**. ಬಡತನ ರೇಖೆಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸುವುದು (ಬಿಪಿಎಲ್), **ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ** ಮಾಡುವುದು.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಬಡತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೇಳಿಕೆಗಳು:

☞ "ಬಡತನವು ಹಿಂಸೆಯ ಕೆಟ್ಟ ರೂಪವಾಗಿದೆ." - ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
☞ "ಬಡತನವು ಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧದ ಮೂಲವಾಗಿದೆ." - ಅರಿಸ್ಟಾಟಲ್
☞ " ವಸ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ನಾವು ಬದಲಾಗುತ್ತೇವೆ." - ಹೆನ್ರಿ ಡೇವಿಡ್ ಥೋರೊ
☞ "ನೀವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಬಯಸುವ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿರಿ." - ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ

Relevance of Gandhiji's principles in today's world

Introduction

Mohandas Karamchand Gandhi was born on **2nd October 1869** in **Porbandar**, in the State of **Gujarat**, India. So we celebrated his **150th birthday** this year. On the 150th birth Anniversary of Mahatma Gandhi in 2019, **AIM**, **NITI Aayog's Atal Tinkering Labs** (ATL) and **UNICEF India**, including Generation Unlimited, have launched **The Gandhian Challenge** to promote a **culture of innovation** and **entrepreneurship** in the country.

Mahatma Gandhi was a **true leader of masses**. His life and teachings are great source of **inspiration** for the today's youth. He was such an icon for the youth that showed the **spirit of glory** and way to **freedom for Indians**. Gandhian philosophy is not only simultaneously **political**, **moral** and **religious**; it is also **traditional** and **modern**, **simple** and **complex**. His principles can be summarised as follows.

Principles and their relevance:

Wealth without work:

- ✓ Leads to **unproductive** usage of **resources** and **opportunities**; Leads to creation of **black money**, **tax evasion** etc. **Wealth due to work** leads **equal access** to **wealth** and **resources**.

Commerce without morality:

- ✓ Leads to **mislead** the **consumers**. Deceiving in business may hamper those who are **economically weaker sections**. **Commerce with morality** leads to **inclusive development**.

Science without humanity:

- ✓ Leads to events that can **create massive impact** on society such as **nuclear bombs**, **missiles**, **organized crimes**. But **science with humanity** yields **greater good for greater people** such as **nuclear energy**, **Internet**, **mobile**, laptop etc.

Politics without principles:

- ✓ It means having **more power with less Accountability** which in turn causes to **misuse the power** for personal interests. Ex **criminalization of politics**, **misuse of government vehicles** for personal use. **Politics with principles** will **effective policy design** and **implementation** which leads to growth of the nation.

Knowledge without character:

- ✓ **More knowledge** but **lack of behaviour** does **not fetch respect** to any one. And it **restricts** the **sharing of information**; **knowledge with character** inculcates moral values such as **honesty**, **integrity**, **empathy** and **compassion**.

Religion without sacrifice:

- ✓ It causes **conflicts among different communities** or groups as no-one will be ready to sacrifice their interests, needs, demands; ex- **Dadri Lynching** incident. So **religion with sacrifice** will not only enhance **cultural unity** in diversity bur also leads to **national integrity.**

Pleasure without conscience:

- ✓ It means **happiness earned at the cost of others**. Main drivers of **climate change**, **developed countries** have been advanced due to industrialization during 18th century **at the cost of developing and poor countries**, now they have to compensate it any possible form. Other examples could be **sexual harassment**, **deforestation**, usage of **plastic bags**. So we have to be aware at every action that we do which might impact us in one or the other way.

Non violence (Ahimsa):

- ✓ It means more peacefulness or absence of violence; it means you should have affection, love towards everyone and everything. It helps in tackling **poaching**, **hunting of wild animals illegally**, **domestic**

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

violence, **child slavery**, **animal sacrifice** during festivals etc. **(Prevention of Cruelty to Animals Act,1960; Animal welfare board of India).**

Truth (Satya):

- ✓ According to Gandhiji, truth was meant to be **relative truth**. It means there is also **absolute** or **ultimate truth** which means **God** according to Gandhiji. And **moral laws** are the basis to ultimate truth. It restraints one from **falsehood** and it inculcates **ethical** and **moral responsibility** in oneself.

Sarvodaya:

- ✓ It means **Progress for all** or **Inclusive development(social, economical, political)**; it indirectly indicates about the **participatory democracy. Pradhan Mantri Jan Dhan Yojana** lead to **financial inclusion** of all sections especially those who are socially and economically backward.

Ramarajya:

- ✓ The Mahatma envisioned the **ideal form of governance** as Ramarajya. By Ramarajya, Gandhi meant a form of government which involves the **empowerment of people at grassroots**, **equality of opportunity**, **decentralization of administration**, **cooperative participation** of people, and **democratic self-governance**. Promotes **gender equality** and **women empowerment**; In that society she can take her own decisions to get any desired outcomes.**(14, 15 , 16, adultery (IPC section 497) is no longer a crime, ban on instant Triple talaq).**

Local self government(article 40):

- ✓ More power should be given to **local bodies**; **Bottom to top approach**; Utililization of **local resources**, **local human power**, **local ideas**. So solutions can be found out for **region specific problems**. + Helps in **deeper penetration** of **government schemes.**(**73 and 74th constitutional amendment**)

Khadi/Cottages industries(article 43):

- ✓ These cottage industries make us **self reliant** and **eco friendly**; it makes us not to dependant on others. + **Prevents migration** towards cities. **(Khadi and Village industries corporation, Khadi mark - branding).**

Upliftment of weaker sections(article 46):

- ✓ Those who are **socially and economically backward sections** should be made provided with **resources** and **opportunities** so that **social democracy** will be upheld.(**77th and 103rd constitutional amendment**)

Prohibition of intoxicants such as alcohol***(article 47)***:

- ✓ **India** is currently the **youngest country** in the world because of major **demographic dividend**. So it will have majority of population as youth till **2055**. So if it is used effectively then India could propel it's growth at greater rate. So to maintain **healthy workforce** in the nation, intoxication acts as a hurdle **(Prevention of Illicit Trafficking in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, Cigarettes and Other Tobacco Products Act, 2003)**

Prohibition of slaughtering of bovine animals(article48) ;

- ✓ It **reduces** the availability of **balanced diet** such as **milk** as well as **reduces** the **source of income** of those **households** who are dependent on it.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Talismanism:

- ✓ *"I will give you a talisman. Whenever you are in doubt, or when the self becomes too much with you, apply the following test. Recall the face of the poorest and the weakest man [woman] whom you may have seen, and ask yourself, if the step you contemplate is going to be of any use to him [her]. Will he [she] gain anything by it? Will it restore him [her] to a control over his [her]own life and destiny? In other words, will it lead to swaraj [freedom] for the hungry and spiritually starving millions? Then you will find your doubts and yourself melt away."* It encompasses all the values such **selflessness**, **love**, **sharing & caring**, **humanity**, **antodaya, Sarvodaya**, **sympathy, sensibility, empathy**, **sacrifice** which are very helpful in individual development and nation's growth.

Lesss relevance of certain principles:

Though Gandhiji's principles are very helpful in **not only empowerment of individuals** but also in **nation's development along with environmental conservation** but in ***certain areas we cannot be able to apply*** them in this era.

- ✓ **Non violence:** while dealing with **terrorism** and frequent **cease fires** from neighbouring countries, non violence has not played very important role. So we shouldn't keep quite during such situations, we should also **retaliate** against them to keep our **country stable and secure**.
- ✓ Gandhiji believed that **Industrialization** is the root **cause of environmental degradation;** Industrialization is also very necessary for a **country's development**; and apart from industrialization there are also other factors such as **vehicle usage**, **households** and even **agriculture** have lead to environmental degradation; in such scenario, applying **clean and green technologies** can lessen the impact.
- ✓ **Self sufficiency**: India's Population is very large; so to satisfy the **needs and demands of population**, countries have to **share (import and export) resources** among themselves. Sometimes our **geographical constraints** (Ladakh, other Himalayan states) do not let us grow/obtain what we need. In such scenario we have to depend on others.
- ✓ **Satyagrah** is longer applicable in today's world because **administration** or **politicians neglect** such acts and **delay** in taking decisions. For example **Anna Hazare** protested for passing of Lokpal bill to reduce the Corruption in governance. Though he followed Gandhiji's Satyagrah path but bill was not passed immediately.

Challenges in understanding and implementing Gandhiji's principles in today's era:

- ✓ **Globalization**: import from different countries may **hurt domestic economy** and it may even lead to **deindustrialization** and **unemployment** as happened during British era. And also it **influences cultures** of different countries like in **food**, **living**, **dressing styles**.
- ✓ Most of the **investment** is happening in **urban areas**; more **industrialization**; overall development of people living in such areas: so **rural people are migrating** towards cities which indirectly affects the **agriculture** and leads to **rural deindustrialization**.
- ✓ There is **social stigma** towards certain classes such **untouchables**, safaikarmacharis etc because of which those people can't be able to get **basic facilities** to live in the society.
- ✓ **Illiteracy** leading to **unawareness** and **negligence** in **checking authenticity** of any information received poses a challenge. It leads to following of any faiths blindly which in turn causes **communal violence** and **intolerance** related issues.
- ✓ Certain principles are being misused; **misuse of reservation**; **Patel, Patidar** and **Yadav** reservations had raised questions; **Caste based politics**.
- ✓ **Lack of political will**

Ways ahead:

- ✓ Generating **awareness** and **educating public** about importance of Gandhiji's principles as we did in **Swachcha Bharat Abhiyan**.
- ✓ Spreading the important values of Gandhiji's principles on **International platform**; **October 2nd** of every year is celebrated as **non-violence day** all over the world.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Quotes by Mahatma Gandhi:

"Nature has enough for man's need but not for men screen man's greed."
"Noble goals can be achieved only through noble means."
"Violence is the weapon of the week, nonviolence is that of the strong."
"To a starving man on person god will appear in the form of bread alone."
"Only brave can be forgiving."
"Just as the universe is contained in the shelf so is India contained in the villages"
"It is easier to cross the ocean between countries than to span the gulf between individuals or people."
"To serve is my religion."
"Scriptures cannot transcend reason and truth."
"Live as if you were to die tomorrow learn as if you were to live forever."
"An eye for an eye makes the whole World blind."
"You must be the change you want to see in the world."
"Future depends on what we do in the present."
"Strength does not come from physical capacity, it comes from an indomitable will."

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಇಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ತತ್ವಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

ಪರಿಚಯ:

ಮೋಹನ್‌ದಾಸ್ ಕರಮ್‌ಚಂದ್ ಗಾಂಧಿ 1869 ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2 ರಂದು **ಭಾರತದ ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯದ ಪೋರ್ ಬಂದರ್** ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಈ ವರ್ಷ ಅವರ **150 ನೇ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬವನ್ನು** ಆಚರಿಸಿದ್ದೇವೆ. 2019 ರಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ 150 ನೇ ಜನ್ಮ ದಿನಾಚರಣೆಯಂದು **ಎಐಎಂ, ನೀತಿ ಆಯೋಗವು** ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಅಟಲ್ ಟಿಂಕರಿಂಗ್ ಲ್ಯಾಬ್ಸ್ (ಎಟಿಎಲ್) ಮತ್ತು **ಯುನಿಸೆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ** ಸೇರಿದಂತೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿ **ನಾವೀನ್ಯತೆ** ಮತ್ತು **ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯ** ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು **ದಿ ಗಾಂಧಿವಾದಿ ಚಾಲೆಂಜ್** ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನಿಜವಾದ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಬೋಧನೆಗಳು ಇಂದಿನ ಯುವಕರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ದೊಡ್ಡ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ವೈಭವದ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ **ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು** ತೋರಿಸಿದ ಯುವಕರಿಗೆ ಅವರು ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರು. **ಗಾಂಧಿವಾದಿ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವು** ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ **ರಾಜಕೀಯ** ಮತ್ತು **ನೈತಿಕ** ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ **ಧಾರ್ಮಿಕವೂ** ಆಗಿದೆ; ಇದು **ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ** ಮತ್ತು **ಆಧುನಿಕ, ಸರಳ** ಮತ್ತು **ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿದೆ**. ಹಾಗಿರುವ ಅವರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ತತ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ:

ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ಗಳಿಸಿದ ಸಂಪತ್ತು:

✓ **ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು** ಮತ್ತು **ಅವಕಾಶಗಳ ಅನುತ್ಪಾದಕ ಬಳಕೆಗೆ** ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ; **ಕಪ್ಪು ಹಣ, ತೆರಿಗೆ ವಂಚನೆ** ಮುಂತಾದವುಗಳ ಅಂತಹ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆಯುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಾವು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ **ಸಂಪತ್ತು** ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ **ಸಂಪನ್ಮೂಲ** ಮತ್ತು **ಅವಕಾಶಗಳು** ಎಲ್ಲರಿಗೂ **ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ**.

ನೈತಿಕತೆಯಿಲ್ಲದ ವ್ಯವಹಾರ:

✓ ಇದು ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರನ್ನು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಮೋಸ ಮಾಡುವುದು **ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ದುರ್ಬಲವಾಗಿರುವ ವರ್ಗದವರಿಗೆ** ಅಡಚಣೆ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನೈತಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಹಾರವು **ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ** ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನವೀಯತೆಯಿಲ್ಲದ ವಿಜ್ಞಾನ:

✓ ಇದು **ಪರಮಾಣು ಬಾಂಬುಗಳು, ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳು**, ಸಂಘಟಿತ ಅಪರಾಧಗಳಂತಹ (ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಕೃತ್ಯಗಳು) ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಭಾರಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವಂತಹ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಾನವೀಯತೆಯೊಂದಿಗಿನ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಾದ **ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿ, ಇಂಟರ್ನೆಟ್, ಮೊಬೈಲ್, ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್** ಮುಂತಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದ ರಾಜಕೀಯ:

✓ ಕಡಿಮೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದ್ದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: **ರಾಜಕೀಯದ ಅಪರಾಧೀಕರಣ, ಸರ್ಕಾರಿ ವಾಹನಗಳನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಳಕೆಗಾಗಿ** ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ತತ್ವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ರಾಜಕೀಯವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ **ನೀತಿ ವಿನ್ಯಾಸ** ಮತ್ತು **ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು** ಜಾರಿಗೆ ಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ **ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ** ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದೆ ಇರುವ ಜ್ಞಾನ:

✓ **ಹೆಚ್ಚಿನ ಜ್ಞಾನ** ಇದ್ದು ಆದರೆ **ನಡವಳಿಕೆಯ ಕೊರತೆ** ಇದ್ದರೆ ಅದು ಯಾರಿಗೂ **ಗೌರವವನ್ನು** ತರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಇದು **ಮಾಹಿತಿಯ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು** ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ; ಜ್ಞಾನದ ಜೊತೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದು **ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಸಮಗ್ರತೆ, ಅನುಭೂತಿ** ಮತ್ತು **ಸಹಾನುಭೂತಿಯಂತಹ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ** ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡದಿರುವ ಧರ್ಮ:

✓ ಇದು ವಿವಿಧ **ಸಮುದಾಯಗಳು** ಅಥವಾ **ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ ಘರ್ಷಣೆಯನ್ನು** ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಯಾರೂ ತಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿಗಳು, ಅಗತ್ಯಗಳು, ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಿರಲ್ಲ; ಉದಾ- **ದಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ** ನಡೆದ ಘಟನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತ್ಯಾಗದ ಧರ್ಮವು **ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಏಕತೆಯನ್ನು** ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಲ್ಲದೆ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರತೆಗೆ** ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಸಂತೋಷ:

✓ ಇದರರ್ಥ **ಇತರರಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಕೊಟ್ಟು ಗಳಿಸಿದ ಸಂತೋಷ. ಕೈಗಾರಿಕರಣ** ಹಾಗೂ ಮತ್ತಿತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ದರಿಂದ **18ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ** ಹಿಡಿದು ಈಗಿನವರೆಗೂ **ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳು ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು** ಮಾಡುತ್ತಾ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಈಗ **ಅಭಿವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಿರುವ** ಹಾಗೂ **ಬಡ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ** ಮೇಲೆ **ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ** ಬೀರುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅವರು **ಪರಿಹಾರವನ್ನು** ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ

ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮತ್ತಿತರ ಉದಾಹರಣೆಗಳೆಂದರೆ **ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ, ಅರಣ್ಯನಾಶ.** ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ರಿಯೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನಾವು ತಿಳಿದಿರಬೇಕು ಅದು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದೆಂದು ಎಚ್ಚರವಹಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಬೇಕು.

ಅಹಿಂಸೆ

- ✓ ಇದರರ್ಥ **ಹೆಚ್ಚು ಶಾಂತಿಯುತ** ಅಥವಾ **ಹಿಂಸೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿ;** ಇದರರ್ಥ ನೀವು ಎಲ್ಲರ ಬಗ್ಗೆ **ಪ್ರೀತಿ** ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಇದು ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು **ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ, ಮಕ್ಕಳ ಗುಲಾಮಗಿರಿ, ಹಬ್ಬಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಬಲಿ** ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ **(ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಕ್ರೌರ್ಯ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಕಾಯ್ದೆ, 1960; ಭಾರತದ ಪ್ರಾಣಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿ).**

ಸತ್ಯ:

- ✓ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪ್ರಕಾರ, ಸತ್ಯವನ್ನು **ಸಾಪೇಕ್ಷ ಸತ್ಯವೆಂದು** ಅರ್ಥೈಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇದರರ್ಥ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು **ಪರಿಪೂರ್ಣ** ಅಥವಾ **ಅಂತಿಮ ಸತ್ಯವನ್ನು** ಅವರು **ದೇವರು** ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರು. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ **ನೈತಿಕ ಕಾನೂನುಗಳು ಅಂತಿಮ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ** ಆಧಾರವಾಗಿವೆ. ಅದು ಒಬ್ಬನನ್ನು **ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ತಡೆಯುತ್ತದೆ** ಮತ್ತು ಅದು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ **ನೈತಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು** ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸರ್ವೋದಯ:

- ✓ ಇದರರ್ಥ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ **ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ** ಅಥವಾ **ಅಂತರ್ಗತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ರಾಜಕೀಯ);** ಇದು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ **ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು** ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. **ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿ ಜನ ಧನ್ ಯೋಜನೆ** ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದವರು.

ರಾಮರಾಜ್ಯ:

- ✓ ಮಹಾತ್ಮರು **ಆಡಳಿತದ ಆದರ್ಶ ರೂಪವನ್ನು** ರಾಮರಾಜ್ಯ ಎಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ರಾಮರಾಜ್ಯವು, ಗಾಂಧಿಯವರು ಸರ್ಕಾರದ ಒಂದು ರೂಪವೆಂದು ಅರ್ಥೈಸಿದರು, ಇದು **ಅವಕಾಶಗಳ ಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆ, ಆಡಳಿತದ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ, ಜನರ ಸಹಕಾರಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ** ಮತ್ತು **ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಸ್ವ-ಆಡಳಿತವನ್ನು** ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ **ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ** ಮತ್ತು **ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು** ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ; ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೇ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವಳು ತನ್ನದೇ ಆದ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. **(ವಿಧಿ 14, 15, 16, ವ್ಯಭಿಚಾರ** (ಐಪಿಸಿ ಸೆಕ್ಷನ್ 497) ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅಪರಾಧವಲ್ಲ ಎಂದು ಘೋಷಣೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ **ಸ್ತ್ರೀ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನ ಸ್ವತ್ತಲ್ಲ** ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ., **ಟ್ರಿಪಲ್ ತಲಾಖ್ ನಿಷೇಧ).**

ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವ-ಸರ್ಕಾರ (ಲೇಖನ 40):

- ✓ **ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರ** ನೀಡಬೇಕು; **ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿ, ಸ್ಥಳೀಯ** ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಇನ್ನು ಉನ್ನತವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ **ಪ್ರದೇಶ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ** ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬಹುದು. + ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಲುಪುವ ಹಾಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತವೆ. **(73 ಮತ್ತು 74 ನೇ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ)**

ಖಾದಿ ಹಾಗೂ ಮತ್ತಿತರ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು (ಲೇಖನ 43):

- ✓ ಈ ಕಾಟೇಜ್ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು **ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿ** ಮತ್ತು **ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿಯನ್ನಾಗಿ** ಮಾಡುತ್ತವೆ; ಅದು ನಮ್ಮನ್ನು ಇತರರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. **+ ನಗರಗಳ ಕಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ. (ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ನಿಗಮ, ಖಾದಿ ಗುರುತು - ಬ್ರ್ಯಾಂಡಿಂಗ್).**

ದುರ್ಬಲ ವಿಭಾಗಗಳ ಉನ್ನತಿ (ಲೇಖನ 46):

- ✓ **ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ** ಮತ್ತು **ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು** ಮತ್ತು **ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು** ಒದಗಿಸಬೇಕು ಇದರಿಂದ **ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು** ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. **(77 ಮತ್ತು 103 ನೇ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ)**

ಆಲ್ಕೊಹಾಲ್‌ನಂತಹ ಮಾದಕವಸ್ತುಗಳ ನಿಷೇಧ (ಲೇಖನ 47):

- ✓ **ಭಾರತವು** ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ **ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಯುವಕರು** ಹೊಂದಿದ ದೇಶವಾಗಿದೆ ಈ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು **2055** ರವರೆಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದರೆ ಭಾರತವು ತನ್ನ **ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು** ಇನ್ನೂ ಅತಿವೇಗದ ದರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, **ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯಗಳು** ಒಂದು ಅಡಚಣೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ **(ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯ ಮತ್ತು ಸೈಕೋಟ್ರೋಪಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಕಾಯ್ದೆ, ಸಿಗರೇಟ್ ಮತ್ತು ಇತರ ತಂಬಾಕು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 2003)**

ಗೋವಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಧೆ ನಿಷೇಧ (ಲೇಖನ 48);

- ✓ ಹಾಲನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಒಂದು ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ **ಹಾಲಿನಂತಹ ಸಮತೋಲಿತ ಆಹಾರದ** ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುವ **ಕುಟುಂಬಗಳ ಆದಾಯದ** ಮೂಲವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ತಾಲಿಸ್ಮಾನಿಸಂ:

- ✓ "ನಾನು ನಿಮಗೆ ತಾಲಿಸ್ಮನ್ ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಅನುಮಾನ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ, ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ, ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ. ನೀವು ನೋಡಿದ ಬಡ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ಪುರುಷ [ಮಹಿಳೆ] ಅವರ ಮುಖವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಮತ್ತು ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಿ, ನೀವು ಆಲೋಚಿಸುವ ಹೆಜ್ಜೆ ಅವನಿಗೆ [ಅವಳಿಗೆ] ಏನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಅವನು [ಅವಳು] ಅದರಿಂದ ಏನನ್ನಾದರೂ ಗಳಿಸುತ್ತಾನೆಯೇ? ಅದು ಅವನ [ಅವಳ] ಸ್ವಂತ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಹಣೆಬರಹವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಅವನನ್ನು [ಅವಳನ್ನು] ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದೇ? "ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಇದು ಹಸಿದ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರಿಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ [ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ] ಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಆಗ ನಿಮ್ಮ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ನೀವು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ಮತ್ತು ನೀವೇ ಕರಗುತ್ತೀರಿ." ಇದು

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ನಿಸ್ವಾರ್ಥತೆ, **ಪ್ರೀತಿ**, **ಹಂಚಿಕೆ** ಮತ್ತು **ಕಾಳಜಿ**, **ಮಾನವೀಯತೆ**, **ಸರ್ವೋದಯ**, **ಸಹಾನುಭೂತಿ**, **ಸಂವೇದನೆ**, **ಪರಾನುಭೂತಿ**, **ತ್ಯಾಗ** ಎಲ್ಲಾ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಇದು **ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ** ಮತ್ತು **ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ** ಬಹಳ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಕೆಲವು ತತ್ವಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವಾಗುವಿಕೆ:

ಗಾಂಧೀಜಿಯ ತತ್ವಗಳು **ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ** ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ **ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ** ಜೊತೆಗೆ **ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ** ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದರೆ-

ಅಹಿಂಸೆ:

- ✓ **ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ** ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ ಮತ್ತು ನೆರೆಯ ದೇಶಗಳಿಂದ **ಗಡಿ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳಂತಹ** ಕೃತ್ಯಗಳು ಜರುಗಿದಾಗ, ನಾವು ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ನಾವು ನಮ್ಮ **ದೇಶವನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ** ಮತ್ತು **ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಡಲು** ನಾವು ಅವರ ವಿರುದ್ಧ **ಹಿಂಸೆಯ ಮಾರ್ಗದ** ಮೂಲಕವೇ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ

ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ:

- ✓ **ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣವು ಪರಿಸರ ನಾಶಕ್ಕೆ** ಮೂಲ ಕಾರಣ ಎಂದು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ನಂಬಿದ್ದರು; ಆದರೆ **ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣವೂ** ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕ; ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣದ ಹೊರತಾಗಿ **ವಾಹನಗಳ ಬಳಕೆ, ಮನೆಗಳು** ಮತ್ತು **ಕೃಷಿಯಂತಹ** ಇತರ ಅಂಶಗಳೂ ಸಹ ಪರಿಸರ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ; ಅಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, **ಸ್ವಚ್ಛ ಮತ್ತು ಹಸಿರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು** ಅನ್ವಯಿಸುವುದರಿಂದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು.

ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ:

- ✓ ಭಾರತ **ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ** ಅತೀ ದೊಡ್ಡದಾದ ದೇಶವಾಗಿದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ **ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು** ಮತ್ತು **ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು** ಪೂರೈಸಲು, ದೇಶಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ **ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು (ಆಮದು** ಮತ್ತು **ರಫ್ತು)**. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ **ನಮ್ಮ ಭೌಗೋಳಿಕ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು (ಲಡಾಕ್**, ಇತರ **ಹಿಮಾಲಯನ್ ರಾಜ್ಯಗಳು)** ನಮಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು / ಪಡೆಯಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇತರರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ:

- ✓ ಇಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ **ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ** ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ **ಆಡಳಿತ** ಅಥವಾ **ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು** ಇಂತಹ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು **ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ** ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ **ವಿಳಂಬ** ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿನ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು **ಲೋಕಪಾಲ್ ಮಸೂದೆಯನ್ನು** ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕೆಂದು **ಅನ್ನಾ ಹಜಾರೆ** ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. ಅವರು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸತ್ಯಾಗ್ರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರೂ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಇಂದಿನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಸವಾಲುಗಳು:

- ✓ **ಜಾಗತೀಕರಣ:** ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ **ದೇಶೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ** ಹಾಗೂ **ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ** ತೊಂದರೆಯಾಗಬಹುದು ಮತ್ತು ಇದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದಂತೆ **ಸ್ಥಳೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ನಾಶ** ಮತ್ತು **ನಿರುದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ** ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು. ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ **ಆಹಾರ, ಜೀವನ, ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆ** ಶೈಲಿಗಳಂತಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೂಡಿಕೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ** ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ; **ಹೆಚ್ಚು ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ**; ಅಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ **ಜನರು** ಮತ್ತಿತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು **ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು** ಕಾಣುತ್ತಾರೆ: ಆದ್ದರಿಂದ **ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ನಗರಗಳತ್ತ ವಲಸೆ** ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಅದು **ಕೃಷಿಯ** ಮೇಲೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ **ಪರಿಣಾಮ** ಬೀರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು **ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣಕ್ಕೆ** ಧಕ್ಕೆ ತರುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು, ಸಫೈಕರ್ಮಾಚಾರಿಗಳು** ಮುಂತಾದ ಕೆಲವು ವರ್ಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ **ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಂಕವಿದೆ**, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಜನರು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು **ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು** ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
- ✓ **ಅನಕ್ಷರತೆ:** ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿಯ **ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯನ್ನು** ಪರಿಶೀಲಿಸುವಲ್ಲಿ **ಅರಿವು** ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಮತ್ತು **ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ** ಕಾರಣವಾಗುವ ಸವಾಲನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಯಾವುದೇ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಕುರುಡಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದು **ಕೋಮು ಹಿಂಸೆ** ಮತ್ತು **ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆ** ಸಂಬಂಧಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ ಕೆಲವು **ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು** ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ **ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ; ಮೀಸಲಾತಿಯ ದುರುಪಯೋಗ; ಪಟೇಲ್, ಪಾಟಿದಾರ್** ಮತ್ತು **ಯಾದವ್ ಮೀಸಲಾತಿಗಳು** ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ್ದವು; **ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ರಾಜಕೀಯ.**
- ✓ **ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯ ಕೊರತೆ**

ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗಗಳು:

- ✓ **ಸ್ವಚ್ಛ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನದಲ್ಲಿ** ನಾವು ಮಾಡಿದಂತೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ತತ್ವಗಳ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ **ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು** ಮತ್ತು **ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ** ನೀಡುವುದು.
- ✓ **ಗಾಂಧೀಜಿಯ ತತ್ವಗಳ** ಪ್ರಮುಖ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹರಡುವುದು; ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2** ಅನ್ನು **ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ದಿನವಾಗಿ** ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

KADAMBA ACADEMY STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು:

"ಪ್ರಕೃತಿಯು ಮನುಷ್ಯನ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿದೆ ಆದರೆ ಅವನ ದುರಾಸೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವಷ್ಟಲ್ಲ."
"ಉದಾತ್ತ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಉದಾತ್ತ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು."
"ಹಿಂಸಾಚಾರವು ದುರ್ಬಲರ ಆಯುಧವಾದರೆ, ಅಹಿಂಸೆ ಬಲಶಾಲಿಯವರ ಆಯುಧವಾಗಿದೆ ."
"ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ, ದೇವರು ಬ್ರೆಡ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ."
"ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ ಮಾತ್ರ ಕ್ಷಮಿಸುವನು."
"ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಜನರ ನಡುವೆ ಇರುವ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ದಾಟು ದಕ್ಕಿಂತ ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟುವುದು ಸುಲಭ."
"ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದೇ ಧರ್ಮ."
"ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳು ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಸತ್ಯವನ್ನು ಮೀರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ."
" ನೀವು ನಾಳೆಯೆ ಸಾಯುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಬದುಕಿರಿ, ಕಲಿಯುವಾಗ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ."
" ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಎನ್ನುವುದು ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕುರುಡನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ."
"ನೀವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಬಯಸುವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಿ."
"ಭವಿಷ್ಯವು ನಾವು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ."
"ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ದೈಹಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಅದು ಅದಮ್ಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ."

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Role of judiciary in India

What is Judiciary?

The judiciary is that **branch of the government** that **interprets law**, **settles disputes** and **administers justice** to all citizens. The judiciary is considered the **watchdog of democracy**, and also the guardian of the Constitution.

India has **integrated** judiciary system; India has **hierarchical structure** in the following way- **Supreme Court-> High Court-> District Court-> Subordinate Courts**. Apart from this structure there is also another type of system called as quasi judicial system.

Quasi judicial body: It is the one which has the right to **hold hearings** and **conduct investigations apart** from its **core functions**. Examples: **National Consumer Disputes Redressal Commission**, National Commission on Scheduled Castes, **National Human Rights Commission**, State Human Rights Commission, Competition Commission of India, **Central Information Commission**, State Information Commission etc.

There are two types of laws system;
Civil Law: Civil Law consists of a **body of rules, procedures, regulations and judicial precedents** that helps in resolving the various non-criminal disputes. Ex- **ordinary issues**, **private matters**, **marriage conflicts** etc.
Criminal Law: A body of rules and statutes that defines **conduct prohibited by the government** because it **threatens and harms public safety** and **welfare**. Ex- **murder**, **dowry**, **food adulteration** etc. Major acts governing criminal laws are: **Indian Penal Code, 1860**, **Criminal Procedure Code, 1973**, **Indian Evidence Act, 1872**.

Functions of judiciary:

- ✓ **Interpretation of the constitution**; interpretation of certain **technical phrases**, **concepts** in simplified so that everyone can understand.
- ✓ **Guardian of the constitution**; It makes sure that **no law** either framed by **central government** or **state government** cannot violate the constitution.
- ✓ **Prevention of violation of laws**; in case of violation of law, a **suit** is filed against the **offender** to check whether there is violation or not.
- ✓ **Administrative functions**; **appointment of officers** and **staff members**, **maintenance of records** and other **day to day functions**.
- ✓ **Advisory functions**; It gives advices to either **executive** or **legislative** whenever they ask to do so.
- ✓ **Protection of fundamental rights**; Judiciary acts as the protector of the **rights** enjoyed by the **people** guaranteed by **the law of the land** or **constitution**.

Positive impact of judiciary in India:

- ✓ **Women empowerment**, to address the **gender discrimination**; **Triple talaq(Shayara Bano v. Union of India & Others)**, **Adultery** is no longer a crime (**IPC section 497**)
- ✓ **Protection of interests of public**; **Right to privacy** is declared as a **Fundamental Right (Justice K. S. Puttaswamy and Anr. vs Union Of India And Others)**.
- ✓ **Eradication of social evils**; child marriage, child slavery, human trafficking, dowry etc.
- ✓ **Upliftment of weaker sections**; Ex- legalising **homosexual** relationships (**LGBT** as **third gender - IPC 377**), **untouchables**, **SC/ST**.
- ✓ Helps to maintain **communal harmony/brotherhood** in the society; guidelines to prevent communal violence such as **mob lynching** etc.

- **Check and balance** on **legislation** and **executive**; To reduce the **criminalization of politics** (**Lily Thomas vs Union of India**)
- Upholds the **democratic principles**; especially during **elections** - allowing **NOTA** option, **Electronic Voting Machines**.
- Helps to resolve problems of modern era as current issues are **evolving** with the help of **advanced technologies** such as **digital technology**, **internet**, **Artificial Intelligence** etc.; Recently Supreme Court has abolished Section **66A of Information act (Shreya Singhal v. Union of India)**.

Challenges being faced by judiciary in India:

- Issue of **judicial overreach**; going out of the constitution to deliver justice while doing so it will **override the power of legislature**; Ex- **Liquor ban** within 500 meters from any nation highway, making compulsory of **singing nation anthem** in **cinema halls** etc.
- **Lack of accountability** and **transparency**; declaring **National Judicial Appointment Commission** act as **unconstitutional** so that judges including CJI will be appointed by **Collegium** only.
- **Lack of staff**; **36 %(** 392/1079) vacancies in **high courts**, **18%** (6/34) vacancies in **supreme courts**, almost **6000 vacancies** in sub **ordinate courts**.
- **Lack of efficiency**; delay in solving cases; Number of cases in **pending** in **supreme Court** in **2017** is **58,438**; Similarly in **High Courts**, number of cases **pending** as per **2016** data is **-40.15 lakh**. According to the latest **National Judicial Data Grid statistics**, over **3 crore cases** are **pending across courts** in India.
- Sometimes when parties such as **states won't follow Supreme Court orders** which may lead to lose faith in the working nature of it; Ex- **interstate water disputes**.
- **Lack of compliance** with the **international standards**; especially in **arbitration mechanism**; Ex- **Vodafone issue**.
- **Judicial procedure** is very **complex**, **costly** and **dilatory**.
- **Lack of expertise; personnel**, **lawyers** etc.

Ways ahead:

- **Capacity building of judiciary personnel** with **advanced technologies** so that they will be able to capable to resolve different kinds of issues; Ex- **Cyber crimes** + **ethical training** of personal which in turn reduces the judiciary hurdles such as **corruption**, **delay** etc.
- Establishment of **benches of Supreme Court**; which not only reduces the **burden over Supreme Court** but also helps in **speedy disposal** of cases.
- **Increasing the retirement ages of judges** as done in **quasi judicial bodies** so that more **experience and expertise** can be retained that will be helpful in **efficient delivery** if justice.
- Adoption of **advanced technologies**; **digitisation- e court**; **live streaming** of video conference of **nationally important court hearings** which also increases the **accountability** and **transparency** in judiciary.
- Updating or reframing of certain laws in India; **Alternative Dispute Resolution mechanism**.
- Establishment of **independent body** to look after the cases related to **non constitutional matters.**
- Improving the **institutional architecture** and **empowering** them; **Gram nyayalayas**
- **Reduction of costs of litigation** in certain cases.
- Recruiting the **qualified** and **capable** law graduates to judiciary especially in lower courts; **All India Judicial Services.**

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಪಾತ್ರ

ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಎಂದರೇನು?

ನ್ಯಾಯಾಂಗವೆಂದರೆ **ಕಾನೂನನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ, ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವ** ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ **ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವ ಸರ್ಕಾರದ ಶಾಖೆ.** ನ್ಯಾಯಾಂಗವನ್ನು **ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಕಾವಲುಗಾರ**ನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು **ಸಂವಿಧಾನದ ರಕ್ಷಕ**ರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತವು **ಸಂಯೋಜಿತ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆ**ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ; ಭಾರತವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ **ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ರಚನೆ**ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ- **ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ -> ಹೈಕೋರ್ಟ್ -> ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯ -> ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು.** ಈ ರಚನೆಯ ಹೊರತಾಗಿ **ಅರೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆ** ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಇದೆ.

ಅರೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸಂಸ್ಥೆ: ಮತ್ತು ಅದರ **ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯ**ಗಳನ್ನು **ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ** ಹಾಗೂ **ತನಿಖೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಹಕ್ಕ**ನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಳು: **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಹಕ ವಿವಾದ ಪರಿಹಾರ ಆಯೋಗ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ**, ರಾಜ್ಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ, ಕೇಂದ್ರ ಮಾಹಿತಿ ಆಯೋಗ, ರಾಜ್ಯ ಮಾಹಿತಿ ಆಯೋಗ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕಾನೂನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ;

1. ***ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕಾನೂನು:*** **ಸರ್ಕಾರವು ನಿಷೇಧಿಸಿರುವ** ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಮೂಲಕ **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ** ಮತ್ತು **ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ** ಧಕ್ಕೆ ತರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು **ಹಾನಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.** ಉದಾ: **ಕೊಲೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಆಹಾರ ಕಲಬೆರಕೆ** ಇತ್ಯಾದಿ. ಅಪರಾಧವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಕಾನೂನುಗಳು: **ಭಾರತೀಯ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ, 1860, ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಕೋಡ್, 1973**, ಇಂಡಿಯನ್ **ಎವಿಡೆನ್ಸ್ ಆಕ್ಟ್, 1872**.
2. ***ನಾಗರಿಕ ಕಾನೂನು:*** ನಾಗರಿಕ ಕಾನೂನು ವಿವಿಧ **ಅಪರಾಧೇತರ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು** ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ನಿಯಮಗಳು, ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು, ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಪೂರ್ವನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಉದಾ: **ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಖಾಸಗಿ ವಿಷಯಗಳು, ವಿವಾಹ ಸಂಘರ್ಷಗಳು** ಇತ್ಯಾದಿ.

ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಕಾರ್ಯಗಳು:

- ✓ **ಸಂವಿಧಾನದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದು;** ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಕೆಲವು **ತಾಂತ್ರಿಕ** ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಸರಳೀಕೃತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ**ಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- ✓ **ಸಂವಿಧಾನದ ರಕ್ಷಕ; ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ** ಅಥವಾ **ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು** ರೂಪಿಸಿದ ಯಾವುದೇ **ಕಾನೂನು** ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡದ ಹಾಗೆ ಅದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳು; ಅಧಿಕಾರಿಗಳು** ಮತ್ತು **ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸದಸ್ಯರ ನೇಮಕ, ದಾಖಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ** ಮತ್ತು ಇತರ **ದಿನನಿತ್ಯದ ಕಾರ್ಯಗಳು.**
- ✓ **ಸಲಹಾ ಕಾರ್ಯಗಳು; ಕಾರ್ಯಾಂಗ** ಅಥವಾ **ಶಾಸಕಾಂಗ** ಅವರು ತಮಗೆ ಕೆಲವು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟನೆ ಬೇಕಾದಾಗ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಅದು ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ;** ನ್ಯಾಯಾಂಗವು ಒಂದು **ದೇಶದ** ಅಥವಾ **ಸಂವಿಧಾನದ** ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಖಾತರಿಪಡಿಸಿದ **ಜನರು ಅನುಭವಿಸುವ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಕ**ವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಕಾನೂನು ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ; ಕಾನೂನು ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಸಂದರ್ಭ**ದಲ್ಲಿ, ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು **ಅಪರಾಧಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಲಾಗುತ್ತದೆ.** ಈ ರೀತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ರೀತಿ ಘಟನೆಗಳು ಜರುಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ:

- ✓ **ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ, ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು; ತ್ರಿವಳಿ ತಲಾಖ್ (ಶಯರಾ ಬಾನೊ ವಿ. ಯೂನಿಯನ್ ಆಫ್** ಇಂಡಿಯಾ **ಮತ್ತು** ಇತರರು**), ವ್ಯಭಿಚಾರ** ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅಪರಾಧವಲ್ಲ ಎಂದು ತೀರ್ಪು ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ **ಸ್ತ್ರೀ ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನ ಸ್ವತ್ತು ಅಲ್ಲ** ಸಾರಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ **(ಐಪಿಸಿ ಸೆಕ್ಷನ್ 497)**
- ✓ **ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆ; ಗೌಪ್ಯತೆಯ** ಹಕ್ಕನ್ನು **ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು** ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ **(ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಕೆ.ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಅನ್. ವರ್ಸಸ್ ಯೂನಿಯನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಇತರರು).**
- ✓ **ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆ; ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಮಕ್ಕಳ ಗುಲಾಮಗಿರಿ, ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ** ಇತ್ಯಾದಿ.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

- ✓ **ದುರ್ಬಲ ವಿಭಾಗಗಳ ಉನ್ನತಿ; ಸಲಿಂಗಕಾಮಿ** ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ **(ಎಲ್‌ಜಿಬಿಟಿ ಮೂರನೇ ಲಿಂಗ - ಐಪಿಸಿ 377), ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು, ಎಸ್‌ಸಿ / ಎಸ್‌ಟಿ** ಮುಂತಾದವರ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.
- ✓ **ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದತೆ / ಸಹೋದರತ್ವ**ವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ; ಕೋಮು ಹಿಂಸಾಚಾರವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ.
- ✓ **ಶಾಸಕಾಂಗ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಂಗ**ಗಳ ನಡುವಿನ **ಅಧಿಕಾರದ ಸಮತೋಲನ** ಕಾಪಾಡುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು; **ರಾಜಕೀಯದ ಅಪರಾಧೀಕರಣ**ವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು **(ಲಿಲಿ ಥಾಮಸ್ ವರ್ಸಸ್ ಯೂನಿಯನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ).**
- ✓ **ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವ**ಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ; ವಿಶೇಷವಾಗಿ **ಚುನಾವಣೆ**ಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ **- ನೋಟಾ ಆಯ್ಕೆ, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮತದಾನ ಯಂತ್ರ**ಗಳನ್ನು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಇಂಟರ್ನೆಟ್, ಆರ್ಟಿಫಿಶಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್** ಮುಂತಾದ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ **ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು** ಇದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ; ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ **ಮಾಹಿತಿ ಕಾಯ್ದೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ 66** ಎ ಅನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿದೆ **(ಶ್ರೇಯಾ ಸಿಂಘಾಲ್ ವಿ. ಯೂನಿಯನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ).**

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳು:

- ✓ **ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಅತಿಕ್ರಮಣದ ಪ್ರಕರಣಗಳು; ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗದೆ ಇರುವಂತಹ ಅಧಿಕಾರ**ವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನೀಡುವಾಗ **ಶಾಸಕಾಂಗದ ಅದಿಕಾರವನ್ನು** ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ **ಅತಿಕ್ರಮಿಸುತ್ತವೆ**; ಯಾವುದೇ **ರಾಷ್ಟ್ರ ಹೆದ್ದಾರಿಯಿಂದ 500 ಮೀಟರ್ ಒಳಗೆ ಮದ್ಯದ ಮಾರಾಟದ ಮೇಲೆ ನಿಷೇಧವನ್ನು ಹೇರಲಾಗಿತ್ತು, ಸಿನೆಮಾ ಹಾಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ ಹಾಡುವುದು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.**
- ✓ **ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ** ಮತ್ತು **ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯ ಕೊರತೆ; ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ನೇಮಕಾತಿ ಆಯೋಗ**ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು **ಅಸಂವಿಧಾನಿಕ** ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತು ಸಿಜೆಐ ಸೇರಿದಂತೆ ಇತರ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕೊಲೆಜಿಯಂ ಎಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾತ್ರ ನೇಮಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊಂದಿದೆ.
- ✓ **ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಕೊರತೆ; ಹೈಕೋರ್ಟ್**ಗಳಲ್ಲಿ **36% (1079** ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ **392** ಹುದ್ದೆಗಳು ಖಾಲಿ ಇವೆ**), ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್**ಗಳಲ್ಲಿ **18% (34** ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ **6** ಹುದ್ದೆಗಳು ಖಾಲಿ ಇವೆ**) ಅಧೀನ ನ್ಯಾಯಾಲಯ**ಗಳಲ್ಲಿ **ಸುಮಾರು 6000 ಹುದ್ದೆಗಳು** ಖಾಲಿ ಇವೆ .
- ✓ **ದಕ್ಷತೆಯ ಕೊರತೆ**; ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ **ವಿಳಂಬ; 2017** ರಲ್ಲಿ **ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್**ನಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ **58,438**; ಅದೇ ರೀತಿ **ಹೈಕೋರ್ಟ್**ಗಳಲ್ಲಿ**, 2016** ರ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ **- 40.15 ಲಕ್ಷ**. ಇತ್ತೀಚಿನ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ದತ್ತಾಂಶ ಗ್ರಿಡ್ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ** ಪ್ರಕಾರ, **ಭಾರತದ ನ್ಯಾಯಾಲಯ**ಗಳಲ್ಲಿ **3 ಕೋಟಿ ಪ್ರಕರಣಗಳು** ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿವೆ.
- ✓ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ **ರಾಜ್ಯ**ಗಳಂತಹ ಪಕ್ಷಗಳು **ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿದ್ದಾಗ** ಅದು ಅದರ **ಕಾರ್ಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು**; ಉದಾ: **ಅಂತರರಾಜ್ಯ ನೀರಿನ ವಿವಾದಗಳು.**
- ✓ **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ಅನುಸರಣೆಯ ಕೊರತೆ**; ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಲ್ಲಿ; ಉದಾ: ವೊಡಾಫೋನ್ ಸಂಚಿಕೆ.
- ✓ **ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ**ವು ತುಂಬಾ **ಸಂಕೀರ್ಣ**ವಾಗಿದೆ, **ದುಬಾರಿ** ಮತ್ತು **ವಿಳಂಬಕಾರಿ**ಯಾಗಿದೆ.
- ✓ **ತಾಂತ್ರಿಕತೆ**ಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಹಾಗೂ ಮತ್ತಿತರ ಕೇಸುಗಳು ಬಂದಾಗ **ಪರಿಣತಿಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು** ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಹಾಗೂ ವಕೀಲರು ಎದುರಿಸುವಂತಾಗಿದೆ;, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗಗಳು:

- ✓ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನ್ಯಾಯಾಂಗ **ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ**, ಇದರಿಂದ ಅವರು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ; ಉದಾ: **ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧಗಳು + ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೈತಿಕ ತರಬೇತಿ** ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಅಡಚಣೆಗಳಾದ **ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ವಿಳಂಬ** ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ ಪೀಠಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ**; ಇದು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ ಮೇಲಿನ **ಹೊರೆ ಕಡಿಮೆ** ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ **ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ** ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ✓ ಅರೆ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಂತೆ **ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ನಿವೃತ್ತಿ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ** ಹೆಚ್ಚಿನ **ಅನುಭವ** ಮತ್ತು **ಪರಿಣತಿ**ಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಅದು ನ್ಯಾಯವಾದರೆ ಸಮರ್ಥ ವಿತರಣೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ; ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ- ಇ ಕೋರ್ಟ್; ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಿಚಾರಣೆಗಳ ವೀಡಿಯೊ**ವನ್ನು ನೇರ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವುದು, ಇದು ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ **ಜವಾಬ್ದಾರಿತನ** ಮತ್ತು **ಪಾರದರ್ಶಕತೆ**ಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು **ನವೀಕರಿಸುವುದು** ಅಥವಾ **ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು** ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ; **ಪರ್ಯಾಯ ವಿವಾದ ಪರಿಹಾರದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ**ವು ಇಂತಹುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.
- ✓ **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕವಲ್ಲದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ** ಸಂಬಂಧಿಸಿದ **ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು** ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು **ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ** ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ**ಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು **ಸಶಕ್ತ**ಗೊಳಿಸುವುದು; ಉದಾಹರಣೆ: **ಗ್ರಾಮ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು.**
- ✓ ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ **ದಾವೆ ಹೂಡಿಕೆಯ ವೆಚ್ಚ**ವನ್ನು **ಕಡಿಮೆ** ಮಾಡುವುದು.
- ✓ **ಅರ್ಹ** ಮತ್ತು **ಸಮರ್ಥ ಕಾನೂನು ಪದವೀಧರ**ರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ **ಕೆಳ ನ್ಯಾಯಾಲಯ**ಗಳಲ್ಲಿ ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದು; **ಅಖಿಲ ಭಾರತ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸೇವೆ**ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ನಾವು ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Role of policing in the development of the nation

Definition:

Police, body of officers representing the civil authority of government which is responsible for maintaining public order and safety, enforcing the law and preventing, detecting, and investigating criminal activities.

State police forces generally have two arms: civil and armed police. The civil police are responsible for day-to-day law and order and crime control. Armed police is kept in reserve, till additional support is required in situations like riots.

How does policing help in the development of the nation?

- ✓ **Internal security**/stability. Ex-**militant activities**, breaches of **communal harmony** etc.
- ✓ In **preventing crimes** and **reducing** the **opportunities** of conviction of crimes through coordinating with related agencies.
- ✓ To provide all required assistance to **victims of crime** and of **road accidents**. And providing the protection to **politically important personalities** like PM, President etc.
- ✓ Eliminating **social evils** like child slavery, child marriage, dowry, domestic violence etc.
- ✓ Protection of **public properties** like railways, road network, instalments, establishments.
- ✓ Maintenance of **ethical** values and **moral** principles in society.
- ✓ Enforcement of **state legislations**, major and minor laws and upholding **constitutional values** like fundamental duties (51A (a), 51A (e), 51A(g) etc) fundamental rights (Article 14, 15,25,21 etc), DPSPs etc.
- ✓ **Democratic** and **election** related duties.
- ✓ Acting as a **first response emergency situations** like natural calamities, **disaster management** etc.
- ✓ To facilitate **orderly movement** of **people** and **vehicles** + controlling and regulating the **traffic**.
- ✓ Collection of **intelligence data** and sharing with concerned authorities.
- ✓ Providing safety to **weaker sections** of society like physically challenged people, women, elderly etc. Example: Emergency Response Support System for Himachal Pradesh + dial 112 Police, Health, Fire and related services. Safe City Project for enhancing safety of women in Metropolitan cities.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Challenges in policing:

- ✓ **More vacancies** and **more burden** over police force. Ex: there are **24%** numbers of posts **vacant** across all states together and **women staff** constitutes of **7.28%** of total strength of police force across all states.
- ✓ Frequent **Political interference**: Politicians have used police for personal use (**2nd ARC report**) and related issues such as **police - criminals' nexus**.
- ✓ **Lack of efficiency**; poor quality of investigation (Law commission report); Between 2005 and 2015, crime rate (i.e., crime per lakh population) for **cognizable** (no warrant required) **crimes** has increased by **28%**. However, convictions have been low. In 2015, convictions were secured in 47%;
- ✓ **Misuse of power**; **Prakash Singh vs Union of India** case issues like raised instances of unauthorised detentions, torture, harassment, etc. against ordinary citizens. And Conflict of interests (Public interest vs private interest) - Utilization of **government services and vehicles** for personal uses.
- ✓ **Lack of expertise- Various types issues** to be resolved by same personal for example social crimes (child marriage, child slavery), economic crimes (narcotic drugs, counterfeit of currency), environmental crimes(forest resources, poaching), political crimes (corruption in governance, illegal ways to get Political vote bank in elections), cultural crimes (clashes between groups, communal harmony), technological crimes (cyber

crimes) etc.; **Dynamic nature of crimes** because of which police personnel is required to upgrade their skill sets regularly.

- ✓ **Coordination issues**. Overlapping of functions of different bodies like between police and other investigating agencies like NIA, CBI etc.
- ✓ **Lack of necessary facilities**. Ex- outdated arms and ammunitions. As per **CAG report** on **shortages of weaponry** in state police force (Rajasthan -75%, W.B. - 71%) + 30.5% of vehicles shortage across all states
- ✓ **Infrastructural issues:** Outdated prisons, lack of women friendly facilities, less number of rooms (Overcrowding of jails).
- ✓ Lack of financial assistance: **Expenditure on police** formed **3%** of the total budget for states. Only **14%** of total expenditure is on **modernization efforts**.
- ✓ **Misconceptions** related to working ethics of police in public. Like all police receive bribery, they misuse their power; they misbehave with ordinary citizens etc.
- ✓ **Lack** of **power** in certain cases. Ex- Restrictions imposed under **RTI act.**
- ✓ **Outdated laws** and lack of effective implementation of laws. Ex Indian Penal Code, 1860, Indian Police Act, 1861 etc. These are to be revisited or reframed newly (**Malimath Committee**).

Ways ahead:

- ✓ **Awareness generation** about police role in public. Ex**: Community Policing Model** (Friends of Police in Tamil Nadu, Janamaithri Suraksha Yojana in Kerala, Mohalla Committees in Maharashtra etc), **Mahila Police Volunteers** initiative and **Student Police Cadet (SPC) programme** by by Ministry of Home Affairs.
- ✓ **Skilling and training** for advanced kinds of problems. + **Ethical training** to reduce immoral actions done by police force. **Nipun** e learning portal by **Delhi Police**, **2nd Young Superintendent of Police Conference** in New Delhi.
- ✓ **Filling vacancies**. Appointing Efficient and capable candidates and needs based exam pattern and qualifications to be updated (Padmanabhaiah committee)
- ✓ **Appreciation and awarding best officers**.
- ✓ Enhancing **safety features** of police while working. Ex like effective masks providing, advanced level bullet proof jackets.
- ✓ **Advanced technologies** application like in database storage (cloud based technology), in trafficking (speedometer, real time traffic assessment), tearing gases, explosive detection devices etc.
- ✓ Increasing the **representation of weaker sections** like women in higher decision making levels or supervisory ranks **(0.85% women strength in India currently).**
- ✓ **Random inspection** by higher authorities to check on misconduct and enhancing quality of works.
- ✓ **Alternate dispute resolution mechanism** means Police acting as a third party in resolving the cases informally.
- ✓ Role of **senior officers** in assisting junior officer while discharging of functions.
- ✓ Promoting **coordination** among different bodies or agencies.
- ✓ **Infrastructural reforms**: **CCTV** cameras - to check on working culture of police + to increase effective FIR filing (online and offline); **Prison reforms**(**Mulla Committee**); Providing all permissible sustenance and shelter to everyone in the custody + provisions of any scheme available. India's First **Coastal Policing Academy** in **Gujarat**.
- ✓ Following the principles of **impartiality**, **human rights norms** and **ethical standards** in cases which involve clashes among communities or groups.
- ✓ **Behaving** properly, **guide** and **assisting** the members of public like physically challenged people, elderly, women and poor people etc.
- ✓ **Advanced technologies**; Police Telecommunication Network (**POLNET**), Humanoid robot **KP bot** in Kerala; **Roadeo** traffic robot in Pune; **laser guns** to detect over-speeding in Gujarat.
- ✓ **Independent Complaints Authority** to lessen the burden on police as suggested by The Second Administrative Reforms Commission and the Supreme Court.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

- ✓ **Uniform Wage payment** to be carried out in state police force like One Rank One Pension in Military and giving them bonus periodically will reduce the corruption among police (**Dharmaveera Committee** and **Auradkar Committee**)

India's steps:

- ✓ Indian penal code, 1860
- ✓ Model Police Act, 2006
- ✓ The police act, 1861.
- ✓ Criminal procedure code, 1973
- ✓ National Police Commission (1977-81)
- ✓ Supreme Court Directives on Prakash Singh vs Union of India (2006)
- ✓ Second Administrative Reform Commission recommendation on Police Reform.
- ✓ Ribeiro Committee (1988)
- ✓ Padmanabhaiah Committee (2000)
- ✓ Malimath Committee (2002-03)
- ✓ Auradkar Committee.

Facts for value addition:

- ✓ **United Organisation: 220 police/ 1Lakh Population.**
- ✓ **India's scenario: 192.95/ 1Lakh Population.**

Police strength in Karnataka's case:

- ✓ **Required: 1 police/1200 people**
- ✓ **Actual: 1 police /370 people**

Quotes:

- **"The police must obey the law while enforcing the law"**

  ☞ Earl Warren
- **"Peace and Justice are two sides of the same coin."**

  ☞ Eisenhower
- **"We sleep safely at night because rough men stand ready to visit violence on those who would harm us."**

  ☞ Winston S. Churchill

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ದೇಶದ ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆರಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರ

ಪೊಲೀಸರೆಂದರೆ ಯಾರು?

ಪೋಲಿಸ್ ಒಂದು ಸರ್ಕಾರದ **ನಾಗರಿಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು** ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ** ಮತ್ತು **ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು** ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, **ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು** ಮತ್ತು **ಅಪರಾಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು, ಪತ್ತೆ ಮಾಡುವುದು** ಮತ್ತು **ತನಿಖೆ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು** ಹೊಂದಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ **ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು** ಹೊಂದಿವೆ: **ನಾಗರಿಕ** ಮತ್ತು **ಸಶಸ್ತ್ರ** ಪೊಲೀಸ್. ದಿನನಿತ್ಯದ ಕಾನೂನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಾಗರಿಕ ಪೊಲೀಸರು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಗಲಭೆಯಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬೆಂಬಲ ಅಗತ್ಯವಿರುವವರೆಗೂ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪೊಲೀಸರನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿದೆ?

- ✓ **ಆಂತರಿಕ ಭದ್ರತೆ /** ಸ್ಥಿರತೆ.. ಉದಾ: ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದತೆಯ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.
- ✓ **ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ** ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಅಪರಾಧಗಳ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.
- ✓ **ಅಪರಾಧ** ಮತ್ತು **ರಸ್ತೆ ಅಪಘಾತಗಳಿಗೆ** ಬಲಿಯಾದವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯಂತಹ **ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ** ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವುದು.
- ✓ **ಮಕ್ಕಳ ಗುಲಾಮಗಿರಿ, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ,** ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ ಮುಂತಾದ **ಸಾಮಾಜಿಕ ದುಷ್ಕೃತ್ಯ**ಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು.
- ✓ ರೈಲ್ವೆ, ರಸ್ತೆ ಜಾಲ, ಕಂತುಗಳು, ಸ್ಥಾಪನೆಗಳಂತಹ **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆ.**
- ✓ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ **ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು** ಮತ್ತು **ನೈತಿಕ ತತ್ವಗಳ** ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವಿಕೆ.
- ✓ **ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರದ ಕಾಯ್ದೆಗಳು,** ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಕಾನೂನುಗಳ ಜಾರಿ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಂತಹ **ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು** ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದು. ಉದಾ: ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು (51 ಎ (ಎ), 51 ಎ (ಇ), 51 ಎ (ಜಿ) ಇತ್ಯಾದಿ) ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು (ವಿಧಿ 14, 15,25,21 ಇತ್ಯಾದಿ), ರಾಜ್ಯ ನೀತಿಯ ನಿರ್ದೇಶನ ತತ್ವಗಳು.
- ✓ **ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ** ಮತ್ತು **ಚುನಾವಣಾ** ಸಂಬಂಧಿತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು.
- ✓ **ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳು,** ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮುಂತಾದ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಸಂಧರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ **ಮೊದಲ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ** ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ✓ **ಜನರು** ಮತ್ತು **ವಾಹನಗಳ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಚಲನೆಗೆ** ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ **+ ಸಂಚಾರ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು** ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.
- ✓ **ಗುಪ್ತಚರ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆ** ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ **ವಿಕಲಚೇತನರು, ಮಹಿಳೆಯರು, ವೃದ್ಧರು** ಮುಂತಾದ **ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ** ಸುರಕ್ಷತೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಉದಾಹರಣೆ: ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತುರ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ(ERSS) + ಡಯಲ್ 112 ಪೊಲೀಸ್, ಆರೋಗ್ಯ, ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇವೆಗಳು. ಮೆಟ್ರೋಪಾಲಿಟನ್ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸುರಕ್ಷಿತ ನಗರ ಯೋಜನೆ (Safe City Project).

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಆರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸವಾಲುಗಳು:

- ✓ **ಹೆಚ್ಚಿನ ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳು** ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ಬಲದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊರೆ. ಉದಾ: ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ **24%** ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹುದ್ದೆಗಳು ಖಾಲಿ ಇವೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ್ಯಂತ ಒಟ್ಟು ಪೊಲೀಸ್ ಬಲದ **7.28%** ರಷ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
- ✓ **ರಾಜಕೀಯ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ:** ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಪೊಲೀಸರನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ (2nd ARC ವರದಿ) ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ - ಅಪರಾಧಿಗಳ ಅಕ್ರಮ ಸಂಭಂದದಂತಹ ವಿಷಯಗಳು.
- ✓ **ದಕ್ಷತೆಯ ಕೊರತೆ; ತನಿಖೆಯ ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟ** (ಕಾನೂನು ಆಯೋಗದ ವರದಿ); **2005 ಮತ್ತು 2015** ರ ನಡುವೆ, ಅತೀ ಗಂಭೀರವಾದ (ವಾರಂಟ್ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ) ಅಪರಾಧಗಳ ಪ್ರಮಾಣ (ಅಂದರೆ, ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅಪರಾಧ) **28%** ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಅಪರಾಧಗಳು ಕಡಿಮೆ. **2015** ರಲ್ಲಿ, **47%** ರಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಯಿತು;
- ✓ **ಅಧಿಕಾರದ ದುರುಪಯೋಗ; ಪ್ರಕಾಶ್ ಸಿಂಗ್ ವರ್ಸಸ್ ಯೂನಿಯನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ** ಪ್ರಕರಣಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕರ ವಿರುದ್ಧ ಅನಧಿಕೃತ ಬಂಧನಗಳು, ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ, ಕಿರುಕುಳ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಪ್ರಕರಣಗಳು. ಮತ್ತು ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷ (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ) **- ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬಳಕೆಗಾಗಿ** ಬಳಸುವುದು.
- ✓ **ಪರಿಣತಿಯ ಕೊರತೆ-** ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಪರಾಧಗಳು (ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಮಕ್ಕಳ ಗುಲಾಮಗಿರಿ), ಆರ್ಥಿಕ ಅಪರಾಧಗಳು (ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯಗಳು, ನಕಲಿ ನೋಟುಗಳು), ಪರಿಸರ ಅಪರಾಧಗಳು (ಅರಣ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು), ರಾಜಕೀಯ ಅಪರಾಧಗಳು (ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ) ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ, ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ ಪಡೆಯಲು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಮಾರ್ಗಗಳು), ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಪರಾಧಗಳು (ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವಿನ ಘರ್ಷಣೆಗಳು, ಕೋಮು ಸೌಹಾರ್ದತೆ), ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಪರಾಧಗಳು (ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧಗಳು) ಇತ್ಯಾದಿ; ಅಪರಾಧಗಳ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಸ್ವರೂಪ

ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಿನ್ನದಂತೆ ಪೊಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೌಶಲ್ಯ ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

- ✓ **ವಿವಿಧ ಸರಕಾರೀ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರದ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು. ಪೊಲೀಸ್** ಮತ್ತು ಇತರ ತನಿಖಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಎನ್‌ಐಎ, **ಸಿಬಿಐ** ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವುದು.
- ✓ ಅಗತ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ; ಹಳೆಯ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳು. ರಾಜ್ಯ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಯಲ್ಲಿನ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕೊರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ **ಸಿಎಜಿ** ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ **(ರಾಜಸ್ಥಾನ -75%, ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ. - 71%)** + ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ **30.5% ವಾಹನಗಳ ಕೊರತೆ**
- ✓ **ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳು /ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು:** ಹಳತಾದ ಕಾರಾಗೃಹಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಸ್ನೇಹಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ, ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕೊಠಡಿಗಳು (ಜೈಲುಗಳ ದಟ್ಟಣೆ).
- ✓ **ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ಕೊರತೆ:** ಪೊಲೀಸ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಖರ್ಚು ರಾಜ್ಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಬಜೆಟ್‌ನ **3%** ರಷ್ಟಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಖರ್ಚಿನ ಕೇವಲ **14%** ಮಾತ್ರ **ಆಧುನೀಕರಣ**ದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿದೆ.
- ✓ **ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ** ಪೊಲೀಸರ ಕೆಲಸದ ನೀತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ **ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಗಳು.** ಎಲ್ಲಾ ಪೊಲೀಸರು ಲಂಚ ಪಡೆಯುವಂತೆಯೇ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕರೊಂದಿಗೆ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ✓ ಕೆಲವು ಪ್ರಕರಣಗಳ ತನಿಖೆ ಮಾಡುವ ಸಂಧರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ **ಅಧಿಕಾರದ ಕೊರತೆ.** ಉದಾ; **ಮಾಹಿತಿ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ** ಇರುವ ನಿರ್ಬಂಧನೆಗಳು
- ✓ **ಶತಮಾನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹಳೆಯದಾದ ಕಾನೂನುಗಳು ಕಾನೂನುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕೊರತೆ. ಮಾಜಿ ಭಾರತೀಯ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ(IPC), 1860, ಭಾರತೀಯ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾಯ್ದೆ, 1861** ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವುಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ಮರುಹೊಂದಿಸಬೇಕು **(ಮಾಲಿಮತ ಸಮಿತಿ).**

ಸಲಹೆಗಳು:

- ✓ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಪೊಲೀಸ್ ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ **ಜಾಗೃತಿ** ಮೂಡಿಸುವುದು. ಉದಾ: **ಸಮುದಾಯ ಪೊಲೀಸ್ ಮಾದರಿ** (ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ನೇಹಿತರು, ಕೇರಳದ ಜನಮೈತ್ರಿ ಸುರಕ್ಷ ಯೋಜನೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮೊಹಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ), **ಮಹಿಳಾ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರ** ಉಪಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯದ **ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪೊಲೀಸ್ ಕೆಡೆಟ್ (ಎಸ್‌ಪಿಸಿ) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.**
- ✓ ನವೀಕರಣವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ **ಕೌಶಲ್ಯ** ಮತ್ತು **ತರಬೇತಿ.** + ಪೊಲೀಸ್ ಬಲದಿಂದ ಜರಗಬಹುದಾದ ಅನೈತಿಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು **ನೈತಿಕ ತರಬೇತಿ.** ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ **2 ನೇ ಯುವ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧೀಕ್ಷಕರ ಸಮಾವೇಶ;** ದೆಹಲಿ ಪೊಲೀಸರಿಂದ ನಿಪುನ್ ಇ ಲರ್ನಿಂಗ್ ಪೋರ್ಟಲ್.
- ✓ **ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವುದು.** ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬೇಕಾದ ಆಧಾರಿತ ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿದೆ **(ಪದ್ಮನಾಭಯ ಸಮಿತಿ)**
- ✓ **ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಮತ್ತು** ಪ್ರಶಸ್ತಿನೀಡಿ ಮತ್ತಿತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ✓ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ **ಪೊಲೀಸರ ಸುರಕ್ಷತಾ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು** ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮುಖವಾಡಗಳನ್ನು(ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಪೊಲೀಸ್) ಒದಗಿಸುವಂತಹ ಸುಧಾರಿತ ಮಟ್ಟದ **ಬುಲೆಟ್ ಪ್ರೂಫ್ ಜಾಕೆಟ್‌ಗಳು.**
- ✓ **ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ** (ಕ್ಲೌಡ್ ಆಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ), **ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ** (ಸ್ಪೀಡೋಮೀಟರ್, ನೈಜ ಸಮಯದ ಸಂಚಾರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ), ಹರಿದುಹೋಗುವ ಅನಿಲಗಳು, ಸ್ಫೋಟಕ ಪತ್ತೆ ಸಾಧನಗಳು ಮುಂತಾದ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್.
- ✓ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಉನ್ನತ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಂತಹ **ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು** ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು **(ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ 0.85%).**
- ✓ ದುಷ್ಕೃತ್ಯ ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ **ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ತಪಾಸಣೆ** ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ✓ **ಪರ್ಯಾಯ ವಿವಾದ ಪರಿಹಾರ (ADR Mechanism)** ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಎಂದರೆ ಗಂಭೀರವಲ್ಲದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸರು ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಂತೆ ವರ್ತಿಸುವುದು.
- ✓ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಾಗ ಕಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ **ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪಾತ್ರ.**
- ✓ **ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು** ಅಥವಾ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ನಡುವೆ **ಸಹಕಾರತ್ವವನ್ನು**ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ✓ **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳು:** ಸಿಸಿಟಿವಿ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳು - ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಎಫ್‌ಐಆರ್ ಫೈಲಿಂಗ್ (ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮತ್ತು ಆಫ್‌ಲೈನ್) ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪೊಲೀಸರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು; ಜೈಲು ಸುಧಾರಣೆಗಳು (ಮುಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿ); ಕಸ್ಟಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಮತಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು + ಲಭ್ಯವಿರುವ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಕರಾವಳಿ ಪೊಲೀಸ್ ಅಕಾಡೆಮಿ.
- ✓ ಸಮುದಾಯಗಳು ಅಥವಾ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ ಘರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ **ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ, ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮಾನದಂಡಗಳು** ಮತ್ತು **ನೈತಿಕ ಮಾನದಂಡಗಳ ತತ್ವಗಳನ್ನು** ಅನುಸರಿಸುವುದು.
- ✓ ಅಂಗವಿಕಲರು, ವೃದ್ಧರು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಬಡ ಜನರಂತಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವರೊಡನೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವುದು.
- ✓ **ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು; ಪೊಲೀಸ್ ದೂರಸಂಪರ್ಕ ಜಾಲ** (ಪೋಲ್ನೆಟ್), ಕೇರಳದ ಹುಮನಾಯ್ಡ್ ರೋಬೋಟ್ **ಕೆಪಿ ಬೋಟ್**; ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ **ರೋಡಿಯೊ** ಟ್ರಾಫಿಕ್ ರೋಬೋಟ್; ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಅತಿ ವೇಗವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು **ಲೇಸರ್ ಬಂದೂಕುಗಳು.**
- ✓ ಎರಡನೇ ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣಾ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ಪೊಲೀಸರ ಮೇಲಿನ ಹೊರೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು **ಸ್ವತಂತ್ರ ದೂರುಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ**ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

- ✓ ಮಿಲಿಟರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ರೇಣಿ ಒಂದು ಪಿಂಚಣಿಯಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ **ಏಕರೂಪದ ವೇತನ ಪಾವತಿ** ಮತ್ತು **ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಬೋನಸ್** ನೀಡುವುದರಿಂದ ಪೊಲೀಸರಲ್ಲಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ (ಧರ್ಮವೀರ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಔರಾದ್ಕರ ಸಮಿತಿ).

ಭಾರತದ ಸರಕಾರ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮಗಳು:

- ✓ ಭಾರತೀಯ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ, 1860
- ✓ ಮಾದರಿ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾಯ್ದೆ, 2006
- ✓ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾಯ್ದೆ, 1861.
- ✓ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರೊಸೀಜರ್ ಕೋಡ್, 1973
- ✓ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೊಲೀಸ್ ಆಯೋಗ (1977-81)
- ✓ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು; ಪ್ರಕಾಶ್ ಸಿಂಗ್ ವರ್ಸಸ್ ಯೂನಿಯನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (2006)
- ✓ ಪೊಲೀಸ್ ಸುಧಾರಣೆಯ ಕುರಿತು ಎರಡನೇ ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣಾ ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸು.
- ✓ ರಿಬೈರೊ ಸಮಿತಿ (1988)
- ✓ ಪದ್ಮನಾಭಯ ಸಮಿತಿ (2000)
- ✓ ಮಾಲಿಮಠ ಸಮಿತಿ (2002-03)

ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳು:

- ✓ ಯುನೈಟೆಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ: **220 ಪೊಲೀಸ್ / 1 ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆ.**
- ✓ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿತಿ : **192.95 / 1 ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆ.**

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಶಕ್ತಿ:

- ✓ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದು: **1 ಪೊಲೀಸ್ / 1200 ಜನರು**
- ✓ ವಾಸ್ತವವಾಗಿರುವುದು: **1 ಪೊಲೀಸ್ / 370 ಜನರು**

ಹೇಳಿಕೆಗಳು:

- "ಪೊಲೀಸರು ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಾಗ ತಾವೂ ಸಹ ಕಾನೂನನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು" -ಅರ್ಲ್ ವಾರೆನ್
- "ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು." -ಐಸೆನ್‌ಹೋವರ್
- "ನಾವು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತೇವೆ ಏಕೆಂದರೆ ಯೋಧರು ನಮಗೆ ಹಾನಿ ಮಾಡುವವರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ." -ವಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಎಸ್. ಚರ್ಚಿಲ್

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

SOCIAL MEDIA: BOON OR BANE?

"The great thing about social media was how it gave a voice to voiceless people" – Jon Ronson

Definition of Social Media:

It is an umbrella term and, refers to websites and applications that enable users to create, share content, and interact and to participate in social networking.

Facts for introduction:

- According to recent study released by LIRNEAsia, India has highest gender gap in mobile phone ownership - Only 43% of women in India own mobile phones compared to almost 80% of Indian males + India also has high distrust of news shared on social media and only 29% trust social media news while more than half did not.
- India, the world's second-largest mobile phone manufacturer and India is
- India has the world's second highest number of internet users, with 455 million users connected

Various types of social media:

Social networks, Social news, bookmarking sites, media sharing, blog comments and forums etc.

Why social media can be considered as a boon? (Positive aspects):

- It increases the accountability and transparency in Institutions/organizations. Ex: CPGRAMS (Centralized Public Grievance Redress and Monitoring System) in GoI, e- janaspandana in GoK.
- Cost-effective, easily accessible. Ex: PFMS (Public Financial Management System) has led to reduction in government expenditure.
- Enhances inclusivity through more participation indirectly leading to promotion of democratic principles. Ex: Mygov portal.
- Source of entertainment.
- Helps to emphasize on regional/ sensitive issues on bigger platforms like international platforms ex: #me-too movement.
- Helps to spread the message or information more quickly to the remote areas in emergency situations such as natural disasters etc.
- Efficient and effective way of information gathering, sharing and analyzing etc. e-sign, digilocker, cloud storage technology.
- Encourages the people to take part in decision making especially those people who don't have enough courage etc.
- Provides employment opportunities.
- Helps people to know about events happening surroundings to them.

Why is social media considered as bane?

- Privacy of individuals will be at risk. ex: hacking, cyber theft etc
- Online harassment or cyber bullying issues.
- Usage of social media in long term leads to internet addiction or other issues like laziness, obesity, depression, drug abuse etc. and also causes complications in neurological development of children. Gaming disorder is listed in International Classification of Diseases (ICD) by the World Health Organization.
- Social media may lead to threat to lives of people. Ex: blue whale game challenge.
- It may destabilize the public order or internal stability in the state. Ex: rumors leading to mob lynching incidents.
- Issues of paid news and fake news. Ex: TV channels propagating particular party's agendas during elections etc.

- Used as a tool for terrorism in activities like terrorism financing, recruitment, spreading the information or their agenda etc.
- Threat to lives of journalists.
- Lack of authenticity leads increase in trust deficit between people and social media.
- Information in social media can affect India's security and integrity which in turn influences the relationship with other countries. Ex: NDTV's broadcasting on Pathankot attack.

Challenges in reducing illicit impact of Social Media:

- Digital illiteracy
- Lack of effective law making .ex presently there is no specific law to govern internet in India.
- Lack of expertise (especially in such fields where public data is handled)
- Speed of sharing of the information and it is also difficult to identify and control the source of the data generated.
- Negligence by public.
- Lack of awareness.
- Overlapping of functions of various institutions or bodies. (Official secrets act vs. RTI act).

Ways ahead for effective usage of social media:

- Effective institutional set up. Ex- CERT in, Cyber Swachchata Kendras etc
- Awareness generation. Ex- '#socialforgood' campaign by Face book, 'share joy not rumors' by Whatsapp etc
- High safety features installment in internet devices like mobiles, laptops etc
- Capacity building of personnel who are involved with handling bulk data of beneficiaries like UIDAI, CIC, department of personnel and administrative reforms.
- Setting up of regulatory body over Internet.
- Collaboration with social media giants/online platforms like WhatsApp, Face book, Google etc to restrict the sensitive information at earlier stages only.
- Exchange of international best practices.
- Finding out innovative solutions by using youth talent. Ex - Atal Grand Challenge etc
- Usage of advanced technologies like machine learning, artificial intelligence etc.

INITIATIVES IN INDIA:

- **Rajiv Gauba Committee:** Role of social media in mob lynching incidents.
- Social media platforms and the Internet and Mobile Association of India (IAMAI) presented a **Voluntary Code of Ethics** for the General Election 2019
- Facebook bans White Nationalism, White Separatism on its Platforms.
- Representation of People Act 1951
- Ministry of Women and Child Development has launched an online campaign **Web- Wonder Women** to discover and celebrate the exceptional achievements of women
- Ministry of Information and broadcasting has launched **New Media Wing** will address the communication and broadcasting requirements of the government on social media.
- Union Government launches **Twitter Samvad** for direct communication between Government and citizens
- Twitter India has launched **#PowerOf18** campaign aimed at encouraging youth to contribute in public debates and participate in civic engagement for the 2019 general elections.
- State Bank of India has now launched a **Twitter** Handle along with its accounts on Face book and YouTube. The aim is to target a huge customer base as well as potential customers.
- **Iffy Quotient** Web-based tool to monitor the spread of fake news on social media platforms

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ: ವರವೋ ಅಥವಾ ಶಾಪವೋ?

"ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದ ದೊಡ್ಡ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಅದು ಧ್ವನಿರಹಿತ ಜನರಿಗೆ ಧ್ವನಿ ನೀಡಿತು" - ಜಾನ್ ರಾನ್ಸನ್

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:

ಇದು ವಿಶಾಲಾರ್ಥದ ಪದವಾಗಿದ್ದು, ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲು, ಕಲೆ ಹಾಕಲು, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲು, ವಿಷಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು, ಸಂವಹನ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ.

ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿ:

- ವಿಶ್ವದ **ಎರಡನೇ** ಅತಿದೊಡ್ಡ **ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ತಯಾರಕ** ಭಾರತ ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದ **ಎರಡನೇ** ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು **ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಬಳಕೆದಾರರನ್ನು** ಹೊಂದಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ **455 ಮಿಲಿಯನ್** ಇದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪ್ರಕಾರಗಳು:

ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುದ್ದಿ, ಬುಕ್‌ಮಾರ್ಕಿಂಗ್ ಸೈಟ್‌ಗಳು, ಮಾಧ್ಯಮ ಹಂಚಿಕೆ, ಬ್ಲಾಗ್ ಕಾಮೆಂಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಆನಲೈನ್ ವೇದಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ವರದಾನವೆಂದು ಏಕೆ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು? (ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳು):

- ಇದು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ **ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ**ಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಭಾರತ ಸರಕಾರದ **CPGRAMS** (ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕುಂದುಕೊರತೆ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಉಸ್ತುವಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ), ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ **ಈ-ಜನಸ್ಪಂದನ.**
- **ವೆಚ್ಚ-ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ, ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವದು.** ಉದಾ: **PFMS** (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ) ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನರು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವಿಕೆಯ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ .ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ **ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ** ತತ್ವಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: **Mygov portal**.
- **ಮನರಂಜನೆ**ಯ ಮೂಲವಾಗಿದೆ.
- ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೇದಿಕೆಳಂತಹ ದೊಡ್ಡ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ / ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ** ಒತ್ತು ನೀಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಉದಾ: **#metoo ಚಳುವಳಿ.**
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಂತಹ **ತುರ್ತು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ** ಸಂದೇಶ ಅಥವಾ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ದೂರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವೇಗವಾಗಿ ಹರಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ** ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಮರ್ಥ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಉದಾ: **e-sign, digilocker, ಕ್ಲೌಡ್ ಸ್ಟೋರೇಜ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ.**
- **ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ**ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಜನರಿಗೆ **ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಘಟನೆಗಳ** ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಏಕೆ ಶಾಪವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ?

- ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ **ಗೌಪ್ಯತೆ**ಗೆ ಅಪಾಯವಿದೆ. ಉದಾ: ಹ್ಯಾಕಿಂಗ್, ಸೈಬರ್ ಕಳ್ಳತನ ಇತ್ಯಾದಿ.
- **ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕಿರುಕುಳ** ಅಥವಾ ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೆದರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ಅಶ್ಲೀಲತೆಯ ವೀಡಿಯೊಗಳನ್ನು ಅಪ್ಲೋಡ್ ಮಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.
- ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಳಕೆಯು ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ವ್ಯಸನ ಅಥವಾ ಸೋಮಾರಿತನ, ಬೊಜ್ಜು, ಖಿನ್ನತೆ, ಮಾದಕ ದ್ರವ್ಯ ಸೇವನೆ ಮುಂತಾದ ಇತರ **ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ** ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು **ಮಕ್ಕಳ ನರವೈಜ್ಞಾನಿಕ(ಮೆದುಳಿನ) ಬೆಳವಣಿಗೆ**ಯಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಆನಲೈನ್ ಆಟದ ಹುಚ್ಚುತನವನ್ನು **ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ**ಯು ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕ್ಲಾಸಿಫಿಕೇಶನ್ ಆಫ್ ಡಿಸೀಸ್ (ಐಸಿಡಿ) ನಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದೆ.
- ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮವು ಜನರ **ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ**ವನ್ನುಂಟುಮಾಡಬಹುದು. ಉದಾ: **ಬ್ಲೂ ವೇಲಾ ಗೇಮಿಂಗ್.**
- ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಥವಾ **ಆಂತರಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಅಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಬಹುದು.** ಉದಾ: **ಜನಸಮೂಹವನ್ನು ಹತ್ಯೆ** ಮಾಡುವ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ವದಂತಿಗಳು.
- **ಪೇಡ ನ್ಯೂಸ್ ಮತ್ತು ನಕಲಿ ಸುದ್ದಿ**ಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು. ಉದಾ: ಚುನಾವಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಕ್ಷದ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಟಿವಿ ಚಾನೆಲ್‌ಗಳು.
- ಹಣಕಾಸು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ, ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡುವದು, ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹರಡುವುದು ಅಥವಾ ಅವರ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ ಮುಂತಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ **ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ**ಯ ಸಾಧನವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪತ್ರಕರ್ತರ ಜೀವಕ್ಕೆ ಬೆದರಿಕೆ.
- **ದೃಢೀಕರಣದ ಕೊರತೆ**ಯು ಜನರು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ನಡುವಿನ **ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ** ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿನ ಮಾಹಿತಿಯು **ಭಾರತದ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆ**ಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು ಮತ್ತು ಅದು **ಇತರ ದೇಶಗಳೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧ**ವನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಪಠಾಣ್‌ಕೋಟ್ ದಾಳಿಯ ಕುರಿತು ಎನ್‌ಡಿಟಿವಿಯ ಪ್ರಸಾರ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಎದುರುಗೊಳ್ಳುವ ಸವಾಲುಗಳು:

- **ಡಿಜಿಟಲ್ ಅನಕ್ಷರತೆ**
- **ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾನೂನು ಯೋಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ** . ಉದಾ: ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಅನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲ.
- **ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯತೆಗಳ ಕೊರತೆ** (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೃಹತ್ತಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಹ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ- CIC, UIDAI)
- ಮಾಹಿತಿಯ ಹಂಚಿಕೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಮಾಹಿತಿಯ ಮೂಲವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವದು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ **ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ** ತೋರುವದು.
- ಸಾಮೂಹಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ **ಅರಿವಿನ ಕೊರತೆ.**
- ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನಡುವೆ **ಅಧಿಕಾರ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲ.** (ಉದಾ: ಆರ್‌ಟಿಐ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ಆಫೀಸಿಯಲ್ ಸೀಕ್ರೆಟ್ಸ್ ಆಕ್ಟ್).

ಸಲಹೆಗಳು/ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಗಗಳು:

- ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಉದಾ- **ಸೈಬರ್ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು, CERT-in** ಇತ್ಯಾದಿ
- ಪ್ರಚಾರಗಳ ಮೂಲಕ **ಜಾಗ್ರುತಿಯನ್ನು** ಮೂಡಿಸುವದು. ಉದಾ: **Facebook** ನ **#Socialforgood** ಅಭಿಯಾನ, ವಾಟ್ಸಾಪ್ ನ “share joy not rumours” ಅಭಿಯಾನ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ಮೊಬೈಲ್, ಲ್ಯಾಪ್‌ಟಾಪ್ ಮುಂತಾದ **ಅಂತರ್ಜಾಲ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಕ್ರಮ**ಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವದು.
- ಯುಐಡಿಎಐ, ಸಿಐಸಿ ಗಳಂತಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಬೃಹತ್ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ **ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವಿದರ ಮೂಲಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ.**
- ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ನ **ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕದ ಸಂಸ್ಥೆ**ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
- ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿರುಕು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ವಾಟ್ಸಾಪ್, ಫೇಸ್ ಬುಕ್, ಗೂಗಲ್ ಮುಂತಾದ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳ ಜೊತೆ ಸಹಯೋಗ.
- ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಅತ್ಯುತ್ತಮ **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ವಿನಿಮಯ.**
- ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು **ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಪರಿಹಾರ**ಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು. ಉದಾ - ಅಟಲ್ ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಚಾಲೆಂಜ್ ಇತ್ಯಾದಿ
- ಯಂತ್ರ ಕಲಿಕೆ, ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ ಮುಂತಾದ **ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಬಳಕೆ.**

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮಗಳು:

- LIRNEAsia ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತವು ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಮಾಲೀಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಿಂಗ ಅಂತರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ - ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ **43% ಮಹಿಳೆಯರು** ಮಾತ್ರ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಸುಮಾರು **80% ಭಾರತೀಯ ಪುರುಷರಿಗೆ** ಹೋಲಿಸಿದರೆ + ಭಾರತವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಸುದ್ದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು **ಕೇವಲ 29% ಜನರು ಸೋಶಿಯಲ್ ಮೀಡಿಯಾ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ನಂಬುತ್ತಾರೆ** ಮತ್ತು ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ನಂಬಲಿಲ್ಲ.
- **ರಾಜೀವ್ ಗೌಬಾ ಸಮಿತಿ:** ಜನಸಮೂಹ ಹತ್ಯೆ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪಾತ್ರ.
- ಸೋಷಿಯಲ್ ಮೀಡಿಯಾ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (ಐಎಎಂಎಐ) ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆ 2019 ಕ್ಕೆ **ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ**ಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿತು..
- ಫೇಸ್‌ಬುಕ್ ತನ್ನ ಪ್ಲ್ಯಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳಲ್ಲಿ **ವೈಟ್ ನ್ಯಾಷನಲಿಸಂ, ವೈಟ್ ಸೆಪರೇಟಿಸಮ್** ಅನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದೆ.
- **ಜನರ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ 1951**
- ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ಮಹಿಳೆಯರ ಅಸಾಧಾರಣ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಮತ್ತು ಆಚರಿಸಲು **ವೆಬ್-ವಂಡರ್ ವುಮೆನ್** ಎಂಬ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ
- ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಸಚಿವಾಲಯವು **ನ್ಯೂ ಮೀಡಿಯಾ ವಿಂಗ** ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರ ನಡುವೆ ನೇರ ಸಂವಹನಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ **ಟ್ವಿಟರ್ ಸಂವಾದ್** ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ
- ಟ್ವಿಟರ್ ಇಂಡಿಯಾ, **#powerof18** ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು, 2019 ರ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಯುವಜನರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಈಗ ಫೇಸ್ ಬುಕ್ ಮತ್ತು ಯೂಟ್ಯೂಬ್‌ನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಖಾತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಟ್ವಿಟರ್ ಹ್ಯಾಂಡಲ್ ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಭಾವ್ಯ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- ಸೋಶಿಯಲ್ ಮೀಡಿಯಾ ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನಕಲಿ ಸುದ್ದಿಗಳ ಹರಡುವಿಕೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು **ವೆಬ್ ಆಧಾರಿತ ಸಾಧನ iffy** ಎಂಬ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

WOMEN EMPOWERMENT

Definition:

Empowerment is the process of **increasing the capacity of individuals or groups** to make choices and to transfer those into to **desired actions and outcomes**.
Women empowerment refers to increasing the **political, social, educational or economic strength** of individuals and communities of women.
Women empowerment refers to empowering women with **education, employment, decision making** and better **health** in view of an **equal and just society**.

Facts for introduction:

- ✓ About **66%** of the **female population in rural area** is utilized due to existing **social customs**.
- ✓ **27% of girls** in India are **married before their 18th birthday - UNICEF**.
- ✓ **Lancet Global Health**, there have been **2,39,000 excess deaths per year of girls** under age of five in India due to **gender bias**.
- ✓ United Nations Office on Drugs and Crime (**UNODC**) **-2016**, the vast majority of all **human trafficking** victims are women – around **71 %.**
- ✓ As per LIRNEAsia report, **mobile phone usage**; **80%- men; women- 43%.**
- ✓ **Commitment to Reduce Inequality (CRI) by Oxfam - 147/157.**
- ✓ **McKinsey Global Institute (MGI)**; **Gender inequality extremely high in work & politics** in India: Report.
- ✓ **Sex Ratio: 943/1000; CSR: 918/1000; MMR**

Positive impact:

- ✓ Half of the population (**Women-48.5%**, Census 2011); **demographic dividend**; **human capital** development.
- ✓ **Inclusive development**; upholding of **democratic** principle.
- ✓ **Constitution values** upholding; ***FRs*: 14, 15, 16, 21, 23, 24 etc; *DPSPs*: 38, 39, 46, 42; *FDs*: 51A (g).**
- ✓ **Women related issues** can be tackled very effectively; safety issues, child marriage, human trafficking, dowry etc.
- ✓ If they involve in any Economic activities; **Productivity of work** (work hours); economic development.
- ✓ Women said to be more **conservative** than men; it is helpful in policy design, utilisation of resources etc.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

Challenges

Social:

- ✓ **Patriarchal society**; Male dominance; **77%** man felt that their **muscularity** will be threatened if their wives did not listen to them.
- ✓ **Social evils**; **Poverty** (**70%** of people living in poverty are women enter), child slavery, child marriage; about **66%** of the female population in **rural area** is **unutilized** due to existing **social customs**.
- ✓ **Safety issues**; work culture, harassment or abusing; **Domestic violence- 55%** of women pursue violence as normal part of their marriages. etc.
- ✓ **Family responsibility** ; male should work, female should look after family; In **agriculture and animal husbandry**, women contribute to up to **90%** of total workforce.

Economical:

- ✓ **Discrimination** to access to and control of resources as well as of advanced technologies like mobiles.
- ✓ **Financial constraints**; dependent on family members; Total population: **48.5%;** Working population: **25.63%**; Access to formal credit: **26%.**

- ✓ **Lack of basic facilities** such as health (malnutrition), education {Census 2011, **literacy rate**- men(82.14) & women(65.46)}
- ✓ **Employment**: Employed: men (87), women (43); Employed for cash: men (79), women (29).
- ✓ Among employed, **64% of women vs 91% of men** earn cash; Exploitative work and wage discrimination.
- ✓ Most of these women still work in **informal sector** such bangle making, bidi rolling, weaving etc; only 3% of these are recognized as laborers; **Women working in unorganized sectors 80%.**

Political:

- ✓ **Ineffective implementation of laws**; **Nirbhaya fund** (The unused funds stand at Rs. **3,409 crore**-Less than **30%**), **PCPNDT act**.
- ✓ **Lack of representation** in higher decision making levels like administrative, political heads; **0.85% in Supervisory posts in police department**.
- ✓ **Lack of empowerment** of bodies; National Commission for Women (NCW) – only advisory etc
- ✓ Misuse of opportunities provided to women; **Mukhiyapati issue**.

Cultural:

- ✓ **Discrimination** based on **biological structure** (From Vedas time); considered as **impure**; Ex- **Sabarimala temple issue**.
- ✓ Predetermined assumption that she cannot handle much **pressure** and lack of **practical skills**; so armed forces etc.
- ✓ As a **burden on family**; joins other family

Suggestions:

Political:

- ✓ **Framing and implementation of laws effectively**; Prevention of child marriage act, Dowry act etc. WHO, India has reduced **MMR** by **77%** i.e. 556/1lakh in 1990 to 130/1lakh 2016
- ✓ Enhancing **representation of women** in all possible fields: **Chandra Giri** - Andhra Pradesh railway station- first fully operated by women.
- ✓ **Performance appraisal and incentive mechanism**; Prime Minister's **Safe Motherhood Campaign**: **Madhya Pradesh** awarded for reducing maternal mortality.
- ✓ Empowerment Bodies and mutual cooperation.

Social:

- ✓ **Behavioral change in public.**
- ✓ **Eradicating Social evils**. **Special cell** for social evils eradication in **Karnataka**.
- ✓ **Awareness generation**: **Avani Chaturvedi**: First woman fighter pilot to fly fighter jet; **#Metoo**, **#IAmThatWoman** (women helping women); International Day of the Girl Child: October 1.

Economic:

KADAMBA ACADEMY STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

- ✓ **Basic facilities**; education, health etc; PM Matru Vandana Yojana, Maternity Benefits Act, PM Sukanya Samruddhi Yojana - child marriages, to peruse higher education; Census 2011, literacy rate- men (82.14) & women(65.46)
- ✓ **Training and skilling** initiatives; women farmers; women fellowship program + **Confidence building measures**; Ex- **Nai roshini** - leadership development of minorities' women.
- ✓ Employment of women - **self employment opportunities** like SHGs; **Women Enterpreneurship platform** by NITI ayog; **International Women Entrepreneurs Summit** 2018 held in Kathmandu. **Kerala** will set up India's first **international women's trade centre (iWTC)** in Kozhikode.
- ✓ **Private participation;** CSR Mechanism, Assistance in technological applications etc.

Technological:

- ✓ Access to **advanced technologies**; mobile or Internet etc; **Internet Saathi intiative**- digital literacy among women (Google India)
- ✓ Effective **grievance redressal mechanism**; Ex- **SHe box** –Complain online about sexual harassment at workplace, applied to both for public and private sectors.
- ✓ **Security features** to be enhanced; Safe city project; SHOUT feature in ERSS; women police staff; Vishaka guidelines by Supreme Court.

Steps taken by Indian government:

- ✓ Pre Conception and Pre Natal Diagnostics Techniques Act (PCPNDT act)
- ✓ Bheti bachao bheti padao; Increase in CSR ratio.
- ✓ PM Matru Vandana Yojana - financial assistance during pregnancy to maintain health conditions
- ✓ Janani Suraksha Yojana
- ✓ Udaan(Giving wings to adolescent girls) to peruse higher education in rerouted HEIs.
- ✓ Web Wonder Women campaign by Ministry of WCD
- ✓ PM Ujjwala Yojana.
- ✓ Stree shakti program - SHG formation and confidence building
- ✓ Intensive program for elected women representatives of panchayat raj institutions.
- ✓ SHE (Sexual Harassment of Women at Workplace (Prevention, Prohibition and Redressal) Act) act, 2013
- ✓ One stop centre (Sakhi)
- ✓ Swadhar Greh initiative
- ✓ National social assistance program: Social security for widows.
- ✓ Domestic violence act; Protection of women from husband and his relatives.
- ✓ IPC, CrPC
- ✓ Affordable sanitary pads at Janaushadhi kendras

Karnataka Government initiatives:

- ✓ **Karnataka Matru Poorna scheme**: The aim of the scheme is to provide at least one nutritious meal every day to pregnant women particularly those living in rural areas of the state.
- ✓ **Idea2PoC** (Proof of Concept) fund will benefit the women entrepreneurs by providing financial support + women willing to start a business in the information technology space.
- ✓ **Bhagyalakshmi** scheme to promote birth of girl child.
- ✓ **Santwana** centers for women in distress
- ✓ Special cell for Eradication of social evils

Qoutations:

"Country can never be developed without the contribution of the other half." –Gandhiji

"Educate one man, you educate one person, but educate a woman and you educate a whole civilization."
- Gandhiji

"Do not wait for others; do it alone, person to person." - Mother Teresa

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:

ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಮತ್ತು **ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನಾಗಿ** ಪರಿವರ್ತಿಸಲು **ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಗುಂಪುಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ**ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಸಬಲೀಕರಣ.

ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವು **ಮಹಿಳೆಯರ** ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮುದಾಯಗಳ **ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಥವಾ ಆರ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು** ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವು ಸಮಾನ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಯುತ ಸಮಾಜದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ **ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಆರೋಗ್ಯದೊಂದಿಗೆ** ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಪೀಠಿಕೆಗೆ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಅಂಶಗಳು:

- ✓ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ **ಮಹಿಳಾ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ** ಸುಮಾರು **66%** ರಷ್ಟಿರುವ **ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು** ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಪದ್ಧತಿವುಗಳಿರುದರಿಂದ **ಬಳಸಲ್ಪಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.**
- ✓ ಭಾರತದಲ್ಲಿ **27% ಹುಡುಗಿಯರು** ತಮ್ಮ **18 ನೇ** ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದರ **ಮೊದಲೇ ಮದುವೆಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ - ಯುನಿಸೆಫ್.**
- ✓ **ಲ್ಯಾನ್ಸೆಟ್ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಹೆಲ್ತ್** ನ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ **ಲಿಂಗ ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದಾಗಿ ಐದು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ** ವಯಸ್ಸಿನ ಬಾಲಕಿಯರ **ವರ್ಷಕ್ಕೆ 2,39,000** ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಾವುಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆ.
- ✓ **ಯುನೈಟೆಡ್ ನೇಷನ್ಸ್ ಆಫೀಸ್ ಆನ್ ಡ್ರಗ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಕ್ರೈಮ್ (ಯುಎನ್‌ಒಡಿಸಿ) -2016,** ಎಲ್ಲಾ **ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಾಣಿಕೆಗೆ** ಬಲಿಯಾದವರಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ (ಸುಮಾರು **71%.)**
- ✓ **LIRNEAsia** ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, **ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್** ಬಳಕೆ; **ಪುರುಷರು- 80%**; **ಮಹಿಳೆಯರು- 43%.**
- ✓ **ಆಕ್ಸ್‌ಫ್ಯಾಮ್** ಅವರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ **ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಬದ್ಧತೆಯ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ** (ಸಿಆರ್ ಐ) **ಭಾರತದ ಸ್ಥಾನ - 147/157.**
- ✓ **ಮೆಕಿನ್ಸೆ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್** (ಎಂಜಿಐ); ಭಾರತದಲ್ಲಿ **ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ** ಎಂದು ವರದಿ ನೀಡಿದೆ.
- ✓ **2011ರ** ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ, **ಲೈಂಗಿಕ ಅನುಪಾತ: 943/1000**; **ಮಕ್ಕಳ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ: 918/1000**;
- ✓ **ತಾಯಿ ಮರಣದ ಪ್ರಮಾಣ: 130/1 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ** (2016 ರ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ)

ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು:

- ✓ **ಮಹಿಳೆಯರು** ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅರ್ಧದಷ್ಟಿರುವಾಗ **(48.5%,** ಜನಗಣತಿ 2011) ದುಡಿಯುವವವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ; **ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಲಾಭಾಂಶ (2018-2055)**; ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಾವು **ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಸದ್ಬಳಕೆ** ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ✓ **ಎಲ್ಲರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ; ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ** ತತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದು.
- ✓ **ಸಂವಿಧಾನ ಮೌಲ್ಯ**ಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದು; **ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು**: 14, 15, 16, 21, 23, 24 ಇತ್ಯಾದಿ; **ರಾಜ್ಯ ನೀತಿಯ ನಿರ್ದೇಶನ ತತ್ವಗಳು**: 38, 39, 46, 42; **ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು**: 51A (g).
- ✓ **ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ**ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಬಹುದು; ಉದಾ: ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಮಕ್ಕಳ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ ಅವರು ಯಾವುದೇ **ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗ**ಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ; **ಕೆಲಸದ ಉತ್ಪಾದಕತೆ** (ಕೆಲಸದ ಸಮಯ); **ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ** ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ.
- ✓ ಮಹಿಳೆಯರು **ಹಿತ ಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುವುದರರಿಂದ(ಸಂರಕ್ಷಣೆ)** ಮೂಲಕ ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಚೆನ್ನಾಗಿ **ನೀತಿ ವಿನ್ಯಾಸ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು** ನಿಭಾಯಿಸಬಲ್ಲರು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ;

ಸವಾಲುಗಳು:

ಸಾಮಾಜಿಕ:

- ✓ **ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ**; ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಪುರುಷರು ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ತೋರುವಿಕೆ; **77%** ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯರು ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ಅವರ ಇದು **ಪುರುಷತನಕ್ಕೆ ಬೆದರಿಕೆ** ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು.
- ✓ **ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳು; ಬಡತನ** (ಬಡತನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರಲ್ಲಿ **70%** ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ), **ಮಕ್ಕಳ ಗುಲಾಮಗಿರಿ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ;** ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಮಹಿಳಾ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು **66%** ರಷ್ಟಿರುವ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಪದ್ಧತಿವುಗಳಿರುದರಿಂದ ಬಳಸಲ್ಪಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

- ✓ **ಸುರಕ್ಷತಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು;** ಕೆಲಸದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, **ಕಿರುಕುಳ ಅಥವಾ ನಿಂದನೆ; ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ- 55% ಮಹಿಳೆಯರು** ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿವಾಹದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭಾಗವೆಂದು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ಯಾದಿ.
- ✓ **ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ;** ಗಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು, ಹೆಣ್ಣು ಕುಟುಂಬವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆ; **ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಯಲ್ಲಿ** ಮಹಿಳೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಟ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ **90%** ವರೆಗೆ ಇದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ:

- ✓ **ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಗಳು ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್‌ನಂತಹ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ**ಗಳ ಲಭ್ಯವಾಗುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಬಳಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ **ತಾರತಮ್ಯ.**
- ✓ **ಹಣಕಾಸಿನ ಅವಲಂಬನೆ;** ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲು: 48.5%; ಒಟ್ಟು ದುಡಿಯುವವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲು: 25.63%; **ಒಟ್ಟು ದುಡಿಯುವವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಔಪಚಾರಿಕ ಸಾಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲು: 26%.**
- ✓ **ಆರೋಗ್ಯ** (ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ), **ಶಿಕ್ಷಣ** ಮುಂತಾದ **ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ** {ಜನಗಣತಿ 2011, ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ- ಪುರುಷರು (82.14) ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು (65.46)}
- ✓ **ಉದ್ಯೋಗ:** ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರ ಪ್ರಮಾಣ: ಪುರುಷರು (87%), ಮಹಿಳೆಯರು (43%); **ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂಬಳವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವವರ ಪ್ರಮಾಣ: ಪುರುಷರು (79), ಮಹಿಳೆಯರು (29)** - ಇಲ್ಲಿ ವೇತನ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.
- ✓ ಈ **ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ** ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಇನ್ನೂ **ಅನೌಪಚಾರಿಕ ವಲಯ**ದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬಳೆ ತಯಾರಿಕೆ, ಬೀಡಿ ರೋಲಿಂಗ್, ನೇಯ್ಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ; ಇವುಗಳಲ್ಲಿ **ಕೇವಲ 3% ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಮಿಕರೆಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ;** ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ **ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ** ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ **ಮಹಿಳೆಯರ** ಪ್ರಮಾಣ **80%** ಆಗಿದೆ.

ರಾಜಕೀಯ:

- ✓ **ಕಾನೂನುಗಳ ನಿಷ್ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನ; ನಿರ್ಭಯಾ ನಿಧಿ** (ಬಳಕೆಯಾಗದ ನಿಧಿಯ ಮೊತ್ತ ರೂ. 3,409 ಕೋಟಿ- ಅಂದರೆ 30% ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಹಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ), **ಮುಂಚಿನ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಸವ ಪೂರ್ವ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಕಾಯ್ದೆ** (ಪಿಸಿಪಿಎನ್‌ಡಿಟಿ ಕಾಯ್ದೆ).
- ✓ **ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಂತಹ ಉನ್ನತ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಕೊರತೆ;** ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ **ಅತ್ಯುನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ** ಮಹಿಳೆಯರು ಕೇವಲ **0.85%**ನಷ್ಟು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.
- ✓ **ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಬಲೀಕರಣದ ಕೊರತೆ; ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಆಯೋಗ** (ಎನ್‌ಸಿಡಬ್ಲ್ಯು) - ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಸಲಹಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ ಇತ್ಯಾದಿ
- ✓ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾದ **ಅವಕಾಶಗಳ ದುರುಪಯೋಗ; ಮುಖಿಯಾಪತಿ**(ಮಹಿಳೆಯರು ಪ್ರಾತಿನಿದ್ಯ ವಹಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಅವರ ಬದಲು ಪುರುಷ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದುರ್ಬಳಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ).

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ:

- ✓ **ಜೈವಿಕ ರಚನೆಯ ಆಧಾರದ** ಮೇಲೆ **ತಾರತಮ್ಯ** (ವೇದಗಳಕಾಲದಿಂದಲೂ) ಅವರನ್ನು **ಅಪವಿತ್ರರೆಂದು/ಅಶುದ್ಧವೆಂದು** ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ; ಉದಾ: ಶಬರಿಮಲೈ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಂಟಾದ ಗಲಭೆ .
- ✓ ಅವರಲ್ಲಿ **ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತಡ** ಮತ್ತು **ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ**ಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ; ಉದಾ: ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ✓ **ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲೆ ಹೊರೆ** ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

KADAMBA ACADEMY

ಸಲಹೆಗಳು:

ರಾಜಕೀಯ:

STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

- ✓ **ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು;** ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕಾಯ್ದೆ ಇತ್ಯಾದಿ. **ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ**ಯ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತವು **ತಾಯಿಯ ಮರಣದ ಪ್ರಮಾಣ**ವನ್ನು ೧೯೯೦ ರಿಂದ ೨೦೧೬ ರವರೆಗೆ **77% ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದೆ**(ಅಂದರೆ 1990 ರಲ್ಲಿ 556/1ಲಕ್ಷದಿಂದ 2016 ರಲ್ಲಿ 130/1 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದೆ). ಇದೆ ರೀತಿ ಇನ್ನಿತರ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ✓ ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ **ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು: ಚಂದ್ರ ಗಿರಿ - ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣ-** ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ; ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮಾತೃತ್ವ ಅಭಿಯಾನ:** ತಾಯಿಯ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ **ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ**ಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಅಧಿಕಾರ**ವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು **ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ**ದಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಸಾಮಾಜಿಕ:

- ✓ **ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ** ಮೂಡಿಸುವುದು. **ಅವನಿ ಚತುರ್ವೇದಿ:** ಫೈಟರ್ ಜೆಟ್ ಹಾರಾಟ ನಡೆಸಿದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಫೈಟರ್ ಪೈಲಟ್ ಇಂತಹ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಮಾದರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು; **#Metoo, #IAmThatWoman**(ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರ ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು); **web wonder women** campaign etc. **ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1.**
- ✓ **ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ** ಮಾಡುವುದು. **ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ದುಷ್ಟರ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆರ್ಥಿಕ:

- ✓ **ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು** ಒದಗಿಸುವುದು; **ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ** ಇತ್ಯಾದಿ; **ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮಾತೃ ವಂದನ ಯೋಜನೆ**, ಹೆರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, **ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಸುಕನ್ಯಾ ಸಮೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ** (ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವದರಲ್ಲಿ, ಬಾಲಕಿಯರು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನುತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು); {2011 ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ- ಪುರುಷರು (82.14) ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು (65.46)}.
- ✓ **ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳು**; ಮಹಿಳಾ ರೈತರು; **ಮಹಿಳಾ ಫೆಲೋಶಿಪ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ**(ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರ್ಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು); ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು ; ಉದಾ: **ನಯಿ ರೋಶಿನಿ** (ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ).
- ✓ **ಮಹಿಳೆಯರ ಉದ್ಯೋಗ - ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘ**ಗಳಂತಹ **ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು; ನೀತಿ ಆಯೋಗ**ವು ಆರಂಭಿಸಿರುವ **ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯ ವೇದಿಕೆ**; ಕಠ್ಮಂಡುವಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯಮಿಗಳ ಶೃಂಗಸಭೆ 2018**; ಕೇರಳವು ಭಾರತದ ಮೊದಲ **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರ**ವನ್ನು (ಐಡಬ್ಲ್ಯೂಟಿಸಿ) ಕೋಜಿಕೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿದೆ.
- ✓ **ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ**; ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುವಿಕೆ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಅನ್ವಯಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಇತ್ಯಾದಿ.

ತಾಂತ್ರಿಕ:

- ✓ **ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ದೊರಕುವಿಕೆ; ಮೊಬೈಲ್ ಅಥವಾ ಇಂಟರ್ನೆಟ್** ಇತ್ಯಾದಿ; **ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಸಾಥಿ ಉಪಕ್ರಮ-** ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಕ್ಷರತೆ (ಗೂಗಲ್ ಇಂಡಿಯಾದಿಂದ).
- ✓ **ಕುಂದುಕೊರತೆ ನಿವಾರಣಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ;** ಉದಾ: **She ಬಾಕ್ಸ್** - ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳದ ಬಗ್ಗೆ ಆನ್‌ಲೈನ್ ನಲ್ಲಿ ದೂರು ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ).
- ✓ **ಮಹಿಳಾ ಸುರಕ್ಷತೆ ಕ್ರಮಗಳು; ಸುರಕ್ಷಿತ ನಗರ ಯೋಜನೆ; ERSS** ನಲ್ಲಿ **SHOUT** ಎಂಬ ಸೌಲಭ್ಯ; **ಮಹಿಳಾ ಪೊಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ**ಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು; ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ **ವಿಶಾಕಾ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು**.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮಗಳು:

- ✓ **ಮುಂಚಿನ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಸವ ಪೂರ್ವ ರೋಗನಿರೋಧಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಕಾಯ್ದೆ** (ಪಿಸಿಪಿಎನ್‌ಡಿಟಿ ಆಕ್ಟ್)
- ✓ **ಬೇಟಿ ಬಚಾವೊ ಬೇಟಿ ಪಡಾವೊ**: ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು **ಮಕ್ಕಳ ಲಿಂಗಾನುಪಾತ** ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ;.
- ✓ **ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮಾತೃವಂದನಾ ಯೋಜನೆ** ಗರ್ಭವತಿ ಯರಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಯುಕ್ತವಾದ ಆಹಾರ ಸೇವನೆಗಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಜನೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ
- ✓ **ಜನನಿ ಸರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆ**
- ✓ **ಉಡಾನ್** (ಹದಿಹರೆಯದ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು).; ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ 1000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ದೇಶದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆ ಆಗಿದೆ.
- ✓ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಲಾದ **ವೆಬ್ ವಂಡರ್ ವುಮೆನ್ ಅಭಿಯಾನ**.
- ✓ **ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಉಜ್ವಾಲಾ ಯೋಜನೆ**: ಮಹಿಳೆಯರ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಲು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ** - ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘ ರಚನೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಇದನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ✓ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಚುನಾಯಿತ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ (ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ, ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ) ಕಾಯ್ದೆ, 2013**
- ✓ ಒಂದು ನಿಲುಗಡೆ ಕೇಂದ್ರ **(ಸಖಿ)** ಉಪಕ್ರಮ.
- ✓ **ಸ್ವಾಧಾರ ಗೃಹ** ಉಪಕ್ರಮ
- ✓ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆರವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ**: ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆ ವಿರುದ್ಧದ ಕಾಯ್ದೆ**; ಗಂಡ ಮತ್ತು ಆತನ ಸಂಬಂಧಿಕರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ರಕ್ಷಣೆ.
- ✓ **ಭಾರತದ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ, CrPC**
- ✓ **ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಜನೌಷಧಿ ಯೋಜನೆ** : ಜನೌಷದಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿರುವ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಪ್ಯಾಡ್‌ಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- ✓ **ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತೃ ಪೂರ್ಣ ಯೋಜನೆ**: ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರಿಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಊಟವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಇದರ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಐಡಿಯಾ 2 ಪಿಒಸಿ (ಪ್ರೂಫ್ ಆಫ್ ಕಾನ್ಸೆಪ್ಟ್)** ನಿಧಿಯು ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಿತರ ನೆರವುಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ
- ✓ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ಜನನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು **ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯೋಜನೆ**ಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ..
- ✓ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ **ಸಾಂತ್ವನ ಕೇಂದ್ರ**ಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ**

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE

ಉಲ್ಲೇಖಗಳು:

" ಅರ್ಧಭಾಗದ ಕೊಡುಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ದೇಶವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ." - ಗಾಂಧೀಜಿ

"ಒಬ್ಬ ಪುರುಷನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ, ನೀವು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುತ್ತೀರಿ, ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ ಮತ್ತು ನೀವು ಇಡೀ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ."- - ಗಾಂಧೀಜಿ

"ಇತರರಿಗಾಗಿ ಕಾಯಬೇಡ; ವ್ಯಕ್ತಿ-ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಆ ಕಾರ್ಯ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗಲಿ. " - ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ

KADAMBA ACADEMY
STRIVING TOWARDS EXCELLENCE